

V. İ. LENİN'İN 110. DOĞUM YILDÖNÜMÜ

Lenin ve İnsanlığın İlerlemesi

Mihail Suslov

SBKP MK Politik Büro üyesi, MK Sekreteri

İnsanoğlunun tarihindeki kimi tarihsel anlar sonraki kuşakların zihinlerine silinmezcesine kazınmıştır. Bunlar, toplumsal ilerlemenin başvuru noktalarını simgeleyen belli başlı kilometre taşlarıdır. Sovyet halkı ve dünyanın bütün öteki emekçi halkları için böylesi tarihsel anlardan biri, 110 yıl önce, toplumun gelişmesinde muazzam bir dönüşüme önderlik edecek olan insanın doğum günü olan 22 Nisandır.

Rusya'nın büyük bir evladı, Komünist Partisi'nin ve dünyanın ilk sosyalist devletinin kurucusu ve uluslararası işçi sınıfının önderi Vladimir İliç Lenin, zaman geçtikçe önemi giderek daha derin ve net bir biçimde gözler önüne serilen bir tarihsel kişiliktir. O'nun çokyönlü yaratıcı uğraşısına, O'nun öğretilerine yönelmeden çağımızın içeriğini ve toplumsal eğilimini anlamak olanaksızdır.

I

Lenin, haklı olarak, komünist toplumun üstün mimarı ve onun ilk örgütleyicisi ve kurucusu olarak bilinir. O, bu göreve, 20. yüzyılın ilerleyişinin özünü oluşturan, işçi sınıfının sosyalizm ve komünizm için devrimci savaşımının pratiği tarafından getirildi.

Yolaçıların yolu her zaman zordur ve hele eşi görülmedik toplumsal yüksekliklere tırmanmak gerektiği zaman, bu zorluk iki, üç katına çıkar. Marks, burjuva sistemini ezmek ve bir proletarya erki kurmak için kahra-

manca bir girişimde bulunan Paris komüncülerini «göğü fethetmek» adamları diye adlandırmıştır. İlk utkan proletarya devrimine önderlik etmek, işçi sınıfının yeni toplum kurucusu olarak dünya çapındaki tarihsel öz görevine ilişkin Marks'ın öğretisini pratikte gerçekleştirmeye başlamak ve *bilimsel sosyalizmi milyonlarca erkek ve kadının günlük yaşantısının ayrılmaz bir parçası* haline getirmek, Lenin'e ve Bolşevik Partisi'ne nasip oldu.

Toplumsal tüm olarak kapitalizmden komünizme geçiş için olgunlaşmış olduğu çağda, dünya kurtuluş hareketinde nesnel olarak teorik kavrayışı gerektiren yeni sorunlar ortaya çıktı. Bunların yanıtları Lenin'in öğretisinde verildi. Lenin'in dehasının gücü, O'nun zamanının dirimsel gereksinimlerini doğru ve tam olarak kavramasında, bunları bilimsel terimlerle dile getirmesinde ve yeni tarihsel çağda sosyalist ülkeleri gerçekleştirmek savaşımında proletaryayı ve bütün öbür emekçileri ideolojik bakımdan silâhlandırmasında ortaya çıktı.

Lenin «bir devrimci teori olmadan, devrimci hareket olamaz» (1) dedi; bu kesin formül, O'nun sınıf savaşımının bütün fırtınaları içinde izlediği temel çizgiyi dile getiriyor. Bu, devrimci sözle devrimci eylemin organik birlik içinde olduğu Leninizm'in büyük etkilerini anlamaya yardımcı olur.

Ardıcıl bir Marksist olan Lenin, kendini hiçbir zaman yalnızca Marks ve Engels'in yapıtlarını derinliğine incelemek ya da onların fikirlerini yaymakla sınırlamadı. O, toplumsal gelişme deneyiminin bilimsel bir toplamlarını üretmek ve Marksist teori ve yöntemleri devrimci savaşım pratiğinin çözümlenmesine uygulamak için kesintisiz çalıştı. Bu, zorunlu olarak, *devrimci teorisinin* yalnızca yaygınlaştırılmasını değil, ama aynı zamanda *hiç durmaksızın değişen nesnel gerçekliğe uygun olarak, sürekli yaratıcı biçimde geliştirilmesini* de içerir.

Marks'ın öğretisinin sadık bir sürdürücüsü olan Lenin, *bu öğretiyi daha öte geliştirmeden, onu başarılı ve inandırıcı bir biçimde savunmanın olanaksız olduğu* konusunda hiçbir zaman kuşku duymadı. Ama O, Marksizm'in başlıca önermelerini her türlü çarpıtmaya karşı korumadan, onu geliştirmenin olanaksız olduğundan da emindi, çünkü bu önermeler keyfi değildir. Onlar, gerçekliğin derin yasallıklarının, en devrimci sınıf olan proletaryanın dirimsel çıkar ve ülkülerinin doğru ve kesin bir anlatımıdır.

Lenin'in yaratıcı çabası ve Bolşevikler'in faaliyeti, *kurtuluş savaşımının dünya çapındaki politik deneyiminin tümünü* inceleme ve özümsemeye yoğun ve canlı ilginin alışılmadık ölçüde çarpıcı bir belirişine ve Lenin'in belirttiği gibi (2) devrimci hareketin dünya çapındaki biçimleri ve teori-

(1) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 5, s. 369.

(2) Agy., c. 31, s. 26.

leri hakkında yetkin bilgiyle işçi sınıfının uluslararası örgütlerine en aktif katılışa tanıklık eder.

Bolşevizm'in, varlığının ilk onbeş yılında (1903–1917), dünyanın başka bir yerinde eşi görülmeven devrimci deneyim – Rusya'daki üç devrimin deneyimi – zenginliği ile dolu bir yolda yürüdüğünü anımsayalım. Bunun yanı sıra, Lenin, Rusya'daki devrimci hareketi bağlamalı dünya tarihsel sürecinin bütünleyici bir ögesi olarak görüyordu. Bu nedenle, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Amerika'daki işçi sınıfı hareketinin deneyimini, 1848 devrimlerini, Paris Komünü'nü ve Marks'ın ona ilişkin görüşünü titizlikle, en ince ayrıntısına değin inceledi. Rusya ile öbür ülkelerin koşulları arasındaki onca farka karşın, Lenin onların deneyiminde bütün devrimci hareketler için ortak olan özellikleri bulup çıkarma ve Bolşevikler'in politik çizgisini formüle ederken bunlara dayanma yetisine sahipti. Lenin şöyle yazıyordu: «Marks'ın taktiklerinin örneklerini bir yana atmak – ki bu, Marksizm'i sözde savunup, pratikte ondan vazgeçmek olurdu – yerine, bunları irdelemeli ve gelecek için değeri ölçülemeyecek dersler çıkarmalıyız.»⁽³⁾

Marksizm'in bir devamı ve dünya tarihinde bir çağın öbürünün ardından gelmesi konumunda, onun geliştirilmesinin nesnel gereksinimine bir yanıt olan Leninizm, bütün ülkeler proletaryasının toplam devrimci deneyiminin derin bir bilimsel toparlanması ve aynı zamanda bu uluslararası deneyimi ve ondan kaynaklanan genel yasa ve ilkeleri her ülkenin ulusal ve somut tarihsel özgüllüklerine başarılı ve yaratıcı biçimde uygulama hüneridir.

Lenin'in görüşlerinin oluşumu ve savı, önümüze, Marks ve Engels'in teorik kalıtının tam kapsamlı yaratıcı bir zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi olarak çıkıyor.

Gerçekten de, kapitalist toplumun gelişimine yönveren yasallıklara ilişkin Marks'ın öğretisine dayanarak, kapitalist sosyal-ekonomik oluşumda ortaya çıkmış olan niteliksel bakımdan yeni fenomenleri en derin bir çözümlemeden geçiren ve kapitalizmin en yüksek ve son aşaması olan emperyalizmin bütünlüklü bir bilimsel teorisini üreten, Lenin'dir. O, Marks'ın sınıf savaşımları ve proletarya diktatörlüğü kavramından yola çıkarak, yeni tarihsel koşullarda sosyalist devrim teorisini her yönüyle işledi ve proletaryanın demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşımında köylülük ve öbür emekçi halk katmanlarıyla geniş sınıfsal bağlaşıklığı için bilimsel stratejiyi çizdi.

Marks ve Engels'in komünizm öğretisini geliştiren Lenin, yeni toplumun ekonomik, sosyal-politik ve kültürel kuruluşunda kullanılacak yol ve yön-

⁽³⁾ Agy., c. 22, s. 341.

temlerin uyumlu bir bilimini üretti. Bu bilimin yol gösterdiği sosyalist topluluk ülkeleri başarıları birbiri ardına diziıyorlar.

Lenin'in Marksizm'in sosyal-politik ve ekonomik teorisine ve sınıf savaşımı stratejisi ve taktiklerine katkısı son derece büyüktür ve bu katkı büyük ölçüde, Lenin'in Marks'ın diyalektik materyalist yöntemini en yeni fenomen ve süreçlerin çözümlemesine parlak biçimde uygulamasından ötürüdür. O, Marksizm'in «yaşayan ruhu» diye tanımladığı materyalist diyalektiği yalnızca mükemmel biçimde özümsemekle kalmadı, onu sürekli olarak geliştirdi de.

Marks ve Engels gibi, felsefeye proletaryanın «tinsel silâhı» gözüyle bakan Lenin, idealist ve metafizik anlayışlara karşı keskin savaşımında diyalektik ve tarihsel materyalizmi her yönde ilerletti. O, doğa bilimindeki en son başarılardan toplumun ve bireyin tinsel yaşamının en karmaşık alanlarına, yığınların ideolojisi ve toplumsal psikolojisine dek anlamalı sorunların en geniş dizisini ve toplumsal varlık ile toplumsal bilincin, ekonomi ile politikanın karşılıklı etkileşimini her zaman görüş alanı içinde tutmuştur.

Bütün yapıtları gibi, Lenin'in felsefi yazılarının da özünü sonul olarak, uğraşısı olan tek bir büyük hedef oluşturur: Proletaryanın ve bütün öteki emekçilerin toplumsal kurtuluşu. Lenin'in sosyal-politik, ekonomik ve tarihsel bilimdeki başarıları, O'nun genel felsefi ve sosyoloji genelleştirmeleri ve buluşlarıyla sıkı sıkıya bağlıdır.

Lenin'in fikirlerinin tarihsel yazgısı ve başarılı gelişimi *büyük proleter öğretinin organik bütünlüğü ve bütün bileşenlerinin sıkı birliğine* çürütülmez bir kanıt getiriyor. İlgili felsefi ve ekonomik öğretilere dayanmayan, bir bütün olarak Marksizm-Leninizm'in bir bileşeni olmayan bilimsel komünizm olamaz. Aynı biçimde, sosyalizm ve komünizmin bilimsel öğretisiyle, onu pratiğe geçirmek için yürütülen işçi sınıfı savaşımıyla sıkı, organik bir karşılıklı bağ olmadan, ne diyalektik materyalizm felsefesini, ne de Marksist ekonomi teorisini doğru anlamak ve doğru bir biçimde geliştirmek olanaklı değildir.

Bugün, Lenin'in devrimci pratik alanındaki başarılarının, O'nun, Marksizm'in gelişiminde yeni bir dönem açan ve Marksizm'in tüm bileşenlerini – felsefe, ekonomi politik ve bilimsel komünizm – temel önemi olan ilkelerle zenginleştiren büyük bir düşünür, parlak bir bilimadamı olmasıyla doğrudan doğruya bağlı olduğunu yantutmayan her kişi kabul eder.

Lenin yaşamını, bilimsel sosyalizm teorisini işçi sınıfı hareketiyle, halk yığınlarının savaşımıyla organik olarak kaynaştırmak gibi büyük bir tarihsel görevin yerine getirilmesine adadı. Tümüyle açıktır ki, ne denli büyük olursa olsun, hiçbir insan bu sorunu tekbaşına çözemezdi. Bu ancak, işçi

sınıfının bir öncü politik, örgütü, ileri bir teorinin yolgösterdiği yeni tip bir devrimci parti tarafından gerçekleştirilebilirdi.

Lenin'in Rusya'ya ve uluslararası devrimci harekete ölümsüz hizmeti, yalnızca yeni tip parti öğretisinin, onun ideolojik, teorik, politik ve örgütsel ilkelerinin her yönünü işlemiş olması değil, aynı zamanda böyle bir partiyi kurmasıdır. Lenin, ancak böyle bir partinin tüm halkı, sosyalizme ve yeni sistemi yönetip örgütlemeye yöneltebileceğini ve ancak böyle bir partinin bütün emekçilerin öğretmeni, yolgöstericisi ve önderi olabileceğini vurguladı.

Lenin, eğer devrimci proletarya partisinin izlediği politika, zorunlu esnekliği korumakla beraber, ardıcıl sınıfsal ilkelere bağlı kalmasıyla ayırdedilebiliyorsa, yığınlar arasında saygınlık kazanmayı umabileceğini söyledi. Komünist partilerinin sosyalizm savaşı, «geniş ölçüde ilkeli bir politika, tek gerçek, pratik politikadır» (4) biçimindeki Lenin'in fikrine parlak bir doğrulama getirmiştir.

Lenin, proletarya ile burjuvazi arasındaki ideolojik çarpışmada en önemli belirtilerden birini gösterdi ve onun karşısına dürüstlük ve açıkça çıkabilmekten yoksun olan Marksizm'in hasımlarının gittikçe daha sık, onu içten yıkmak için Marksist «kılığına büründükleri»ni belirtti. Kuşkusuz, zamanla bu ideolojik «maskeleye»nin dış görünüşleri değişiyor, ama özü aynı kalıyor: O, öğretimizin devrimci özünü öldürme girişimidir. Lenin'i Marks'dan koparmak ve Marksizm'le Leninizm'i birbirinin karşısına dikmek yönündeki yeni olmaktan uzak oportünist yeltenişler de aynı amaca yöneliktir.

Ne var ki, bunun hiçbir dayanağı yoktur ve bu, yalnızca Lenin'in öğretisinin tüm kökleri Marks ve Engels'in temel fikirlerinin derinlerinde olduğu için böyle değildir. Marksist teorinin doğruluğu, pratikte Lenin'in faaliyetiyle, O'nun kurduğu Bolşevik Partisi'nin faaliyetiyle, Lenin'in öğretisiyle donanmış bütün devrimci işçi sınıfı partilerinin savaşıyla onaylanmıştır. Dünya tarihinde yeni bir çağ açan Büyük Ekim Devrimi'nin etkisi, Nazi saldırganlarına karşı Büyük Anayurt Savaşı'nda dayanıklılık sınavından başarıyla çıkan Sovyet sisteminin etkisi ve dünya sosyalist topluluğunun kurulması ve başarılı gelişimi buna inandırıcı bir kanıt sunuyor.

Çağdaş tarihin tüm kayıtlarına dayanarak, haklı bir gerekçeyle diyebiliriz ki, Leninizm'in dışında ve ondan ayrı gerçek bir Marksizm olamaz. SBKP Merkez Komitesi'nin «Vladimir İliç Lenin'in 110. Doğum Yıldönümü Üstüne» kararında şöyle deniyor: «Leninizm çağımızın Marksizmi, uluslararası işçi sınıfının bütünlüklü, uyumlu ve sürekli gelişen bir öğretisidir.» (5)

(4) Agy., c. 12, s. 489.

(5) «Pravda», 16 Aralık 1979.

Leninizm, işçi sınıfının dünya görüşü, toplumun işleyiş ve gelişme yasalarını ortaya çıkaran, derinliğine bilimsel bir teoridir. O aynı zamanda, içinde birçok milliyetten onmilyonlarca erkek ve kadının yaşayıp çalıştığı, varolan dünya sosyalizminin zamanın sınamasından geçmiş pratiğidir.

Günümüzde sosyalizm hakkında doğru bir yargıya varmak için, yalnızca teoriden değil, pratikten de yola çıkmak gerekir. Leninizm'in karşıtlarının, onun yığınlar üzerindeki etkisini yoketmeye ya da hiç olmazsa azaltmaya uğraşırken, ateşlerini kesinlikle, Lenin'in fikirlerinin ete kemiğe bürünmesi olan reel sosyalizm üzerinde yoğunlaştırmaları mantıklı bir nedene dayanıyor. «Eleştiricilerimiz» süreç içinde, hem Marksizm-Leninizm'i hem de reel sosyalizmi anlamaktan tümüyle uzak olduklarını göstermişlerdir.

Nedir reel sosyalizm? Kısaca söylersek, üretim araçlarının toplumsal iyeliğine ve kolektif çalışmaya dayanan bir toplumdur; ya da Marks'ın sözleriyle, kolektivizm ilkelerine, üretim araçlarının ortak iyeliğine dayanan bir toplumdur. Sosyalist toplumda çalışabilir durumdaki her kişi ortak yarar için yetenekleri ve hünnerleri elverdiğince çalışır ve çalışmasının niceliği ve niteliğine göre ödenek alır. Sosyalizmde, birbiriyle savaşan antagonist sınıflar yoktur, insanın insan tarafından sömürülmesi yoktur, ama işçi sınıfı, köylülük ve aydınlar arasında bir bağlaşıklık ve işbirliği vardır; bütün uluslar ve milliyetler eşit olduğundan, ulusal baskı da yoktur. Sosyalizmde devlet, ulusun üzerinde ve yukardan dayatılan bir güç olarak yurttaşların çoğunluğuna yabancı değil, toplumun en ileri sınıfı olarak işçi sınıfının önder rolüne sahip olduğu politik olarak örgütlenmiş halktır.

Marks, Engels ve Lenin'in başlıca yapıtlarında komünist toplumun ilk evresinin ilkeleri olarak formüle edilen işte bu — başkası değil — bilimsel sosyalizm ilkeleriydi. Komünist sosyal-ekonomik oluşumun bu ilk evresi SSCB'nde ve bir dizi başka ülkede Marksist ilkelere tümüyle uygun olarak gerçekleştirilmiştir ve bu, *söz konusu ülkelerde sosyalizmin bir toplumsal sistem olarak bir gerçeklik haline gelmiş olduğu* anlamına gelir.

Bugüne dek sosyalizm toplumsal yaşantının en yetkin örgütlenmesini üretmiştir. Ama bu, sosyalizmin hele kapitalist ülkelerle yanyana yaşama koşullarında, sorunlar, güçlükler ya da çelişkilerden uzak bir tür toplum olduğu anlamına gelmez.

Lenin şunu belirtti: «antagonizma ve çelişki hiç de aynı şey değildir. Sosyalizmde bunlardan birincisi yitip gidecek, öbürü kalacaktır». O'nun bu vurgusu, varolan sosyalizmin gelişimi tarafından doğrulandı.

Deneyim ayrıca, ilerleyişi sırasında ortaya çıkan çelişkileri kaydetmeye,

irdelemeye ve çözüme kavuşturmaya tümüyle yetenekli olan Komünist Partisi'nin sosyalist toplumun politik sisteminin çekirdeği olduğunu da göstermiştir. Bu Parti bilimsel teoriyle silâhlanmıştır ve en geniş halk yığınlarının emeğine ve sosyal-politik faaliyetine dayanır. O'nun sayesinde, sosyalizmin antagonist olmayan çelişkileri başarıyla açığa çıkarılabilir ve sosyalist kuruluşu yavaşlatmaya eğilimli keskin biçimlere bürünmeden üstesinden gelinebilir. Lenin'in Parti'nin politikası için buyurucu istemlerinden birinin, toplumsal gelişmede başta yeralan eğilimleri serinkanlı bir bilimsel çözümlemeden geçirmek ve önemle gözönüne almak, halkla sürekli ve sıkı bağlar kurmak, onun gereksinimlerine ve tinsel konumuna derin bir özen göstermek ve olgunlaşan ekonomik ve toplumsal gereksinimlere esnek tepkilerde bulunmak olası ve hâlâ öyle kalması bu yüzdendir.

Tüm bunlar, Lenin'in öngördüğü gibi, Komünist Partisi'nin yönetici parti konumuna geldiği ve toplumun gelişmesinin sorumluluğunu yüklediği zaman, *onun politikasını bilimsel olarak işlemenin* önemi büyüme eğilimi gösteriyor. Bu nedenle biz, bugün Lenin'in dehasına yüksek değer biçerken, aynı zamanda O'ndan, devrimci teoriye gerçekten yaratıcı bir yaklaşım getirmeyi, onu her yoldan geliştirmeyi ve etkinliğini artırmayı *öğrenmenin de ödevimiz* olduğuna kesinlikle inanıyoruz. SBKP'nin Marksist-Leninist teoriyi, felsefe, ekonomi ve tarih bilimlerini geliştirmeye ve toplumsal ve politik sorunları sürekli yaratıcılıkla işlemeye muazzam bir özen göstermesi bundandır.

Sosyalizm ve komünizmi kurmaya ilk başlayan parti olan Partimiz, kendi deneyimine dayanarak, Marksizm-Leninizm'in temel önermelerinin doğru olduğuna ve tarihin değişen somut koşullarında bunları daha da geliştirme, zenginleştirme ve somutlama gereğine inanıyor. Böylelikle, tarihte ilk olarak ülkemizin örneği, proletaryanın, yalnızca kendi devlet erkini sürekli kılmaya uğraşan değil, giderek tüm emekçilerin iradesini dile getiren, temelden yeni tip bir politik örgütlenmeyi oluşturma koşullarını yaratan tarihteki biricik sınıf olduğunu doğrulamıştır. Bu süreç, gelişmiş bir sosyalist toplumun kurulmasıyla, proletarya diktatörlüğü devletinden çıkan tüm halkın sosyalist devleti kavramında bilimsel anlatımı bulmuştur. *Geçtiğimiz birkaç yıl içinde SBKP ve öbür kardeş partiler tarafından yaratıcılıkla geliştirilen gelişmiş sosyalizm öğretisi, Marksizm-Leninizm'in ortak hazinesine önemli bir katkıdır.*

Lenin, sürekli gelişen ve derinleşen demokrasinin yeni toplumun başarıyla kurulması için zorunlu bir koşul olduğunu söyledi; yaşam bunu kanıtlamıştır.

Lenin'in görüşüne göre, demokrasi halk için halk erkidir. Lenin'in bu ilkesi, Sovyet halkının iki yılı aşkın bir süredir hükmü altında çalışmakta olduğu yeni SSCB Anayasası'nda her yönden geliştirilmiştir. Sosyalist de-

mokrası, yığınların bütün devlet işlerinin yönetimine sürekli daha geniş ölçüde katılmasını, her türlü eksikliği ortaya çıkarmaya ve tasfiye etmeye yarayan ilkeli eleştiri ve özeleştirinin yaygınlaştırılmasını dile getirir. O, yurttaşlara en geniş sosyal-ekonomik ve politik hak ve özgürlükler verir, bunları güvence altına alır ve çeşitli emekçi halk gruplarının, bütün ulus ve milliyetlerin, tüm kuşakların gereksinim ve çıkarlarının giderek daha tam karşılanmasını sağlar.

Sosyalist toplum açık bir toplumdur. Bu nedenle, geniş ölçüde serbestlik olması, onun demokrasisinin ana özelliklerinden biridir. SBKP, devletin gücünün, yığınların bilincinde, yığınların herşeyi bilmesinde, herşeyi yargılayabilmesinde ve herşeyi bilinçli olarak kabul etmesinde yattığı yolundaki Lenin'in düşüncesini her zaman yolgösterici almıştır.

Sovyet devletinin öteki kardeş sosyalist devletlerden, tüm dostlarımızdan gizleyecek hiçbir şeyi de yoktur. Politikalar, etkinlikler, başarılar ve eksiklikler üzerine geniş kapsamlı ve sürekli karşılıklı bilgilenme dünya sosyalist topluluğuna ve tek tek her kardeş ülkeye yarar sağlıyor.

Sovyet sosyalist devleti yeni toplum kuruculuğu deneyimini saklı tutmamıştır. Sovyetler Birliği'nin kapıları, onu iyiniyetle, açık yüreklilikle ve temiz vicdanla ziyaret etmek isteyen herkese açıktır.

Parti ve Sovyet halkı, yeni toplumun ekonomik tabanına ilişkin Marksist-Leninist öğretiyi ardıcıl uygulayarak, kısa bir tarih döneminde, güçlü üretici güçler oluşturmuş, böylelikle de SSCB'ni dünyanın en gelişmiş sanayi ülkelerinden biri konumuna getirmiştir. Sovyetler Birliği'nin dünya sanayi ürünleri içindeki payı 1922 yılında % 1 iken, bugün kabaca % 20'ye yükselmiştir. Lenin'in buyrultularına bağlı kalan SBKP, sosyalist ekonomi politikasının en yüksek ereğinin, emekçilerin maddesel ve tinsel gereksinimlerini sürekli daha tam karşılamak olduğuna inanıyor.

SSCB, dünya çapında en yüksek ölçüde yoğun, büyük kuruluş çalışması yürütüyor. Her yıl 200'ün üstünde dev sanayi işletmeleri yapımına başlıyor ve halka 2 milyonun üstünde yeni konut sağlıyor.

Ekonomimizin sürekli büyümesi ve Sovyet halkının adanmış emek çabasının gözeçarpan bir örneği, son dönemde tüm dünyaca tanınan projelerin kurulmasıdır: Tyumen petrol ve gaz kompleksi, Kama Otomobil İşletmeleri, Atommaş, Baykal-Amur Demiryolu'nun kuruluşu ve Sibirya, Uzakdoğu ve Kuzey'in kaynaklarının geliştirilmesi.

Komünist Partisi emekçilerin kültürünü ve politik bilincini yükseltmek için bir yığın iş yapmıştır. Yalnızca geçtiğimiz onyılda, ülkede 42 milyonun üstünde kişi onyıllık orta (genel ya da özel) öğrenim görmüştür. Ülkede çalışan her bin kişiden 800'ü orta ya da yüksek (tüm ya da kısmi) öğrenimden geçmiştir.

Lenin ekonomik planlama ve yönetime birinci derecede önem veriyordu. Bu alanda Parti, oldukça zengin bir deneyim serveti biriktirmiştir. Ama yeni koşullar yeni sorunlar da üretiyor. Bu sorunları çözmenin yol ve yöntemleri, SBKP Merkez Komitesi ve SSCB Bakanlar Konseyi'nin geçen yıl, üretimin etkinliğini artırmak ve daha iyi bir işçilik sağlama amacıyla planlama ve ekonomik mekanizmanın işleyişini geliştirme üssüne aldığı kararında gösteriliyor.

SBKP MK'nin Kasım 1979 Tamüyeli Toplantısı bu sorunların işlenmesi ve somutlanmasında temel bir rol oynadı. Leonid Brejnev Tamüyeli Toplantı'ya seslenişinde, ekonominin şimdiki durumunu tanımlayarak, şunları söyledi: «Herhangi bir çalışma sektörünü alın, başarıyla ilerlemek için muazzam potansiyeller ve büyük rezervler bulacaksınız. Ama bunların kullanılabilmesi için, sözcüğün en geniş anlamında yönetim düzeyini yükseltme zorunluğu vardır.» Partimiz şimdi bunun üzerinde çalışıyor.

Komünist kuruluşun baş görevi olan yeni insanın biçimlendirilmesi görevini yerine getirmek için ülkede büyük potansiyeller yaratılmıştır. Ereğimiz, bütün emekçilerin yüksek bir ideolojik bilinç düzeyi, sosyalist Anayurda, komünizm davasına bağlılık, çalışmaya karşı komünistçe bir tutum geliştirmelerini, burjuva görüş ve alışkanlıkların kalıntılarının tümüyle silinmesini ve bireyin bütünsel ve uyumlu gelişimini sağlamaktır. Bu amaçla ulaşmak için, SBKP MK 1979'da ideolojik çalışmayı ve politik eğitim çalışmasını daha da ilerletme üzerine bir karar aldı. Şimdi bütün Parti örgütleri bunu gerçekleştirmeye çalışıyorlar.

Sovyet toplumunun önder ve yolgösterici gücü Parti, onunla birlikte gelişiyor. 1922 yılında Parti sosyalist dönüşümlere koyulduğu sırada, Lenin onu «küçük bir tohum»la karşılaştırmış, ama aynı zamanda onun ülkede herşeyi kökünden yeni baştan biçimlendireceğine olan sağlam inancını da dile getirmişti.

Parti'nin gücünün kaynağı nedir? Bu, onun işçi sınıfının ve bütün öteki emekçilerin en bilinçli ve en aktif bölümünden oluşması, onların çıkarlarını dile getirip, onların desteğine sahip olmasıdır. Onlar Parti'ye güveniyor, onun ardından yürüyor ve politikalarını uygulamasına yardımcı oluyorlar. Lenin, Parti'nin öncü rolünün önemini vurgularken, şöyle yazıyordu: «Yığınların başında olmak (tersi durumda hepimiz denizde bir damladan fazla birşey olamayız).» ⁽⁶⁾

Bir işçi sınıfı partisi olan SBKP, aynı zamanda gelişmiş sosyalizmin kuruluşuna uygun olarak, tüm Sovyet halkının partisi, politik önderi, öncüsü konumuna geliyor. Bugün Parti'nin 17 milyon üyesi vardır; SSCB'nin her çalışan dokuz yurttaşından biri komünisttir; Komünistlerin % 43'ü işçi, % 13'ü kolektif çiftçidir. Komünistlerin öğrenim düzeyleri, politik bilinç

⁽⁶⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 45, s. 414.

ve teorik düzeyleri yükselmiş, ayrıca deneyimleri de artmıştır. Komünist kuruluşun her sektöründe varolan ilk Parti örgütleri ağı büyümüştür.

Lenin partinin toplumun önder gücü olduğunu söyledi. Leninist önderlik tarzı, kollektif akla, yurt içinde ve dışarda yeralan bütün olay ve süreçlere bilimsel yaklaşıma, kendine karşı yüksek düzeyde bir dürüstlüğe ve her türlü bürokratik uygulamalara, politik lafazanlık ve formalizme, kendini beğenmişliğe ve kendinden hoşnut olmaya aman vermemeye dayanır. Ülkemizde kurulmuş olan gelişmiş sosyalist toplumu yönetmek, onun potansiyellerini son sınırına dek ortaya çıkarmak ve en tam biçimde kullanmak demektir. Bu, Partimiz'in ilgisinin merkezinde yeralan bir görevdir.

III

Bugün, Leninizm'in belirleyici etkisini gözönünde tutmadan, ne yeni, komünist uygarlığın kuruluşunu, dünyanın sosyalist olmayan bölümündeki değişikliklerin dinamiğini, onlar arasındaki güç dengesinde oluşan kaymaları, ne de uluslararası durumun gelişmesindeki başlıca eğilimleri anlamak olanaksızdır. Leninizm karşısındaki tutum, tarihsel, felsefi, ekonomik, politik ve öbür görüş ve kavramların çok çeşitli yelpazesinin özünü oluşturur ve iki karşıt toplumsal sistemi, sosyalizm ile kapitalizmi temsil ve ifade eden ideolojiler arasındaki çatışmanın çekirdeğidir. Yalnızca bu olgu, *Lenin'in öğretisinin büyük uluslararası önemini* gözler önüne sermeye yeter.

Altmış yıl önce Lenin şöyle yazmıştı: «Herkesten daha güçsüzüz (maddesel ve askersel bakımdan; şimdilik) ve *herkesten daha güçlüyüz* ... çünkü dünya çapında ekonomik ve politik gelişme ... *bizim öngördüğümüz çizgiler* boyunca yol alıyor.» (7)

Lenin, iki sistem arasındaki karşılaşmada güçler dengesinin sürekli olarak sosyalizmeden yana değişeceğini önceden gördü. Günümüzde bu eğilim, Lenin'in sözleriyle kesin bir uyum içinde, «tüm dünya politikası üzerinde belirleyici etki yapmaya yetenekli» (8) bir uluslararası güç konumuna gelmiş olan sosyalizmin büyüyen gücünde somutlanıyor. Sosyalist ülkeler topluluğu, onların ekonomik, politik ve tinsel yaşantı ortaklığının büyümesi temeli üzerinde, güçleniyor.

Lenin, kapitalist toplumun gelişiminin, işçi sınıfının giderek daha büyük ölçüde sömürülmesini, sermayenin birkaç finans grubunun elinde giderek daha büyük ölçüde yoğunlaşmasını, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesini, tekeller ile devlet arasında bir birleşmeyi, durgunluk ve

(7) Agy., c. 44, s. 485.

(8) Agy., c. 31, s. 149.

asalaklığı içereceğini söyledi. Bugün tekellerin emekçilerin yaşam düzeylerini düşürerek, milyonlarca lira kâr vurduğunu görüyoruz. Dev şirketler, çeşitli ülkelerin ekonomilerinin başta gelen sektörlerinde denetimi ele geçirmek üzere ulusal sınırların ötesine taşıyorlar. Ekonomik bunalımlar, yaşam pahalılığının dizginsiz artışı, yığınsal işsizlik, temel insan haklarının güvenceden yoksunluğu, kültür düzeyinin düşüklüğü, emperyalizmin eski sömürgelerindeki yağmasının sonucu, yüzmilyonlarca insanın açlık, salgın hastalıklar ve eğitimsizlik içinde bulunması, bunların tümü kapitalizmin kötürüm edici uzlaşmazlıklarıyla başetmekten yoksun olduğunun göstergeleridir.

Lenin, emperyalizme karşı, barış, demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm savaşımında işçi sınıfının öncü rolünün büyüyeceğini öngörmüştü. Bu tümüyle kanıtlanmıştır. Günümüzde uluslararası işçi sınıfı en dinamik ve yenilmez toplumsal güçtür. O insanlığın geleceğini temsil eder. İşçi sınıfının çıkarlarını dile getiren politikaları ardıcıl olarak izleyen Komünist Partilerinin büyüyen saygınlık ve etkisinin başlıca kaynağı budur.

Dünya komünist hareketi daha henüz doğmaktayken, Lenin, onun için büyük bir gelecek öngördü ve yeni tip devrimci işçi sınıfı partilerinin kurulmasını esinleyici oldu. Çeşitli ülkelerin proletaryası tarafından böyle partiler kuruldu. Birçok ülkenin politik yaşamında komünistler, şimdi daha da büyük bir role sahiptirler. Bütününde, uluslararası komünist hareket zamanımızın en etkili politik gücü haline gelmiştir.

Komünist hareket büyüdükçe, her partinin karşılaştığı ulusal ödevler doğal olarak daha çokyanlı bir niteliğe bürünür ve onun işçi sınıfına, bütün öteki emekçilere karşı sorumluluğu artar. Aynı zamanda, tarihsel deneyimin doğruladığı gibi, gerçek ulusal çıkarlar emekçi halkın uluslararası çıkarlarıyla asla çelişmez ve komünistlerin uluslararası ilişkilerinin güçlenmesi kardeş partilerin bağımsızlık ve özerkliğiyle hiçbir şekilde çatışmaya düşmez. Tersine, uluslararası ölçüde bağlanmış anti-komünist güçlerin aralıksız baskıları karşısında Komünist Partiler'in gerçek bağımsızlığı ve özerkliği, tüm dünya komünist ve işçi hareketinin kardeşçe işbirliği, karşılıklı destek ve yardımlaşma ilişkilerinin geliştirilmesi olmaksızın düşünülemez.

Lenin, proletaryanın ortak sınıfsal çıkarlarına dayanan proletarya enternasyonalizminin sınıfsal özünü, yurt içinde devrimci hareketi geliştirmek için özverili bir çaba ve öbür ülkelerdeki böylesi savaşımaları en yüksek ölçüde desteklemek olarak, en açık bir biçimde tanımladı. Partimizin bu ilkeye bağlılığı, onun tüm etkinliğiyle kanıtlanmıştır.

Lenin der ki: sosyalist devrim «yalnızca ya da başlıca, her ülkedeki devrimci proleterlerin kendi burjuvazilerine karşı bir savaşımı olmayacaktır; hayır, o, emperyalist ezgi altındaki bütün sömürge ülkelerin,

bütün bağımlı ülkelerin uluslararası emperyalizme karşı bir savaşımı olacaktır». ⁽⁹⁾ Şimdi biz, bu savaşımın büyük ürünlerini görüyoruz. Emperyalizmin sömürge sistemi çökmüştür. 100 dolayında bağımsız devlet ortaya çıkmıştır; bunlar emperyalist saldırı ve dikta politikasına karşı, barış ve toplumsal ilerlemeden yana çıkarak, dünya sorunlarında önemi giderek artan bir rol oynuyorlar. Kurtulmuş ülkelerin, ekonomik geriliği ve emperyalizme bağımlılığı ortadan kaldırma, daha ileri gelişme yollarının seçimi görevleriyle tümüyle karşı karşıya bulunduğu günümüzde, Lenin'in, kapitalist olmayan bir gelişme yolu olanağına, bu ülkelerin çok sektörlü ekonomisini sosyalist çizgiler üzerinde dönüşüme uğratma yöntem ve biçimlerine ilişkin düşünceleri özellikle anlamlı konuma gelmiştir.

Lenin, Oktobr Devrimi'ni utkuya ulaştıran Bolşevikler'in devrimci stratejisinin temel özelliklerinin öteki ülkeler için de geçerli kalacağını öngördü. Kuşkusuz, ülkemizdeki sosyalist dönüşümler birçok etmenden ötürü özgüldü, ama devrim sırasında ve Sovyet erkinin ilk yıllarında bile Lenin, sosyalizmin ta özünü dile getiren ve toplumun gerçek bir sosyalist yeniden kuruluşuna ulaştığında, çözümü mutlaka gerekli olan görevleri, Parti'nin tüm etkinliğinin köşetaşı yaptı. Bu görevler şunlardır:

● Emekçi halkın öbür kesimleriyle bağlaşıklık içindeki işçi sınıfının erkini güvenceleyecek bir sosyalist devletin kurulması;

● Belli başlı üretim araçları üzerinde kapitalist iyeliği ortadan kaldırarak, sosyalist iyeliğin getirilmesi;

● Tüm üretim ve öteki ilişkiler sisteminin sosyalist çizgiler üzerinde adım adım dönüşüme uğratılması;

● Bağımsız bir ekonominin ve hiç varolmamış olan modern sanayinin kurulması, toprağın işleyene verilmesi ve kollektif çiftçiliğin örgütlenmesi için elverişli koşulların sağlanması;

● Yeni, sosyalist örgütlenmenin ve çalışma disiplininin kurulması, üretim ve toplumsal faaliyet için yeni özendirici unsurların getirilmesi;

● İşçi sınıfının ve öbür emekçilerin en geniş yığınlarının üretimin yönetimine, devlet ve toplum yönetimine katılması, sosyalist demokrasinin en yüksek ölçüde geliştirilmesi ve yurttaşların hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması;

● Sömürücü sınıfların direnişinin ve uluslararası burjuvazinin karşı-devrimci saldırılarının bütün biçimlerinin üstesinden gelinmesi, halkın geniş çoğunluğunun desteğine dayanarak işçi sınıfının devrimci kazanımlarının savunulması;

● Komünist Partisi'nin öncü rolünün güvencelenmesi.

⁽⁹⁾ Agy., c. 30, s. 159.

Avrupa, Asya ve Küba'daki utkan sosyalist devrimler ve kimi ülkelerin sosyalist bir yönelim yolunda gelişmesi; tüm bunlar, Lenin'in *sosyalist, anti-emperyalist devrim kavramının ana içeriğinin geçerli kaldığı ve doğrulandığının ve Ekim Devrimi'nin deneyiminin hem biricik olduğunun, hem de evrensel olarak geçerli, özlü özelliklere sahip bulunduğunun kanıtıdır*. Sosyalizme temelinden farklı bir yoldan ulaşmanın olanaklı olduğunu gösteren başka hiçbir deneyim yoktur.

Kuşkusuz, sözkonusu her ülkedeki ulusal ve somut tarihsel koşullara en iyi uyan politik çizgiyi, strateji ve taktikleri formüle etme ve biçimlenmekte olan uluslararası durumu dikkate alma zorunluğu vardır. Her somut durumda titiz bir çözümlemeye ve en iyi yaklaşımlar için yaratıcı bir arayışa gerek vardır. Proletarya öncüsü için bu görev tümüyle geçerli kalır; Lenin'in belirttiği bu görev «komünizmin genel ve başlıca ilkelerini, her ülkede farklı olan ve bizim bulup çıkarmamız, incelememiz ve sezmemiz gereken sınıflar ve partiler arasındaki *ölgül ilişkiler*, komünizme yönelik nesnel gelişmedeki *ölgül özelliklere* uygulamasını öğrenmek»ten ibarettir. ⁽¹⁰⁾

Gerçekten de, genel yasallıklar, politik çizginin bilimsel olarak aranması ve tanımlanması için güvenilir ilkeler sağlar. Bu çalışma Komünist Partiler tarafından yürütülüyor ve SBKP buna tam bir anlayışla yaklaşıyor. Son zamanlarda gerçekleştirilen araştırmalar arasında birçok ilginç vargı ve varsayım vardır. Ama tartışma götürür önermeler de ileri sürülmüştür; Lenin'in teorisinin ve onun pratikte gerçekleştirilmesine ilişkin eldeki deneyimin ışığında bunların daha da incelenmesi ve tartışılması gerekiyor.

Lenin'in düşüncelerinin büyük gücü, yaşayan gerçekliğin dokusuna işlenmiş olan bu düşüncelerin onunla birlikte gelişirken, yeni içerikle kesintisiz olarak zenginleşmesinden gelir. Lenin'in *Sosyalizm ile barış arasındaki çözülmaz bağlantıya* ilişkin fikri böylesinedir.

Lenin utkan sosyalizmi, tarihin savaşa karşı koyabilecek yetenekte gelmiş geçmiş ilk maddesel gücü olarak görüyordu. O'nun yönetimindeki işçi-köylü devleti, daha ilk andan beri, emperyalizmin ulusal düşmanlık, sömürge ezgisi ve yağma savaşları politikasına, emekçilerin uluslararası kardeşliği ve bütün uluslar arasında dostluk, ulusal bağımsızlık ve tam eşitlik politikasıyla, farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşaması politikasıyla karşı çıktı.

Savaşları insanoğlunun yaşamından çıkarma ve barış içinde yanyana yaşama ilkesini uluslararası ilişkilerde bir kural olarak yerleştirme savaşımında, Lenin, sosyalist devletin dış politikası için sağlam bir taban gördü ve Partimiz'e böylesi bir politika izleme buyruğunu verdi. Şöyle yazı-

⁽¹⁰⁾ Agy., c. 31, s. 89.

yordu: «Barışçıl gelişme çalışmasına başladık, onu kesintisiz sürdürmek için her türlü çabayı göstereceğiz.» ⁽¹¹⁾

Lenin'in farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yan yana yaşaması kavramının yaşamsallığı, şimdi dünya politikasındaki birçok olumlu değişiklik tarafından pratikte ortaya serilmiştir. Partimiz, onun Merkez Komitesi ve Leonid Brejnev bu Leninist çizgiyi pratikte yürütme, politik yumuşamayı derinleştirme ve onu bir askersel yumuşamayla destekleme uğraşında olağanüstü bir çaba göstermektedir.

Lenin barışın kolayca sağlanabileceği düşüne karşı uyarıda bulundu. Emperyalizmin saldırgan doğası değişmemiştir. Tekelci sermayenin politik sözcüleriyle uğraşmak durumunda olunca, uluslararası arenada olumlu değişiklikler sağlamak kolay değildir. Emperyalist kampta, özellikle militarizm ve dünya gericiliğinin merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde yumuşamaya direnen etkili güçler vardır. Ama barıştan yana güçler muazzam ölçüde büyümüştür. Enbaşta, barış politikasının maddesel dayanağı olan sosyalist topluluk ülkelerinin birleşik gücü geliyor. Uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketi vardır. Ulusal kurtuluş hareketi vardır. Barışsever ilerici kamuoyunun tümü vardır.

Silâhlanma yarışı insanlığa tehlikelerin en ağırını sunuyor. Bunun suçu emperyalizme, yalnızca ona aittir. ABD ve NATO'nun son dönemde aldıkları kararlar buna bir kez daha tanıklık ediyor.

Başta ABD emperyalizmi olmak üzere, emperyalizm Ortadoğu'da hakça bir çözümü önlemiş, Basra Körfezi bölgesine bir savaş gemisi donanması göndererek, bölgede sonderece tehlikeli bir durum yaratmış ve birçok ulusun güvenliğini tehlikeye düşüren yeni askersel üsler kurmuştur. «ABD çıkarlarını savunma» bahanesiyle, başka devletlerin içişlerine karışmak üzere özel bir ordu oluşturulmaktadır.

Şu ya da bu ülkenin halkı ne zaman çürümüş sistemlere karşı savaşım yükseltse, «Moskova'nın kışkırtmaları» üzerine yoğun bir kampanya açılır ve bu, karşıdevrim ihraç etme girişimleri için örtü olarak kullanılır. Angola ve Etiyopya'da, Kamboçya ve Afganistan'da olan budur. Ne zaman Sovyetler Birliği ve öbür sosyalist ülkeler, şu ya da bu ülkenin yasal hükümetinin ricası üzerine, dış gericiliğin saldırılarının püskürtülmesine yardım etseler, bu yardım «müdahale» diye gösterilir ve bu uydurma baha-neyle uluslararası gerilimler tırmandırılır.

Emperyalist çevreler, varolan sosyalizme ve halkların kurtuluş hareketlerine karşı savaşlarında Pekin yöneticilerinin anti-sovyetizminden yararlanmaya çalışıyorlar. Onlar Çin'in modern silâhlarla donatılmasına yardımcı oluyor ve onun komşu devletlere ilişkin hegemonyacı, saldırgan emellerine cesaret veriyorlar.

⁽¹¹⁾ Agy., c. 33, s. 151.

SBKP, biçimlenmekte olan duruma ilişkin sonuçlar çıkarmıştır. O, emperyalizmin saldırı hazırlıkları karşısında sosyalizmin konumlarında herhangi bir zayıflamaya izin vermeyecek ve halkaların kurtuluş savaşına desteğini gevşetmeyecektir. Aynı zamanda, Sovyetler Birliği tarafların eşit güvenliği ile birlikte askersel cepheleşmenin düzeyini alçaltmak için elinden ne gelirse yapmayı sürdürecektir. Leonid Brejnev, politikamızın «Ardıcıl barışçılığının, saldırıya sağlam bir karşı koyuşla birleştiği»ni söyleyerek, şunları ekledi: «O, geçtiğimiz on yıllarda kendini aklamıştır ve biz gelecekte de onu izlemeyi sürdüreceğiz. Bizi bu yoldan kimse ayıramaz.» (12)

Son dönemde emperyalizmin saldırgan güçleri dünyayı soğuk savaş dönemine geri döndürmek çabasıyla, yumuşama politikasına karşı şiddetli saldırılarda bulunmaktadır. Lenin'in Partisi'si ve Sovyet halkı, sosyalist topluluk ülkelerinin, bütün komünistlerin, demokratların, ulusal kurtuluş güçlerinin ve bütün barışsever kamuoyunun dayanışma ruhu içindeki eyleminin, insanın birincil hakkı olan barış içinde yaşama hakkını koruma ve pekiştirmeyi başaracağından emindir.



Leninizm'in, işçi sınıfının dirimsel çıkarlarının ve tüm olarak insanlığın dünya çapındaki toplumsal ilerlemesinin gereksinimlerinin en yetkin anlatımı olduğunu yaşam göstermiştir. Komünist ve İşçi Partileri'nin 1969 Uluslararası Toplantısı'na katılanlar oybirliğiyle şu sözleri söylerken tümüyle haklıydılar: «Bugün, Lenin'in öğretisi hakkında, O'nun Marksizm hakkında söylediği şeyi söylemek için her gerekçeye sahibiz: O yenilmezdir, çünkü doğrudur.» (13) Çağdaş dünyanın sosyal-ekonomik ve politik görünümünü belirleyen belli başlı süreçler Lenin'in fikirlerinin doğruluğunu ve tarihin yüce Lenin'in öngördüğü gibi gelişmekte olduğunu kanıtlıyor.

(12) «Pravda», 13 Ocak 1980.

(13) «Komünist ve İşçi Partilerinin 4. Toplantısı», Ürün Yayınları, s. 179.

Çağımız ve Lenin'in Yeni Tip Parti Öğretisi

Harilaos Florakis

Yunanistan Komünist Partisi MK Genel Sekreteri

Lenin'in en büyük başarılarından biri, yeni tip bir proletarya partisi kurma ilkelerini formüle etmesi ve proletaryanın devrimci dönüştürücü faaliyetinin ivedi görevlerini yerine getirmek üzere böyle bir parti kurmasıdır. Lenin'in doğum yıldönümünü kutlarken, yalnızca, O'nun kurmuş olduğu partinin, halkı ilk utkan sosyalist devrime ve ilk sosyalist devleti kurmaya seferber etmesi, böylelikle de öteki uluslara yolu açması nedeniyle değil, ama aynı zamanda işçi sınıfının politik örgütlenmesinin temelini oluşturan ilkelerin – O'nun, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı için ve bu geçiş sürecinde yığınların toplumsal yaratıcılığına yolgöstermek için işlediği bu ilkelerin – günümüze dek geçerliğini sürdürmesi nedeniyle de, O'nun dehasına büyük bir değer biçiyoruz.

Böylesi bir parti kimsenin öznel isteği ya da düşüncesini yerine getirmek için yaratılmadı; o, ideolojik hasımlarımızın savladığı gibi, iradeciliğin ürünü de değildi. Toplumsal gelişmeye ilişkin bir incelemenin ardından gelen böyle bir partinin yaratılması, işçi sınıfı hareketinin nesnel gereksinimlerini karşılamak amacına yönelikti. Lenin'in yeni tip bir parti öğretisi sınıf savaşları deneyiminden kaynaklanıyordu. Bu öğretiyi, aynı zamanda, hasımlarımızın sık sık ileri sürdüğü gibi, bilimsel komünizmin kurucularının görüşleriyle çelişmiyor, tersine onların proletaryanın bir politik örgütü düşüncesinden, bu düşünceyi Komünistler Ligi ve Uluslararası Emekçiler Birliği'nin çalışmalarında yaşama geçirme pratiğinden kaynaklanıyordu. Marks ve Engels Birinci Enternasyonal'i kurarken, onun Tüzüğü'ne şu maddeyi koydular: «Proletarya bir sınıf olarak ancak kendisini mülk sahibi sınıflarca kurulmuş, eski partilerin tümüne karşıt olan, ayrı bir politik parti halinde yapılandırarak hareket edebilir.

«Proletaryanın böyle bir politik parti halinde yapılanması, toplumsal devrimin ve onun sonul ereği olan sınıfların ortadan kaldırılmasının utkusunu sağlamak için vazgeçilmezdir.» ⁽¹⁾

Lenin'in emperyalizm çağındaki toplumsal gelişme çözümlemesi bu görüşleri doğruladı ve proletaryanın bir devrimci partiye eskisinden daha çok gerek duyduğunu, bütün kamu servetini ellerinde toplamış olan ve güçlü bir hükümet aygıtı ve öbür sömür mekanizmalarının yardımıyla ayrıcalıklarını savunan birleşik sömürücüler sınıfına işçi sınıfının ve bütün sömürülen yığınların ancak örgütlü olmaları halinde karşı koyabileceklerini

⁽¹⁾ Karl Marks ve Friedrich Engels, üç ciltlik Seçme Yapıtlar, c. 2, s. 291.

kanıtladı. Kapitalist egemenliğe karşı savaşımında örgütlenme, onların en etkili silâhidir.

Öte yandan, önceleri işçi sınıfı hareketi üzerinde güçlü bir etkiye sahip olan Sosyal Demokrat partiler 20. yüzyılın başlarında yozlaşarak, devrimci duyguların yükseldiği bir durumda yığınlara önderlik edecek güçten yoksun reformist örgütler haline geliyorlardı. Lenin bambaşka bir parti kurdu. Sosyal Demokratlar faaliyetlerini gitgide reformlar için bir parlamenta savaşıyla sınırlarken, Lenin'in Partisi bir devrimci eylem partisi olarak ortaya çıktı. Eski Sosyal Demokrat örgütler bilimsel sosyalizmden giderek daha çok uzaklaşır, onun sonul ereğini unutulmaya bırakırken, yeni parti bilimsel sosyalizmi toplumu yenibaştan yapılandırma savaşımında vazgeçilmez bir teorik silâh olarak görüyordu. Sosyal Demokrat partiler giderek daha büyük ölçüde heterojen öğelerden oluşan *lose* (gevşek) dernekler kimliğine bürünürken, Lenin'in Partisi işçi sınıfının savaşkan öncüsü, yığınlarla bağlı aynı düşüncedeki insanların sıkı bir birliği – örgütlü ve örgütleyici bir güç – haline geldi. İkinci Enternasyonal partileri, Birinci Dünya Savaşı patlak verdiği sırada kendilerini ulusal şovenizme, proletaryanın uluslararası davasına ihanete götüren ulusal dargörürlük konumlarına doğru adım adım kayarken, Lenin'in Partisi proletarya enternasyonalizmini bütün zamanlar için konum olarak benimseyerek, faaliyetinin ana ilkelerinden biri yaptı.

Bu nedenle, aradaki farklar biçimsel değil, köklüydü. Bunlar, sözkonusu partilerin toplumsal süreçleri kavrayışına, program görevlerine, bu görevleri yerine getirme yollarına ve dolayısıyla, bu savaşımada ortaya çıkan örgütlenme biçimlerine ilişkindi. Lenin, her kuruluşun faaliyetinin içeriği ile onun örgütlenme biçimi arasında sıkı bir bağın varolduğu düşüncesinden hareket ediyordu. O, işçi sınıfının, kendini burjuva demokrasi-sine uydurmak yerine, toplumun köklü dönüşümü için kararlı bir savaşım yürütmesine olanak sağlayacak kendisine ait bir devrimci partiye sahip olması gerektiğini vurguladı; işçi sınıfı, sisteme elsürmeyen küçük reformlar elde etmekten çok, sömürü sistemini ortadan kaldırmak için böyle bir partiye gereksinim duyuyordu. Proletaryanın örgüte, erki ele geçirme için gereksinimi vardı; bu yüzden o örgütün, proletaryanın sınıfsal ereklarının gerektirdiği bir anlayışla yapılandırılması gerekiyordu.

Lenin, yeni tip bir parti kurmanın temel ilkelerini «Ne Yapmalı»da, «Bir Adım İleri, İki Adım Geri»de ve başka yapıtlarında bilimsel temele oturarak ve bu ilkeleri yaşama geçirerek, hem toplumsal süreçlerin kendiliğinden gelişimine belbağlayan beklegör taktiğinin savunucuları, hem de tek tek kahraman kişilerin tarihin akışını değiştirebileceği kanısına dayanan akımlarla savaştı. Lenin'in öne koyduğu sosyalizmi işçi sınıfı hareketiyle, yığınların savaşımıyla birleştirme görevine bilimsel yaklaşım, partiyi kurma çabasının tümünü belirledi.

Burjuva ve reformist ideologlar, Lenin'in partinin öncü rolü üzerine savlarını çarpıtarak, partiyi yalnızca kendi kararlılık, enerji ve iyi örgütlenmeleriyle erki ele geçirmeyi başarmış, kendilerini yığınların üzerine yerleştirmiş ve otoriter bir güç haline gelmiş olan komplocuların örgütü olarak göstermeye çalışıyorlar. Bu açıdan bakılınca, Ekim Devrimi de, tarihin gelişiminin mantıksal sonucu değil, rastlantısal bir olay gibi görünüyor. «Otoriterliği» bilerek ya da bilmeden «otorite»yle karıştırmaya eğilimli olan bütün bu olayların çarpıtıcılarına, gerilerde kalan o günlerde gerçekten ne olup bittiğini anlayan ve özlüce dilegetiren Rosa Lüksemburg'un şu sözlerini anımsatmak herhalde yerinde olacaktır: «Lenin'in Partisi, gerçekten devrimci bir partinin özgörevi ve ödevini kavrayan ve 'Tüm erk proletarya ve köylülüğe!' belgisini yükselterek devrimin ilerlemesini sağlayan biricik partiydi.»

«Bolşevikler bu yoldan, o ünlü 'halkın çoğunluğu' sorununu çözüme kavuşturdular ... Doğru yol devrimci taktiklere bir 'çoğunluk' aracılığıyla varmak değil, bunun tersidir: Devrimci taktikler aracılığıyla 'çoğunluğa' varmak.»⁽²⁾

Leninist Parti, önderinin, bir partinin otoritesini ilân etmeyeceği, onu emekçilerin çıkarları uğrunda yorulmak bilmez, özverili bir savaşımla kazanacağı yolundaki öngörüsünü yerine getirmiştir.

Lenin'in parti öğretisini geliştirmesinden buyana onlarca yıl geçti. Pratikte sınanan bu öğreti, büyük yaşam gücünü kanıtlamıştır.

Sayırsız olgu bunu doğruluyor. Bunlar, 1917 Ekiminde Rusya işçi sınıfı ve öbür emekçilerinin tarihsel utkusu ve uzun erimde, Sovyetler Birliği'nde gelişmiş sosyalizmin kurulması; Ekim Devrimi'nin hemen ardından birçok ülkede Lenin'in Partisi'ne benzeyen, emekçi halkı demokrasi ve sosyalizm savaşımına yönelten partilerin boyvermesi; birdizi ülkede yeni tip partilerin önderliğinde gerçekleştirilen utkan sosyalist devrimler; ilerici güçlerin, tam anlamıyla devrimci bir parti olmadan, sosyalizme açılan kapitalist olmayan ilerleme ereğine ulaşmanın olanaksızlığını kavradıkları gelişme yolundaki ülkelerde öncü partilerin kurulmasında, Lenin'in partinin gelişimi ilkelerinin uygulanması ve son olarak, Lenin'in parti öğretisinin maddeleştiği uluslararası komünist hareketin günümüzün en etkili politik gücü haline gelmiş olmasıdır.

Ote yandan, 20. yüzyıl, eski tip işçi partilerinin sağ oportünizm yönünde evrimleşmesine, bunların bilimsel komünizmi ve devrimci savaşım ilkelerini terketmesine tanık olmuştur. Bu, onları, şu ya da bu ölçüde devlet-tekeli kapitalizmiyle bütünleştirmiştir. Sağ Sosyal Demokrat partiler politikalarını sınıf işbirliğine dayandırıyor ve aslında kapitalizmin güçlendirilmesine yardım ediyorlar. Bir dizi Batı Avrupa ülkesinde hükümetlere

(2) Rosa Lüksemburg, «Gesammelte Werke», c. 4, Berlin 1974, s. 341.

başkanlık eden ve parlamentoları kontrolünde tutan bu partiler hiçbir zaman erki, kapitalizmin temellerini sarsan ve toplumun sosyalist dönüşümü için koşulları yaratan bir politika yürütmek için kullanmamışlardır. Tüm bunlar, sosyal reformist bir partinin işçi sınıfını yüce ereklere ulaştırmaya yeteneksiz olduğunu gösteriyor ve yeni tip partiden başka hiçbir partinin emekçilerin dırimsel çıkarlarını ve işçi sınıfı hareketinin sonul ereklərini yerine getiremeyeceğini bir kez daha doğruluyor.

Yaklaşık seksen yıl önce ilk yeni tip partinin kurulmasından buyana dünyada önemli değişiklikler olmuştur. Bunların en önemlisi dünyadaki güç oranının kapitalizm ve gericiğin zararına sosyalizm ve ilerlemeden yana değişmiş olmasıdır. Yıllardan beri devlet-tekelci kapitalizmi temeli üzerinde gelişmekte olan burjuva toplumu belirli değişimlere uğramıştır. Bilimsel ve teknolojik devrim kapitalist ülkelerde hatınsayılr değişikliklere yolaçmıştır: Köylülük sayıca azalırken, işçi sınıfı büyüyor ve bileşimi değişiyor; orta katmanlar, esas olarak diğerlerinin yanısıra mühendis, teknisyen ve yönetim personelinin oranının büyümesinden ötürü, genişliyor. Tüm bu değişimlere karşın, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının başta gelen, belirleyici özellikleri, eski sistemin temel çelişkiler ve birbirlerine karşıt ana toplumsal güçler değişmeden kalmıştır.

İşçi sınıfı kapitalist ülkelerde toplumda aynı konumu işgal ediyor, aynı sınıf düşmanlarıyla dövüşüyor ve tarihsel özgörevi değişmeden kalıyor. 20. yüzyıldaki dünyasal gelişme işçi sınıfının toplumsal rolünü azaltmak şöyle dursun, onu günümüz olaylarının odağına yerleştirmiş ve onun savaşımını toplumsal ilerlemenin baş etkeni yapmıştır. İşçi sınıfı, devrimci hareket içinde önder rolü oynamayı sürdürüyor, çünkü sosyal-politik savaşımında taşıdığı önem ne olursa olsun, emekçi halkın başka hiçbir sınıf ya da katmanı toplumsal hareketin önderi niteliklerini, işçi sınıfında nesnel olarak varolan bu nitelikleri edinememiştir (toplumdaki konumundan ötürü, edinemez de). Yalnızca proletarya, toplumu bütün sömürü ve baskı biçimlerinden kurtarıp, sosyalizmi kurabilir. Dolayısıyla, bu büyük tarihsel değişim, önceden olduğu gibi, şimdi de işçi sınıfının iyi örgütlenmiş bir devrimci partisi, teoriyle silâhlanmış ve yığınlarla sıkı bağlar kurmuş bir parti olmadan düşünülemez. Bu partinin gerekliliği, böylelikle toplumsal gelişmenin nesnel yasalarından kaynaklanıyor.

Burjuvazinin, ekonomik ve politik yaşama devlet-tekelci müdahalenin mekanizmalarını yetkinleştirmeye, emekçi halk üzerindeki ideolojik baskısını yoğunlaştırmaya ve bu amaçla geniş kapsamlı bir yığınsal iletişim araçları sistemi kurmaya ve devrimci harekete karşı çeşitli savaşım biçimlerine hız vermeye çalışması, ayrıca emperyalizmin dünya arenasında gittikçe daha saldırganlaşması, Lenin'in işçi sınıfı partisi üzerine öğretisinin hem capcanlı, hem de güncel olduğunu daha da açık bir hale getiriyor.

Kimileri, ülkemizde ve dünyada yer almış olan değişiklikleri yanlış yorumladıkları için, Lenin'in yeni tip parti öğretisini görmezden gelmeye ve bu öğretinin parti inşasının temel ilkelerinden temizlenebileceği ya da bir devrimci proletarya örgütünün rolünün, herhangi bir «yeni parti»ye; toplumsal bakımdan heterojen güçlerin ne açık-seçik bir sınıfsal ideolojiye ne de bütünlüklü bir politik programa sahip olmayan biçimsiz (amorf) bir derneğine verilebileceğine inanmaya eğilimlidirler. Geçmiş deneylerin bir incelemesi, bize, bu tür görüşlerin teorik bakımdan dayanıksız, politik bakımdan ise zararlı olduğunu gösterir.

Bu bağlamda, Partimiz'in savaştan bu yana geçen dönemin tümü boyunca edindiği deneyim, özellikle de Yunanistan'daki örgütlerini dağıtarak, Komünistleri, Birleşik Demokratik Sol Parti'nin (EDA) temsil ettiği demokratik bloka soktuğu 1958–1968 dönemindeki olumsuz deneyimi, bize çokşey öğretti. Örgütlerin dağıtılması yalnızca Parti'ye değil, Yunan işçi sınıfına ve tüm demokratik harekete de ciddi zararlar verdi. Onyıllar boyunca Parti örgütlerinin yokluğunun kimi olumsuz sonuçları hâlâ kökünün kazınmasını bekliyor.

YKP, ülkemizdeki değişiklikleri, yalnızca politik bakımdan, örgütlenme ve savaşım biçimleri bakımından önemli görüyor. Bu değişiklikler, Lenin'in işçi sınıfının kurtuluş savaşımında örgütünden başka silâhi olmadığı yönündeki savını geçersiz kılmaz. Tam tersine, bunlar, Leninist ilkelere dayalı bir proletarya örgütünün gerekliliğini bir kez daha doğruluyor. Elbette bu, kendiliğinden de anlaşılacağı gibi, Parti'nin politikasının ve yapısının değişen duruma göre ayarlanmasını da gerektiriyor. Başka bir deyişle, Marksist-Leninist parti, ilkelerine kayıtsız koşulsuz bağlı kalırken, olayların akışını sürekli izlemeli, teorik silâhını, güçlerinin örgütlenme biçimlerini ve bu güçlerin kendisini yenilemeli, eskilerin deneyimini genç kuşağa aktarmalı, onların birliğini perçinlemeli ve Parti'nin birliğini güçlendirmelidir, başka bir deyişle, «temel tipini korurken», «onun biçimini değişen koşullara uyarlayabilmeli ... bu biçimi anın gereklerine göre değiştirebilmelidir.»⁽³⁾

Lenin'in parti öğretisi genel bir doğru özellik taşır, çünkü bu öğreti, devrimci teorinin genelgeçerli konumlarından hareket eder; çünkü bu öğreti, yalnızca Rus devrimci hareketinin değil fakat uluslararası devrimci hareketin bütününün deneyiminin gözönünde tutulup geliştirilmesinin sonucudur; çünkü bu öğreti, sınıf savaşımının, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının bütünü boyunca ayırdedici olan nesnel yasalarını yansıtır. Dahası bu öğreti bütün zamanlara ve her duruma uygun hazır formüllerin bir derlemesi de değildir. O, sınıf savaşımının, komünistlerin uluslararası deneyimine kattığı bütün yeni öğelere açık olan gelişme halindeki bir teoridir. Bu deneyimle sürekli zenginleşen öğreti komünist hare-

(3) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 19, s. 401.

ketin örgütlenme biçimlerini ve yöntemlerini yetkinleştirir. Farklı farklı koşullarda faaliyet gösteren kardeş partiler bu zenginleşme sürecine katkıda bulunurlar. Biz, Lenin'in teorisinin temel ilkelerine bağlılığın, devrimci proletarya partisini etkili ve canlı kılmamızın ana koşulu olduğuna inanıyoruz.

YKP yurtiçinde ve uluslararası alandaki faaliyetlerinde her zaman Marksizm-Leninizm'i yolgösterici alır ve Lenin'in yeni tip parti öğretisine Marksizm-Leninizm'in başlıca bir bileşeni gözüyle bakar. Partimiz'in 1918'de toplanmış olan kuruluş kongresi, Yunan proletaryasının devrimci Leninist örgütünün temellerini atmıştır. Parti, iniş çıkışları, utku ve yenilgileri olan uzun ve çetin bir kahramanca savaşımın yolunu katetmiştir. Ama Leninizm'e adanmışlığımız güçlüklerin üstesinden gelmemize, eksiklikleri gidermemize ve demokrasi ve sosyalizm savaşımını sürdürmemize olanak sağlamıştır.

Bugün YKP, toplumsal savaşlarda büyük bir güç haline geliyor. Bu, her soydan küçükburjuva gruplarının da katıldığı, komünistlere karşı bir saldırı propagandası kampanyası yürüten egemen sınıf içinde büyüyen endişelere neden oluyor. Bu kampanyanın amacı Partimiz'in önemini küçük göstermek ve tarihine karaçalmaktır. Partimiz, ardıcıl olarak bilimsel sosyalizm konularından hareket ederek, bu saldırıların tümünü etkili biçimde püskürtüyor.

Yanısıra, bizler, bir bütün olarak komünist hareketin, komünistlerin devrimci öncü rollerini terketmeye ve sosyal demokrasinin izlediği yola sokmaya çabalayan burjuva ve oportünist çevrelerin gözüdülmüş bir ideolojik baskısına uğramakta olduğunu da gözönünde tutuyoruz.

Onlar bize, örneğin ideolojik birliğimizi terkederek ideolojik çoğulculuğu benimsememizi, böylece de işçi sınıfına yabancı görüşlere kapı açmamızı öğütüyorlar. Bu öğütleri kabul etmek, gerçekte Parti'nin ideolojik ve politik birliğini tasfiye etmek; onu her önüne gelenin ideolojik çoğulculuk bahanesiyle, anti-marksist öğretileri savunma ve çoğunluğun görüşüne aldırma olanağını bulacağı bir tartışma klübüne çevirmek demek olurdu. Uzun erimde bu, işçi sınıfının en seçkin öğelerini birleştiren öncü örgütü, Yunan toplumunun proletarya dışındaki sınıf ve kesimlerinin görüşlerini propaganda eden kimseler için, burjuva ya da küçükburjuva ideolojilerinin savunucuları için bir avluya dönüştürür, böylelikle de Parti'yi tarihsel öz görevini yerine getirebilme yetisinden yoksun kılar.

Yaşam, Parti'nin Marksizm-Leninizm temeli üzerinde ideolojik birliğinin, örgütsel ve politik birliği için vazgeçilmez olduğunu öğretiyor. Lenin'in, Partinin bilimsel sosyalizm teorisini özümsemediği, yığınları bir araya getirip devrimci harekete çekemeyeceğini belirterek, teoriye, Parti üyelerinin bilincine muazzam önem vermesi haklı bir nedene dayanıyordu.

Bu ilkeleri yadsımak, işçi sınıfı hareketinde emekçi halkın daha iyi bir gelecek için savaşımında bizlerin rolünü yadsımak demek olur.

Bu yüzden, «demokratik», «ulusal», «insancıl» vb. «sosyalizmler»i savunan çeşitli küçükburjuva partiler ve gruplar kendilerinin gerçekten sosyalist bir düşüncenin biricik savunucuları olduklarını ileri sürünce, bizim yanıtımız, onların öğretilerinin sınıf savaşımının gerçekliklerinden çok uzak bir ütopya olması nedeniyle, bu savlarının tümüyle dayanaksız olduğu yolundadır. Yalnızca bilimsel sosyalizm teorisine dayanan bir partinin, yığınları gerçekten demokratik ve insancıl bir toplumun yaratılmasına ve toplumsal adaletin sağlanmasına yöneltebileceğini deneyim göstermiştir.

Zaman zaman, Parti'yi «demokratikleştirme» bahanesiyle, Parti inşasının Leninist örgütlenme ilkelerini terketmemizi sağlamak için girişimlerde bulunuluyor. Partimiz böylesi bütün girişimleri şiddetle geri çeviriyor. O, demokratik merkezîyetçilik ilkesine şaşmaz bir biçimde bağlıdır. Pratikte bu, Parti çalışmasının, tek bir merkezin yölgösterdiği ortak Tüzüğe dayanması anlamına gelir. Bu aynı zamanda, bütün Parti üyeleri için disiplin, azınlığın çoğunluğa, alt organların üst organlara bağımlılığı ve parti içi demokrasinin, her Parti üyesinin yönetim organlarına seçme ve seçilme hakkının en yüksek ölçüde iletilmesi, bu seçimle gelen organların örgütlerine hesap vermesi, kollektif yönetim ve eleştiri ve özeleştirin teşvik edilmesi anlamına da gelir. Merkezîyetçilik olmazsa, birleşik ve savaşkan bir örgüt olamaz. Ve demokrasi olmazsa, Parti kaçınılmaz olarak, kapalı bir hiyerarşik tekkeye dönüşerek yozlaşır. Bu nedenle biz, Leninist demokratik merkezîyetçilik ilkesinin iki bileşenini geliştirip güçlendiriyoruz.

Demokrasi konusuna gelince, Komünistler, Yunanistan'daki öbür partilere oranla, en ardıcıl demokratlardır. Bunu şu olgular parlak biçimde aydınlatıyor: YKP 10. Kongresi hazırlıkları sırasında Parti'nin 100 bini aşkın üyesi, destekçisi ve sempatizanı kongre öncesi tartışmalara katıldı; Parti basını YKP politikasının çeşitli yönleri üstüne binden fazla yazı yayımladı; bu tartışmalar sırasında binlerce öneri getirildi ve Kongre belgelerine son biçimi verilirken bunlar gözönünde tutuldu. Ne denli «demokratik»lik taslasa da, hiçbir burjuva partisi böylesi demokratik yöntem ve işleyişler kullanmış ya da kullanabilmiş değildir. Lenin'in parti yaşamına ilişkin düşüncelerinin bütün alanlarda doğru uygulanması Komünist Partisi'nin ideolojik, politik ve örgütsel birliğini perçinler; onu, burjuva ve küçükburjuva partilerinden, tek kişi tarafından yönetilen örgütler ve politik klüplerden temelde ayıran nokta budur.

YKP 10. Kongresi «Parti'nin Daha İleri Geliştirilmesi Üstüne» başlıklı bir kararında Lenin'in öğretilerine uygun olarak şunları belirtti: «İvedi görevimiz, işçi sınıfı ve emekçi halkın öbür tüm kesimlerinde derin kök-

lere sahip, sendikalar ve öteki yığın örgütleriyle sıkıca bağlı ve özgörevini her durumda yerine getirmeye yetenekli olan güçlü bir yığınsal Marksist-Leninist parti kurmaktır.»⁽⁴⁾

Boyutlarını ve büyüme hızını (bunlar da çok önemli olmakla birlikte) bir yığın partisi için tek güvenilir ölçüt saymanın yanlış olduğunu deneyimimizden öğrendik. Bu yaklaşım, Lenin'in yığın partisi anlayışının ta özünü gözardı ediyor. Yunan Komünistleri için bir yığın partisi, toplumun her kesiminde emekçilerle sıkı bağları olan, gücünü onlardan alan, onlara önderlik eden ve belli bir anlamda, onlarla kaynaşan bir parti demektir.

Bir partinin sayısal gücü doğal olarak, onun yığınlar arasındaki etkisinin başlıca göstergelerinden biridir. Yeni üye yazımı, Parti'ye yalnızca saflarını yenileme değil, aynı zamanda politikalarını daha etkili kılma olanağı da sağlar. Pratikten bilmekteyiz ki, Parti dışında onun saflarını zenginleştirsün diye tamamen olgunlaşmış Marksistler arayanlar, zamanlarını boşa harcamaktan başka birşey yapmış olmazlar. Çok az bir politik deneyim ve bilimsel sosyalizm bilgisine sahip olanları da içinde olmak üzere, emekçi halk tükenmez üye kaynağıdır. Onları Parti'ye kaydetmemek, Parti'nin eğitici işlevini hafife almak ve Parti kuruluşuna sektir bir yaklaşım benimsemek demek olur. YKP özellikle gençlerden yeni üye kabulünü (kimilerinin salık verdiği gibi) katı bir biçimde sınırlasa ve dar bir örgüt olup çıksaydı, politik bakımdan güçsüz ve yığınların ortasında, onların dirimsel çıkarları için savaşımında sürekli boyatan yeni fenomenleri artık algılayamaz hale gelirdi. Partimiz bundan dolayı, bu sektir görüşleri reddediyor ve işçi sınıfıyla, bütün öteki emekçilerle bağlarını pekiştirmesi ve genişletmesi için gereken en fazla sayıda üyeye ulaşmak için saflarını sürekli yeniliyor.

Bununla birlikte, Parti yeni üye yazımını tedbirli biçimde yürütüyor. Kendine Komünist demekten hoşlanan herkesi değil, yalnızca Tüzüğün gereklerine uygun olanları kabul ediyor. Bu Tüzük, Leninist normlar uyarınca, üyelerden Parti'nin ideolojik, politik ve örgütsel birliğini korumakta aktif olmasını, Parti disiplinine uymasını, yığın örgütleri içinde çalışmasını, Parti'nin politikasını her koşulda uygulamasını, ideolojik ve politik bilgisini artırmak için yorulmaksızın çalışmasını ve burjuva ve oportünist ideolojiye karşı koymasını gerektirir. Yığın savaşımında, esas olarak büyük fabrikaların işçileri arasından yeni üyeler kazanmak için özel önlemler almış bulunuyoruz; ayrıca kadınları ve gençleri üye yazmak için büyük bir çaba harcıyoruz.

Partimiz, üye olmak isteyen, ama Tüzüğün gereklerine uymayan herkesi

⁽⁴⁾ «Yunanistan Komünist Partisi, 10. Kongre Kararları», Atina, 1978, s. 27 (Yunanca).

kabul etseydi, öncü rolünü yerine getirmekten yoksun kalırdı. Bu Leninist örgütsel ilke, stratejimizin başarısının bir güvencesidir.

Biz Leninist enternasyonalizm ilkesini bir işçi sınıfı partisi için vazgeçilmez görüyoruz. Yeni tip bir parti dünya komünist hareketinin ayrılmaz bir ögesidir, bu nedenle de enternasyonalisttir. Komünist Partisi ulusal, yurtsever görevlerini uluslararası görevleriyle uyumlaştırmadan, öncü rolünü yerine getiremez. Onun enternasyonalizmi, ifadesini, kendi ülkesinde devrimci savaşımları ilerletmek için ardıcıl bir çabada ve başka ülkelerdeki aynı çabaları desteklemekte bulur. Biliyoruz ki, işçi sınıfı hareketinin düşmanları – emperyalizm ve gericilik – sosyalizme, uluslararası komünist harekete ve bir bütün olarak dünya devrimci sürecine karşı eylemlerini gitgide daha eşgüdümlü kılıyor. Bunun en son örneklerinden biri başını ABD emperyalizminin çektiği uluslararası gericiliğin ilk sosyalist ülke SSCB'ne karşı açtıkları eşgüdümlü kampanyadır. Bu, Lenin'in sermayenin uluslararası bir güç olduğu ve ancak işçi sınıfının uluslararası birliği, kardeşliği ve dayanışmasıyla yenilebileceği yolundaki savının yeni bir doğrulanmasıdır. Bundan ötürü, YKP proletarya enternasyonalizminin savunulup güçlendirilmesini, demokrasi ve sosyalizm için, uluslararası gericiliğin ulusların toplumsal ilerleme yolundan ilerlemesini yavaşlatma girişimlerine karşı savaşımın başarısı için bir güvence olarak görüyor.

Böylece, sınıf savaşımının gerek ulusal gerekse uluslararası koşulları, işçi sınıfının tekelci burjuvazinin egemenliğini sürdürmek için başvurduğu eşgüdümlü ve esnek taktikli girişimlerine etkili biçimde karşıkoymasına olanak sağlamak için, işçi sınıfının politik örgütünün parti inşasının Leninist ilkeleri uyarınca güçlendirilmesini her zamankinden daha buyurucu kılıyor.

YKP, devrimci savaşım deneyiminden ve geçmişteki yanlışlarından dersler çıkarmış ve 10. Kongresi'nin kararlarını yerine getirerek, saflarını güçlendirmiş, genç Komünistler'e cesaret aşılamış ve emekçilerin çıkarları için savaşıma hız vermiştir. Biz, Lenin'in yeni tip parti öğretisini yol gösterici olarak, Partimiz'in örgütlenmesini geliştirme ve yetkinleştirmeyi sürdüreceğiz; çünkü bu öğretinin ve onu uygulama deneyiminin, uluslararası işçi sınıfının zaman aşımıyla değerini yitirmeyecek bir özelliği olduğuna inanıyoruz. Tersine, o, dünya devrimci sürecinin gelişimiyle orantılı olarak önem kazanıyor.

Lenin ve Reel Sosyalizm

Stoyan Mihaylov

Bulgaristan Komünist Partisi MK Sekreteri

Sosyalist gelişmede ve politik savaşımında ne zaman karmaşık sorunlar ortaya çıksa, Lenin şöyle derdi: «Marks'a bir danışmalı.» Aynı şekilde biz Bulgar Komünistleri, öteki sosyalist topluluk ülkelerinin komünistleri gibi, yapılanları gözden geçirirken ya da zor görevlerle karşılaştığımız zaman, kendi kendimize şöyle deriz: «Lenin'e bir danışmalı.»

Kuşkusuz, O'nun yapıtlarını, bütün sorunlara hazır yanıtlar bulmak için araştırıyor değiliz, çünkü bu Leninizm'in yaratıcı ruhuyla çelişir. O'nun kitaplarına, çağımızda pratiğin sınavından birçok kez geçmiş bulunan ve bir devrimci bilgelik ve devrimci eylem kaynağı olan, dünyanın dönüşüme uğratılmasının yüce öğretisinin temel, stratejik ilkelerini içerdiği için yöneliyoruz. Lenin, emperyalizm koşullarında ve proletarya devriminin görevlerinin ışığında Marksizm'in bütün bileşenlerini zenginleştirdi ve O'nun teorik yapıtları, sosyalizm ve komünizmi kurma yollarının öğretisiyle taçlandı.

Leninizm'in burjuva «uzmanları», Leninizm'in dünya tarihi için taşıdığı önemi gözlerden gizlemek ya da küçültmek için uzun yıllar süren çabalarında (ki, O'nun dünya tarihi için taşıdığı önemin kendisi bu nankör görevin boşuna olduğunun kanıtıdır) Lenin'in «pragmatizm»ini çıkış olarak alıyordılar. Bunlar, Lenin'in yapıtlarının toplumun sosyalist yeniden kuruluşu için bütünsel bir planı içermediğini söylüyor ve O'nun böyle bir plan üretmiş olamayacağını, çünkü Sovyet devletinin başında görece kısa bir süre için bulunup, o en zorlu dönemde salt pratik konularla fazlasıyla meşgul olduğu savını ileri sürüyorlar.

Gerçekten de, Lenin hastalığı sırasında son yazılarını dikte ettirirken, kendisi için pratik amacın her zaman önemli olduğunu vurgulamıştı. ⁽¹⁾ Ama Lenin'in büyüklüğü, kesinlikle, görece sınırlı bir pratik ereğin ardındaki çok daha büyük birşeyi görebilme yeteneğinde ve eşsiz bilimsel öngörü yetisiyle, dünya tarihinin daha uzak bir geleceğinin içyüzünü kavrayabilesindedir. O'nu iyi tanıyan çağdaşları, ağır basan özelliğinin, parlak beyninin ayrıntılarıyla ortaya serdiği ivedi sorunlar üzerinde yoğunlaşan güçlü bir iradesi ve yeteneği olduğunu ve bu güçlü iradeyle her özel görevi, dünya çapında politik bir ereğe ulaşan büyük bir zincirin bir halkası olarak ele aldığını söylüyorlar. Bu nedenle, Lenin'in sosyalizm ve komünizmi kurmanın «tam» programını içeren tek bir yapıtı

(1) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 33, s. 472.

ayırddilip gösterilemez, çünkü bu, O'nun belli başlı tüm yapıtlarında, özellikle Ekim Devrimi sonrası dönemdekilerde yer almaktadır. Bu toplumsal gelişmedeki her adım tarafından pratik önemi inandırıcı bir biçimde ortaya çıkarılan, yaratıcı fikirlerin tam bir karması, bir hazinesidir. O, yaşamı komünist ilkeler üzerinde dönüşüme uğratma savaşımızda, işçi sınıfının büyük bir teorisyeni ve önderi, yeni tip bir partinin ve dünyanın ilk sosyalist devletin kurucusu olarak dolaysızca yer almıştı ve almaktadır.

I

20. yüzyıldaki toplumsal deneyim, Lenin'in öğretisinin bilimsel sosyalizmin gelişiminde yeni bir aşama olduğunu kanıtlıyor.

Todor Jivkov şöyle diyor: «Leninizm bir devrimci bilimdir. Yalnızca devrimin, toplumun devrimci sosyalist yeniden kuruluşunun bilimi olduğu için değil, yalnızca gerçekliğin incelenmesine devrimci yaklaşım gösterdiği ve devrimci ruhla dolu olduğu için değil, ama aynı zamanda bilimde bir devrim, çağdaş toplumun gelişiminde tarihsel bir devrimci sıçrama olduğu için de, böyledir.»

Lenin'in öğretisinin dönüştürücü gücü, her şeyden önce, Sovyet halkının Büyük Ekim Devrimi'nden gelişmiş sosyalizmi kurmaya eşi görülmedik ilerleyişinde somutlanmaktadır. Bu yol akılalmaz derecede karmaşık, çetin ve sık sık çelişkili olmuştur. Ama o, SSCB işçi sınıfı ve bütün öbür emekçilerinin Lenin'in Parti'sinin önderliğinde yürüttüğü, tüm insanların – dostlar ve düşmanlar – yoğun bir ilgiyle izlediği kahramanca savaşımın seyrinde çağ açan kazanımlara götürmüştür.

SSCB'nde kurulan gelişmiş sosyalist toplum çağdaş uygarlığın en yüksek kazanımıdır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, Lenin'in önceden gördüğü gibi, uluslararası sosyalizmin meşalesi ve bütün çalışan ve ezilen yığınlar için bir örnek konumuna gelmiştir. Leonid Brejnev şöyle diyor: «Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin etkisi ülkemizi, halkımızı toplumsal ilerlemenin en önüne getirmiştir. ... Dünyada gelişmiş bir sosyalist toplum kuran ilk biz olduk ve komünizmi kurmaya koyulan da ilk biz oluyoruz.»

Bugün Lenin'in sosyalizm bilimi, yalnızca onun yolaçıcısı Sovyet halkının tarihsel başarılarında değil, ama aynı zamanda tüm dünya sosyalist topluluğunun büyük politik, ekonomik, bilimsel ve teknik potansiyelinde somutlanıyor.

Reel sosyalizm emekçiler üzerindeki sınıfsal ezgi ve sömürüye son vermiş, onları ekonomik anarşiden kurtarmış ve işçi sınıfı, emekçi köylülük ve aydınların dirimsel çıkarlarını birleştirmiştir. O, hızlı ekonomik büyüme

ve halk yığınlarının yaşam düzeylerinde sürekli bir yükselme için koşulları sağlamış ve toplumsal ilerleme hızını belirgin ölçüde artırmıştır.

Reel sosyalizm tüm insanlık tarihi içinde toplumun politik örgütlenmesinin en yüksek biçimini ve «en demokratik burjuva cumhuriyetinden milyon kez daha demokratik» ⁽²⁾ olan en yüksek demokrasi biçimini yaratmıştır.

Reel sosyalizm tinsel kültürün serpilmesini sağlamış, halklara eğitimden, bilim, teknoloji ve sanatın başarılarından geniş ölçüde yararlanma olanağı vermiş ve yığınların yaratıcı çabasına ve toplumsal etkinliğine açık bir toplumda yeni bir yaşam tarzı yaratmıştır.

Reel sosyalizm ulusların, milliyetlerin ve etnik grupların her türlü bütünleşmesi sürecini başlatarak, onların toplumsal koşullarını eşitlemede gerçek bir tansık başarmıştır.

Reel sosyalizm en insancıl ve hakça olan yeni tip uluslararası ilişkiler üretmiş, barışı, ulusların güvenliğini ve insanlığın toplumsal ilerleme yolunda yürümesini yalnızca ilân etmekle kalmamış, bunları varlığı ve politikası ile güvence altına almıştır.

Ne var ki, reel sosyalizmin yaratıcı potansiyellerine ve Lenin'in öğretisine karşı kuşku uyandırmak için çırpınan eleştiriciler, sosyalizmin yüce ereklere ulaşamadığı ve bilimsel komünizm ülkülerine doğru «oldukça yavaş» ilerlediği savını önesürüyorlar. Sanki bu hareket için bir tür zaman çizelgesi bulunabilirmiş gibi. Oysa Lenin «kapitalizmden sosyalizme geçiş için bütün bir tarihsel dönemi»n ⁽³⁾ gerekliliğinden birçok kez söz etmiş ve bunun için «yıllarca, onyıllarca yorulmaksızın çalışacağımızı» ⁽⁴⁾ ve utkunun ancak «adım adım ve zorunlu olarak yavaş yol alması gereken sürekli bir yükselme ve ilerleme»yle ⁽⁵⁾ elde edilebileceğini belirtmişti.

Lenin, bu hareketin kendisini canlı pratikle, yeni toplum yapısının kuruluşunu ve belirleyici biçimlerini yığınların yaratıcı çabasıyla sıkı sıkıya bağladı. O, devrimci dönüşümlerin derin anlamının önceden çizilmiş bir gelişme şemasında değil, şu olguda yattığına inanıyordu: «gerçek halk, emekçilerin muazzam çoğunluğu, yeni bir yaşamı *kendisi* kuruyor, sosyalist örgütlenmenin en çetin sorunlarını *kendi deneyimiyle* çözüyor.» ⁽⁶⁾

Lenin şöyle diyordu: «Sosyalizme giden yolu en ince ayrıntısına dek Marks'ın bilmiş olduğunu ya da Marksistlerin bildiğini savlayamayız. Böyle bir savda bulunmak saçmalık olurdu. Bizim bildiğimiz, bu yolun doğrultusu ve onu izleyen sınıfsal güçlerdir; özgül, pratik ayrıntılar an-

⁽²⁾ Agy., c. 28, s. 248.

⁽³⁾ Agy., c. 30, s. 108

⁽⁴⁾ Agy., c. 31, s. 124.

⁽⁵⁾ Agy., c. 32, s. 437.

⁽⁶⁾ Agy., c. 28, s. 72.

cak, onlar işleri ellerine aldığı zaman *milyonların deneyimi*»yle gün ışığına çıkacaktır.» (7)

İşçi sınıfının politik önderlik biçimi ne olursa olsun, halkın dirimsel çıkarlarını dile getirmesi gerekir. Lenin yığınlardan yalıtılmanın, sektarizmin, sosyalizm için, reformizm kadar, sınıf düşmanlarına ilkesiz ödümler vermek kadar tehlikeli olduğuna inanıyordu. O, sosyalizmin utkusunun ve bir komünist toplumun başarıyla kurulmasının gerçek demokrasiyi ifade ettiğini belirtti: Sosyalizm özü ve tarihsel erekları açısından derinliğine demokratiktir ve emekçilerin aktif politik yaratıcılığına ve toplum işlerinin yönetimine geniş katılımı olmadan gelişemez. Lenin şöyle yazıyordu: «Toplumsal ve özel yaşamın bütün alanlarında, önce nüfusun çoğunluğunu, sonra da tümünü kucaklayacak hızlı, gerçekten yığınsal ileri bir hareketin başlangıcı *ancak* sosyalizm olacaktır.» (8)

Dünya sosyalizminin, bu gerçekten genç ve dinamik toplumsal oluşumun potansiyellerinin daha tam gerçekleştiği bir kardeş topluluğun bağrında birleşip uluslararasılaşması, onun dev güçlerinin yayılmasını hızlandırıyor. Reel sosyalizmin uluslararası ölçüde kuruluşunun pratiği, temel ilkeler en önemli ve belirleyici kalırken, yeni topluma geçiş yollarının çeşitli olacağı üzerine Lenin'in fikirlerinin derin ve sağlam zeminlere dayandığını göstermiştir.

Lenin için esas olan devrimci diyalektiktir: sosyalizmin bütünsel özü ve stratejik ilkelerinin birliği, toplumsal gelişmedeki yeni etmenlerin, «bu gelişmenin, biçim ya da dizilişindeki özellikleri»nin (9) her yönüyle gözönüne alınmasını ifade eder. Böylece, tarımı sosyalist çizgiler üzerinde yenibaştan yapılandırma – ve bu, varolan sosyalizmin eleştiricileri tarafından en çok saldırıya uğrayan bir alandır – perspektiflerine ilişkin en karmaşık sorunu inceleyen Lenin, ender rastlanır bir esneklik gösterdi: «Nüfusunun ezici çoğunluğu küçük tarım üreticilerinden oluşan bir ülkede bir sosyalist devrimin ancak, yüksek derecede gelişmiş kapitalist ülkelerde yersiz kaçacak özel geçiş önlemlerinin tüm bir dizisinin uygulanmasıyla gerçekleştirilebileceği kuşkusuzdur.» (10) Bu, günümüzün sorunlarına nasıl da uyuyor!

Politik önderlik sanatı kesinlikle, «her ülke için bir olan uluslararası görevi *somut biçimde*» elealırken, «ulusal bakımdan özgöl, ulusal bakımdan ayırdedici olanın» her yönünü hesaba katma yeteneğine dayanır. (11) Kuşkusuz, böyle bir yaklaşım herhangi bir teorik çeşitliliği belirtmez: Tek bir ereğe doğru somut hareket biçimlerinin çeşitliliğinin, burjuva karşıt-

(7) Agy., c. 25, s. 281.

(8) Agy., c. 25, s. 472.

(9) Agy., c. 33, s. 477.

(10) Agy., c. 32, s. 214.

(11) Agy., c. 31, s. 92.

larımızın «bir başka» sosyalizmin, yani «ulusal», «demokratik», «bölgesel», «komünal», vb. sosyalizmin yeni biçimlerini reel sosyalizmin karşısına dikme girişimleriyle hiçbir ortak yanı yoktur. Marksizm-Leninizm sosyalizmin tarihsel özünün ölçütlerine tam bir açıklık getirmiştir ve sosyalizm kesinlikle, onun büyük teorisyenlerinin bilimsel temele oturttukları yoldan, dinamik ve ardıcıl biçimde gelişegelmiştir.

Yeni toplumsal sistemi kurarken güçlükler ve hataların kaçınılmaz olduğunu ve bunların sosyalist kuruluşun yeni birşey olmasından, eşi görülmedik boyutları ve karmaşıklığından kaynaklandığını söylemek tümüyle başka birşeydir. Ama düşmanlarımız başarısızlıklarımızı bile bile toplumsal kusurlar olarak sunmaya boşuna uğraşıyorlar. Lenin, «eşi görülmedik bir devlet yapısı tipi kurmak gibi dünya tarihinde böylesine yeni bir konuda gerilemeler ve hatalardan nasıl sakınılabilir?» diye soruyor ve ardından ekliyordu: «bunlar yalnızca yeni sosyalist toplumun büyüme sancılarıdır.» ⁽¹²⁾ Hatalara ve eksikliklere böylesi yaklaşıldığında, eleştiri ve özeleştir, yeni toplumun kuruluşuna engel olan öznal etmenlerle savaşta varolan sosyalizm ülkelerindeki komünistlerin güvenilir bir aracıdır. Lenin'in şu buyrultusunu iyi anımsıyoruz: «Komünistler hareketlerindeki eksiklikleri örtbas etmek değil, ama onları daha hızlı ve köklü bir biçimde onarmak için açıkça eleştirmek ödeviyle yükümlüdür.» ⁽¹³⁾

Sosyalizmin düşünce ve pratik olarak birliğini dilegetiren sosyalist topluluğun başarıları sayesinde, Lenin'in ünlü deyişi aktararak denebilir ki, o «emekçi halkın demirden müfrezelerinin düzenli ilerleyişi» konumuna gelmiştir. Bulgaristan örneği de bunu doğruluyor.

II

Ülkemizin devrimci geçmişi de, sosyalist bugünü de Lenin ve Leninizm'e bağlıdır. Lenin'in Bulgaristan'daki işçi sınıfı hareketine gösterdiği canlı ilgiyi ve Partimiz'in konumu ve savaşımına biçtiği yüksek değeri anımsayalım. Bulgaristan Komünist Partisi'nin 1891'de kuruluşundan bu yana enternasyonalizm bayrağına sadık kalmış olmasından kıvanç duyuyoruz. Ama tarih göstermiştir ki, Lenin'in ideolojik ve örgütsel ilkelerini ardıcıl olarak uygulamasaydı, Parti, devrimci hareketi utkuya ulaştırmazdı. Bu gerçeğin kavranarak gerçekleştirilmesi, kendi seyri içinde Parti'nin geçici yenilgilere uğradığı ve birçok değerli insanı yitirdiği çetin ve uzun bir süreç olmuştur.

Parti'nin Lenin'in fikirlerini benimsemesi, Ekim Devrimi'nin ardından Bulgaristan'da sosyalizmin atası olan Dimitir Blagoyev tarafından başla-

⁽¹²⁾ Agy., c. 33, s. 54-55.

⁽¹³⁾ Agy., c. 31, s. 185.

tıldı. Lenin'in ilkelerinin doğrulanmasında Eylül 1923 anti-faşist ayaklanması bir dönüm noktası oldu. Bu sürecin başarıyla sürdürülüp tamamlanması, Blagoyev'in izleyicisi ve ardılı, ölümsüz öğretmenimiz ve önderimiz Georgi Dimitrov'un adıyla bağlıdır.

BKP'nin Leninist olgunluğu, faşizme ve kapitalizme karşı silâhlı savaşta etkileyici biçimde kendini gösterdi. Sovyet Ordusu'nun karşıkonulmaz saldırısının yarattığı elverişli koşullarda 9 Eylül Devrimi'nin etkusu Leninizm'in değişmez doğruluğunu ve gücünü birkez daha onayladı. Todor Jivkov şöyle diyor: «9 Eylül 1944 sosyalist devriminin etkusu Bulgar halkı için tarihsel bir etkuydu, ama aynı zamanda o Lenin'in fikirlerinin Bulgaristan'daki etkusuydu.»

Lenin'in projesi, Bulgaristan toprağında sosyalizmi kurmanın teorik ve politik başarıya temeli oldu. Devrimden otuzbeş yıl sonra bugün, Lenin'in öğretisi ve Sovyet deneyiminin yaratıcılıkla kullanımı olmasaydı, Sosyalist Bulgaristan'ın başarılarının olanaksız olacağını söylemek için haklı nedenlere sahibiz.

Bu yolda özel önem taşıyan bir olay, BKP Merkez Komitesi'nin Nisan 1956 Tamüyeli Toplantısı'ydı. Bu toplantı, ülkeyi dönüştüren ve yaşamın her alanını verimlileştiren Parti'nin Nisan çizgisi dediğimiz çizgiyi başlattı. Nisan çizgisi, herşeyden önce, Lenin'in parti, devlet ve toplum yaşamı ilkeleri ve ölçülerinin ve topluma yol göstericilik ilkelerinin tam olarak savunulması anlamına geliyordu. Aynı zamanda bu çizgi, toplumsal gelişmemizin uzun erimli sorunlarına Marksizm-Leninizm'in temel ilkelerinin somut uygulanışı ışığında getirilen yeni bir çözümleri içermekteydi. Dolayısıyla bu çizgi, Bulgaristan Komünist Partisi'nin sosyalizmin etkusu koşullarında, gelişmiş bir sosyalist toplum kuruluşunda ve komünizmin kuruluşuna adım adım geçişin önkoşullarının yaratılmasında izlediği genel Leninist çizgiydi.

BKP'nin 11. Kongresi (1976) ve Ulusal Parti Konferansı (1978), Merkez Komitesi'nin, tüm Parti'nin, devletin ve halkın ana çabalarını, genel çizginin gerçekleştirilmesindeki yeni aşamanın görevlerini yerine getirmeye yöneltti. Ekonomik alandaki başlıca hedef şu özdeyişle dile getirilmişti: «Yüksek nitelik ve yüksek etkinlik için» ve Parti, çalışmanın sosyalist örgütlenmesinin ve ekonominin planlı yönetiminin her kesiminde mükemmelleştirme yapmak için çağrıda bulundu. Bu büyük çaplı ve çok yanlı faaliyetin özü, toplumsal üretimin yönetimine ekonomik yaklaşımı sağlamalı, toplumsal yapının her düzeyinde çalışma ve sorumluluk için, ulusal çabaya kendi katkıları için çalışma kolektiflerinin maddesel özendirmelerini yükseltmektir. Ve dolayısıyla, Lenin'in büyük önem verdiği, sosyalist kuruluşun «doğrudan doğruya şevke dayanarak değil, ama şevkin yardımıyla ... kişisel özendirme ve iş ilkelerine dayanarak» ⁽¹⁴⁾ yürütülmesini gerektiren sosyalist üleşim ilkesinin daha tam gözetilmesini sağla-

maktı. Böylesi bir yaklaşım, sosyalist toplumun en tam ölçüde işleminin koşullarını ve onunlaşmasının zorunlu önkoşullarının yaratılmasını yeni bir aşamayı belirliyor. Öngörülen önlemler şimdiki aşamada Parti politikasının ana içeriğini kapsıyor:

● Çalışmanın örgütlenmesinin günden güne yetkinleştirilmesi büyük bir ekonomik öneme sahiptir, çünkü bu, sosyalist sistemin ekonomik potansiyellerinin daha tam kullanılmasına ve bilimsel ve teknik ilerleme hızını artıracak ek özendirme araçlarının yürürlüğe konmasına olanak sağlayacaktır;

● Bu, önemli bir *ideolojik* sonuç üretir, çünkü halkın yaşamı ve çalışmasının toplumsal çevrenin yani bilinçli sosyalist bireyin biçimlenmesinde belirleyici bir rol oynayan nesnel etmenin doğrudan doğruya iyileşmesine yolaçar;

● Yeni yaklaşım toplumun *politik* temel direklerini sağlamlaştırır. Çünkü sosyalist adalet ilkelerine geniş bir hareket alanı açar ve emekçileri kamu faaliyetine yüksek düzeyde katılmaya özendirir;

● Parti'nin Nisan çizgisinin yaratıcı somutlanması, tarımda yeni ekonomi mekanizmasının geliştirilip uygulanmasında ve geçenlerde Ulusal Tarım Sanayi Birliği'nin kurulmasında da dile geldi. Böylece ekonominin başlıca alanlarından birinin yönlendirilmesindeki toplumsal ve devletsel ilke doğrulanmış oldu. Bu, gelişmiş sosyalizmin kuruluş aşamasında Parti'nin Leninist tarım politikasını zenginleştiren tarım yönetiminin, daha öte demokratikleştirilmesi anlamına geliyordu. Sanayi, inşaat, ulaşım, dış ticaret ve hizmet sanayinin ekonomik yönetim mekanizmasında da temelden değişiklikler yapılmıştır.

Aynı zamanda Lenin, belli başlı politik ve ekonomik sorunların çözümünü yığınların eğitimi ve toplumsal bilincin biçimlendirilmesiyle bağladı. Parti'nin önesürdüğü stratejik önemdeki sosyal-ekonomik görevlerin yerine getirilmesi, bu çizgi boyunca da çok çalışma yapmayı gerektiriyor. Bu, yeni değer yargılarının, üretimin yönetimi ve çalışmanın örgütlenmesinde yeni yöntemlerin bilinçli bir biçimde kavranmasının ve çalışmaya karşı gerçekten sosyalist bir tutumun gerekliliğini anlatır. Lenin'e göre, bu «en zor görevdir, çünkü o (milyonlarca insanın) yaşamının en derin, köklü ekonomik temellerini yeni bir tarzda örgütleme sorunudur.» ⁽¹⁴⁾ Çalışma disiplininin düzeyini yükseltmek, «tutumlu olun, tembellik etmeyin, çalışmayın, en sıkı çalışma disiplininin gözetin» ⁽¹⁵⁾ gibi «ağızlara sakız olmuş», «sıradan» belgiler öne sürme düşüncesini horgöerek silkip atmanın doğru olmadığı yolundaki Lenin'in öğüdünün ışığında,

⁽¹⁴⁾ Agy., c. 33, s. 58.

⁽¹⁵⁾ Agy., c. 27, s. 242–243.

⁽¹⁶⁾ Agy., c. 27, s. 243–244.

darkafalı tüketici zihniyetinin kalıntılarına, yolsuzluk ve kötü yönetime karşı savaşı yoğunlaştırmak için daha yapılacak çok şey var.

Gelişmiş sosyalizmin, öbür sosyalist topluluk ülkelerinde olduğu gibi Bulgaristan'da da başarıyla kurulmasını, politik, ekonomik ve tinsel alanlardaki sıkı işbirliğimiz büyük ölçüde ilerletmiştir. Lenin, sosyalizmin, toplumsal pratiği uluslararasılaştıracaklarını öngörmüştü; gerçekten de, uzun erimli eşgüdüm planlarına, derin kapsamlı uzmanlaşma ve işbölümüne ve sosyalist bütünleşmenin karmaşık biçimlerine geçmiş bulunuyoruz. Tarihte ilk kez, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nin çerçevesi içinde uluslararası ekonomik ilişkiler gerçekten demokratikleşmiş, bu arada eşitlik ve gönüllü katılım, egemenlik, içişlerine karışmama, karşılıklı yarar ve yardımlaşma ilkeleri belgi olmaktan çıkarak, canlı pratik konumuna gelmiştir.

BKP'nin Leninist politikası, Partimiz ve halkımız ile SBKP, SSCB ve Sovyet halkı, sosyalist topluluğun bütün öbür kardeş partileri ve ulusları arasındaki dostluğun her yönlü gelişmesine gösterdiği sürekli özende de dile geliyor. Günümüzün bu belirleyici gücünün birliğini güçlendirmek ve gücünü artırmak için aktif bir biçimde çalışıyoruz. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle birlikte, dünya barışını ve güvenliğini güçlendirmek için yumuşamayarak geliştirip derinleştirmek için ve Lenin'in farklı toplum sistemlerine sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşaması ilkelerini yerleştirmek için yılmaksızın çalışıyoruz. Barış, kuruluş çabası ve sosyalizm bölünmez.

III

Proletarya enternasyonalizmi öğretisi Leninizm'in temel bir ögesidir. Lenin her zaman eylemde enternasyonalistti. O, ulusal dargörürlülüğe ve yalıtlanmaya karşı ateşli bir savaşım yürüttü; nesnel olarak bütün ülkelerin işçilerinin, nasıl ortak bir sınıf düşmanları varsa, ortak temel çıkarları da olduğunu tekrar tekrar belirtti. Bu nedenle, emekçilerin devrimci savaşımının ekonomik, toplumsal, sınıfsal, politik ve ideolojik koşulları, onların uluslararası birliğini buyurucu kılar. Proletarya enternasyonalizmi bir özne seçim sorunu değil, işçi sınıfı savaşımında bir yasallık, başarının zorunlu bir koşuludur.

Lenin'in enternasyonalizm ilkesini yolgösterici alan sosyalist topluluk ülkeleri, politikalarıyla, dünyanın devrimci güçlerine yardımda bulunuyorlar. Öte yandan, sosyalist olmayan ülkelerdeki Komünist ve İşçi Partileri ve bütün ilerici güçlerin varolan sosyalizmi sınıf düşmanlarının karalama ve saldırılarına karşı savunmakta dirimsel çıkarları vardır. İtalyan Komünist Partisi'nin kurucusu Antonio Gramsci, «şimdi tarihin ve yaşamın merkezinde olan Rusya'dır ve şu anda tüm dünyanın üzerinde korkunç bir

biçimde asılı duran ölüm kalım sorunlarına uygun bir çözüm yalnızca Sovyet sisteminde vardır» diyerek ve bu nedene dayanarak Rus devriminin dünyadaki bütün «bağlaşıkları ve yoldaşları»nı onu savunmaya çağırırdı. Dünya gericiliğinin anti-sovyetizm bayrağı altında yumuşamaya saldırdığı, yanısıra reformistlerin varolan sosyalizmin özü, rolü ve gelişimini çarpıtmaya uğraştığı günümüzde bu sözler daha da anlamlıdır.

Lenin'in, Marksist ideoloji ile burjuva ideolojisinin bağdaşmaz olduğu fikrini savlaması, ayrıcalıklı bir önem taşır. O, Marksizm ilkelerinden herhangi bir sapmayla uzlaşmayı reddetti ve hem işçi sınıfının çıkarlarına düpedüz ihanet eden sağ oportünizme, hem de Marksist teoriyi yaşamın çeşitliliğinden kopararak kısırlaştıran «sol» revizyonizme ardıcıl bir biçimde karşı çıktı. Marksizm'e bağlılık, onun yaratıcılıkla geliştirilmesi ve burjuva ideolojisine, Marksizm'den sağa ve «sol»a sapışlara karşı uzlaşmaz savaşımdır: Lenin'in bütünsel davasının üç bölünmez yönü bunlardır.

Marksizm-Leninizm, Lenin'in zamanından bu yana da zenginleştirilmiş olan canlı ve kesintisiz gelişen bir bilimdir. İnsanlık sürekli ilerliyor, dünyanın durumu değişiyor, bu da devrimci hareketin önüne yeni görevler koyuyor. Tarihsel sürecin akışını çözümleyen ve kavrayan kardeş partiler Marksist-Leninist düşünce hazinesini kolektif olarak zenginleştiriyorlar.

Bizce, 2. Dünya Savaşı'ndan buyana devrimci sosyalist kuruluş teorisinin gelişiminde en önemli kazanımlar halk demokrasisi ve Sovyet biçimi dışındaki öbür sosyalist devlet biçimlerinin özü ve yasallığın aydınlatılması; gelişmiş, olgun sosyalizm öğretisi; proletarya enternasyonalizminin kardeş partiler arası ilişkilerde sosyalist enternasyonalizme dönüşmesinin diyalektiği ve Lenin'in sosyalizmin bir uluslararası topluluğa dönüşmesi fikrinin geliştirilmesi; kapitalist olmayan gelişme yolunu ve sosyalist yönelimi benimseyen kurtulmuş ülkelerdeki toplumsal süreçlerin özgül özellikleri, vb. olmuştur.

Bu en karmaşık sorunların ürün verecek bir biçimde işlenmesi, devrimci güçlerin, ancak yaratıcı Marksizm-Leninizm temeliyle toplumsal pratiğin yeni görevlerinin üstesinden başarıyla gelebileceğini bir kez daha doğrulamıştır.

Ne var ki, bütün devrimciler, çağdaş durumda doğru tutumları bulmayı her zaman başaramazlar ve öğretimizin temel ilkelerinden uzaklaşma olasılığını taşıyan etmenler vardır. Bunun ışığında biz, burjuva ideologlarınca körüklenen Leninizm'i Marksizm'den ayırma ve hatta pratik sosyalizm savaşımı bağlamında onları birbiriyle zıtlştırma girişimlerinin özellikle zararlı olduğu inancındayız. Şuna inanıyoruz ki, gerek Leninizm'in salt Rusya'ya özgü bir fenomen olduğunu ileri süren, gerekse onun devrimci teorisini yalnızca kimi ülkelere uygulanabilir sayan derin ölçüde yanılgılı ve tehlikeli savları kesin bir biçimde reddetmek zorunludur. Leninizm'in

yaratıcı bir yaklaşım olduğunu yadsıyarak, Marksizm-Leninizm'e bağlılığın dogmatizm olduğunu ileri süren savlardan ancak sınıf düşmanı yarar sağlayabilir. Emperyalizm ve ona bilinçli olarak yardım edenler, onun tarafından aldatılmış olanlarla birlikte, Marks'ı Lenin'den ayırmakla Uluslararası Komünist Hareketi bölebileceklerini ve onu uluslararası devrimci başvuru kaynağından yoksun bırakabileceklerini umuyorlar.

1978'de Sofya'da kardeş partilerin bir Uluslararası Teorik Konferansı'ndaki açış konuşmasında Todor Jivkov şunları söyledi: «O günlerde kimileri Lenin'i Marks'ın karşısına dikmeye kalkıştı. Bugün de, sözümona Marks ve Marksizm adına, sözümona savaşımın çıkarına Lenin'i yadsımayı öğütleyenler var. İnsan da sanır ki, o geçmiş yıllarla günümüz arasında, sanki işçi sınıfının ve ezilen insanlığın tarihsel kazanımlarından oluşan bir zincir, dünyanın görünümü ve niteliğini bütünüyle yeni baştan biçimlendiren ve yüce Marksizm-Leninizm'in kırmızı bayrağı altında elde edilen bir kazanımlar zinciri değil de, bir yenilgiler dizisi yer almış!

Hayır, bölünmez olanı bölemezsiniz! Bunu yapamazsınız, çünkü iki devin başını çektiği işçi sınıfı savaşımı tüm dünya için birdir, çünkü bilimsel sosyalizm tektir.»⁽¹⁷⁾

Tıpkı Almanya'nın Marksizm'in doğum yeri olduğu gibi, Rusya da Leninizm'in doğum yeridir. Ama buradan, Marksizm'in bir Alman fenomeni, Leninizm'in ise bir Rus fenomeni olduğu sonucu çıkmaz. Rusya Leninizm'in doğumyeridir, çünkü 20. yüzyılın başında bu ülke uluslararası devrimci sürecin merkezi konumuna geldi. Dolayısıyla, Leninizm'in ortaya çıkıp gelişmesi ekonomik, politik ve teorik kökleriyle dünya işçi sınıfı hareketinin bütününe bağlıdır.

Yüzyılın döneminde, bu hareketin ileri gelen bir dizi önderi Marksizm'e katkı yaptı, ama bu büyük öğretiyi enyüksek düzeyde geliştirip sürdürmenin tarihsel onuru kuşkusuz Lenin'e aittir. O, Marksizm'i yalnızca zenginleştirmede, onu daha üst bir aşamaya yükseltti. Marksizm-Leninizm teriminin derin ölçüde anlamlı oluşu bu yüzdendir. Biz onu terketmenin salt bir terminoloji olmadığı inancındayız, çünkü:

– O, görüşler ve teorilerin mekanik bir toplamı değil, sistemli bir bütün olan bilimsel proleter ideolojisinin tekparça taş gibi birliğini dile getirir;

– O, devrimci öğretimizin sınıfsal özünü ve onun komünist ülküsünü bilimin diliyle temellendirir;

– O, ideolojimizin ardıcıl bilimsel karakterini, bütün toplumsal ve doğal fenomen ve süreçlere diyalektik materyalist yaklaşım yöntemini dile getiren bir terimdir.

⁽¹⁷⁾ «Yeni Çağ», Şubat 1979.

Çağdaş dünya, Marksizm-Leninizm'in dönüştürücü gücüne apaçık bir kanıt oluşturuyor. Varolan sosyalizm coğrafyasal sınırlarını sürekli genişletiyor ve yaratıcı gücü büyüyor. Halkları, sömürge geriliği ile ileri bir toplumsal sistem arasındaki muazzam uzaklığı kısa bir tarih dönemi içinde aşma perspektifiyle karşı karşıya bulunan bir dizi ülke sosyalizmin eşiğindedir. Milyonlarca erkek ve kadın kendi geleceklerini belirleme kutsal haklarına sahip çıkarak, emperyalizme karşı savaşıyor.

Marksizm-Leninizm'in fikirleri ilerici insanlığın savaş tehlikesini savuşturma için yürüttüğü en büyük savaşta da dıpdiri ve utkandır. Lenin'in farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşaması düşüncesi, uluslararası sorunları insanoğlunun yararına çözmenin biricik akılcı temelidir. Onun, en saldırgan emperyalist çevrelerin direnişine karşılık uygulanması özlü sonuçlar doğurmuş ve halkların, savaş savuşturma olanağına güveninin pekişmesini sağlamıştır. Sovyetler Birliği'nin, ülkemizin ve öbür kardeş sosyalist ülkelerin uluslararası arenada izlediği barış ve güvenlik savaşımı stratejisi, Lenin'in barış içinde yanyana yaşama ilkesine dayanıyor. Bu strateji, SBKP'nin 24. ve 25. Kongreleri'nde hazırlanan Barış Programı'nda, ayrıca Varşova Antlaşması ülkelerinin 1978 sonbaharında Moskova'da imzaladıkları silâhlanma yarışını durdurmayı ve dünya barışını pekiştirmeyi amaçlayan Deklarasyonu'nda daha öte geliştirildi.



Tarih, 20. yüzyılı Leninizm çağı, sosyalizm çağı olarak belirlemiştir. 1980'lerin başında o unutulmaz günü – Vladimir İliç Lenin'in 110. doğum yıldönümü – anarken, biz yeni dünyanın kurucuları, Lenin'in dev uğraşını sürdürmenin açıkça bilincindeyiz. Günümüz devrimci sürecinin genişliği ve derinliği, halkların sosyalist uygarlığı daha öte geliştirme savaşımı Leninizm'in tarihsel varlığının, teori ile pratiğin ve bilim ile devrimin yüksek birliğinin bir cisimleşmesidir.

Bugün bile Lenin saflarımız arasında, sosyalizm ve komünizm kurucularının içindedir. Bu, O'nun şu sözcüklerle seslendiği bütün herkes için bir esindir: «Biz babalarımızdan daha iyi savaşıyoruz. Bizim çocuklarımız bizden daha iyi savaşıacaklar ve *utkan* olacaklar.» ⁽¹⁸⁾

⁽¹⁸⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 19, s. 236.

Lenin'n Evrenselliği

Michael O'Riordan

İrlanda Komünist Partisi Genel Sekreteri

I

Partimiz, kendini her zaman İrlanda'nın sınıfsal ve ulusal tarihinde derin kök salmış devrimci geleneklerin kalıtıcısı olarak görmüştür. Bu gelenekler, 1978'in Birleşik İrlandalılar'ına ve 1803, 1848 ve 1867 ulusal ayaklanmalarına dek uzanır. Bunlar ayrıca, Uluslararası Emekçiler Derneği'nin İrlanda Seksiyonu'ndan, 1913'deki büyük sınıf savaşından, 1916'da ulusal bağımsızlık için ve emperyalist savaşa karşı kahramanca ayaklanmadan, bir İngiliz infaz müfrezesi tarafından kurşuna dizilen James Connolly'nin yaşamı ve öğretilerinden ve bu yüzyılın başlarında İrlanda proletaryasının kendini bağımsız bir politik güç olarak kabul ettirdiği birçok sınıf savaşından da geliyor. Kısacası, halkımızın tarihi, İrlanda işçi sınıfının tarihi, bizlere sürekli bir esin kaynağı ve onurlu yıldönümleri olan olaylarla doludur. Bununla birlikte bu günlemeler arasında, yalnızca devrimci geleneklerimize bağlı olduğu için değil, ama aynı zamanda uluslararası işçi sınıfı hareketinin tarihinin bir parçası olduğu için de, İrlanda'lı ilericiler tarafından kutlanan kimi olaylar da vardır. Böylesi günlerden biri, bu yıl 110. yıldönümü olan Lenin'in doğum günüdür. Partimiz bu günü anarken, Lenin'in öğretilerinin, özgür bir İrlanda ve ülkenin sosyalist geleceği için savaşımında başarının güvenilir ve etkili bir teorik temeli olageldiğini ve öyle kalacağını vurguyla yineliyor.

İrlanda Komünist Partisi'ne, Tüzüğü'nde belirtildiği gibi, «Marksizm-Leninizm'in temel ilkeleri yolgösterir.» (!) Doğal olarak bu, onun ideolojik ve politik görünümünü ve strateji ve taktiğinin önemli özelliklerini belirler. Kuşkusuz bu, aynı zamanda, Lenin'in Marks'ın fikirlerini geliştirerek, 20. yüzyılda toplumsal gelişmenin ve devrimci savaşımın belli başlı sorunlarına getirdiği çözümlerin kalıcı teorik ve politik önemine olan inancımızı da dile getirir. Bu, ayrıca, Marksist teorinin dünyadaki nesnel değişikliklere ve ülkemizdeki ulusal durumun özgül yanlarına uygun olarak geliştirilip pratiğe uygulanmasına yaklaşımımızda Lenin'in yöntemini izlediğimiz anlamına da gelir.

Leninizm'in çağdaş sınıf savaşımındaki muazzam önemi, yalnızca onun

(!) «Halkın Birliği İçin», İrlanda Komünist Partisi 17. Kongresi'nin Belgeleri, Belfast, 1979, s. 57.

teori ve metodolojisini kendi politik stratejilerini işlerken yolgösterici olarak kabul edenler tarafından algılanmış değildir. Anlaşılacağı gibi, Leninizm'in ideolojik kudreti ve devrimci etkililiği karşıtlarının davranışlarıyla da kanıtıyor, çünkü Lenin'in öğretisini şu ya da bu yoldan gözden düşürmeyi amaçlayan sürekli çabalarının anlamı budur. Onların, Lenin'i, çözümleme ve vargıları sözümona Rusya'nın gerçeklikleriyle sınırlı bir düşünür olarak sunma girişimlerini anımsayalım; buna dayanarak, O'nun teorik kalıtının bir «coğrafyasal sınırlılık» dezavantajı taşıdığı ve Batı Avrupa gibi, dünyanın başka bölgeleri ve ülkelerinin sosyal-politik gerçekliklerine uymadığı savı önesürülüyor. Biz İrlanda'lı Komünistler bu gibi kanıtları saçma buluyoruz. Neden?

En başta, biz, Lenin'in ülkemizin sorunlarına ve halkımızın devrimci kurtuluş savaşımına ender rastlanır ölçüde özen göstermiş olduğunun yeterince bilincindeyiz ve bunu sürekli akılda tutuyoruz: O'nun özel olarak İrlanda'yla ilgili önde gelen 36 yapıtı vardır. Bu yapıtlar, konu hakkında öylesine derin bir bilgiyle ve İrlanda'nın toplumsal ve politik özgüllükleri konusunda öylesine mükemmel bir anlayışla kaleme alınmıştır ki, bunların yazarının dehasına ve ulusal durumumuzun özünü kavramayı ve karakteristik ayrıntılarını yansıtmayı tüm İrlandalı çağdaşlarından daha somut ve kesin bir biçimde başarmaktaki ustalığına hayran kalmamak elde değil.

Ülkemizin Komünistleri, Lenin'in İrlanda üzerine yazılarına yüksek değer biçiyor ve onlara, bilimsel devrimci çözümleme örnekleri olarak tekrar tekrar başvuruyorlar. Ama bu, günümüzde İrlanda'nın gerçekliklerine ilişkin somut sorunlara hazır yanıtlar bulmak için onlara elattığımız anlamına gelmez. Hiç de değil. Biz Lenin'in bu yapıtlarını kalıcı öneme sahip buluyoruz, çünkü onlar İrlanda'nın koşullarının ışığında ve İrlanda olgularının temelinde, O'nun zamanında evrensel bir önem taşıyan ve bu önemi günümüzde de sürdüren fikirleri işliyor. Bunlar, kurtuluş savaşımında işçi sınıfının önder rolü, milliyetler sorununu çözme yolları, devletin sınıfsal rolü ve çeşitli toplumsal güçleri bir devrimci bağlaşıklık içinde birleştirme gereğiyle ilişkili temel sorunları ele alıyor.

Gerçekten de, Lenin'in öğretisinin «Rusya'yla sınırlılığı»nda ısrar eden eleştiricilerin, aynı nedenle bu öğretide İrlanda, İngiliz, Fransız ya da kimi başka «sınırlılıklar» bulup çıkarmamış olmaları şaşırtıcıdır. Kaldı ki, Lenin'in sosyalist devrim teorisinin kapsamını oluşturan düşünceler, O'nun tarafından, Rusya'ya özgü sosyal-ekonomik süreçlere ilişkin bir çözümlemekten olduğu kadar, birçok ülkenin toplumsal yaşamındaki olguların teorik bir çözümlemesinden de çıkarılmıştır.

Bir örnek vereyim. Lenin'in teorik düşüncesinin başlıca başarılarından biri, O'nun sosyalist devrimin özünü iki sınıf, proletarya ile burjuvazi arasındaki «saf» bir çatışmanın çerçevesinden çok ötelere taşıyan ve

zorunlu olarak, küçük ulusların ayaklanmalarını, büyük burjuvazinin bütün önyargılarıyla birlikte patlamalarını ve politik bilinçten yoksun proleter ve yarıproleter yığınların hareketlerini içeren bir devrim olarak sunmasıdır. Lenin'in kendi deyişiiyle, «,saf' bir toplumsal devrim bekleyen kişi onu hiçbir zaman göremeyecektir. Böyle bir kişi devrimin ne olduğunu anlamadan, ona sözde hizmet etmektedir.» (2) Bunun 1916'da olduğu gibi, bugün de doğruluğunu aynen koruduğunu, bütün ulusal koşullar dizisi için doğru olduğunu kanıtlamaya gerek var mı? Bu kadarının apaçık ortada olduğu görülüyor. Ama ondan sonrasında, Lenin'in bu temel vargıyı ilk kez, İrlanda gerçeklikleri üzerindeki incelemesinin sonucunda olduğu gibi ayrıntılı ve kesin bir biçimde çıkardığı anımsanmalıdır.

Gerçekten de, dünya çapındaki tarihsel genelleştirmelerinin, insanoğlunun 20. yüzyıldaki toplumsal deneyiminin tüm somut çeşitliliğini kucaklamaları ve hesaba katmaları, Leninizm'in önde gelen özelliklerinden biridir. Lenin'in teorisinin gücü, çağımızda toplumsal gelişmenin temel yasalarını göstermesinde yatar. Bu nedenledir ki, tek tek ülkelerin ya da tüm dünyanın sosyal-politik yazgılarında ne gibi değişiklikler olursa olsun, Lenin'in teorisi bilimsel bakımdan tam ve kesin olarak kalır.

II

«Yalnızca proletarya, burjuvazi tarafından proletaryadan az değil, çoğu zaman daha da fazla sömürülen, baskı altında tutulan ve ezilen tüm emekçi ve sömürülen halka, önderlik yapmaya yeteneklidir.» (3) Lenin'in tüm çalışmasına, proletaryanın toplumun başıçeken devrimci dönüştürücü gücü olduğu teması egemendir. Marksizm'in belli başlı görüşlerine, özellikle de proletaryanın kapitalizmin mezarkazıcısı olma tarihsel özgörevine ilişkin temel sava dayanan bir teorisinin başka bir biçimde formüle edilemeyeceği açıktır. Ama Lenin, Marks'ın bu düşüncesini yeni dünya gerçekliklerinin bağlamına soktu ve onu yeni bir içerikle zenginleştirdi. Lenin proletaryayı, yalnızca, yazgısına kapitalizmin yerine sosyalizmi devrimci biçimde geçirmeyi doğrudan doğruya gerçekleştirmek düşen bir sınıf olarak değil, aynı zamanda tüm çağdaş tarihin öncü toplumsal gücü olarak da görüyordu.

Lenin'in, işçi sınıfının çağımızın merkezinde yer aldığı biçimindeki vargısının önemini vurgulamamak elde değildir. İrlanda'lı Komünistler bu bilimsel vargıyı, politik stratejilerinin formülasyonunda temel yolgösterici ilke olarak alıyorlar.

Programımız son derece somut düzinelerle istem içeriyor. İrlanda'nın

(2) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 22, s. 256.

(3) Agy., c. 25, s. 403-404.

sorunları hakkında pek az bir bilgiye sahip olanlar, bu istemlerin kimi-lerini fazlasıyla özgül ve önemsiz bulabilirler. Ama biz, bunların tamamı A'dan Z'ye, harfi harfine izlenecekmiş gibi dogmatik bir tavır takınmıyo-ruz. Tersine, yaklaşımımız, programın itkisinin yığınları İngiliz tekelci ser-mayesine karşı savaşıma seferber etmenin genel çizgisini tanımlamakta yattığı yolundadır. Yanısıra, programın uygulanmasının bir yandan İrlan-da işçi sınıfının saflarındaki bölünmüşlüğü üstesinden gelmeye yönel-tilmiş olması ve öte yandan, onun birlikteliğine ve ulusal politik yaşamda rolünün büyümesine bağımlı kılınmış olması temel bir önem taşımakta-dır. Başka bir deyişle, görüşümüz İrlanda'nın başlıca sorununun çözümü için anahtarın işçi sınıfının elinde olduğu yolundadır. Partimiz'in savı, James Connolly'nin ileri sürdüğünün aynısıdır: «Yalnızca işçi sınıfı, İrlan-da'da özgürlük savaşımının yozlaşmaz kalıtçısı olarak kalır.»

Şu son birkaç onyılda, burjuva ve reformist ideologlar, demokrasi sa-vaşımında, hatta toplumun sosyalist çizgiler üzerinde yenibaştan yapılan-dırılmasında işçi sınıfının özel ve öncü rolünü öne çıkarıp vurgulamanın şimdi artık sözümona hiçbir nedeni kalmadığı yolunda pekçok şey yazıp söylediler. Bu savı desteklemek için çeşitli kanıtlar kullanılıyor. Demok-rasi ve sosyalizm savaşımında öteki toplumsal güçlerin de, şimdi işçi sını-fıyla aynı özlemlere ve eşit potansiyellere sahip olduğu savlanarak, çağ-daş kapitalizmin toplumsal yapısındaki kaymalar en sık vurgulanan nok-ta oluyor. Aynı zamanda, İrlanda'daki gibi, Komünistler'in henüz büyük bir yığın partisi haline gelmemiş oldukları ve işçi sınıfı hareketinin bur-juvazinin ve reformizmin güçlü ideolojik ve politik etkisi altında bulun-duğu ülkelere ilişkin olarak, buralarda proletaryanın öncü devrimcilik öz-görevi sorununun düşünülmesinin bile yersiz ve boşuna olduğu sık sık ileri sürülüyor.

Böylesi ideolojik düzmecelerle desteklenen politik uygulamalar neler-dir? Bunları kendi deneyimimizden iyi tanıyoruz. Bunlar, bir yanda, işçi sınıfı hareketini burjuvazinin çıkarlarına bağlamaya ve sağ oportünist eğilimleri beslemeye uğraşıyor. İrlanda'nın güney bölümünde, sık sık egemen sınıfın dümen suyundan giden ve çoğu kez İrlanda halkının ulu-sal emellerine aykırı bir konum benimseyen İşçi Partisi yönetiminin poli-tikalarında bu açıkça dile geliyor. Kuzey'de, özünde aynı fenomen, ifa-desini, nüfusun Protestan kesimi arasında emek ile sermayenin çıkar-larının düşsel bir birliğini kurma girişimlerinde buluyor. Öte yanda, Ge-çici İRA'nın maceracı çizgisi mantıksal olarak, kurtuluş savaşımında işçi sınıfının önder rolünü tanımayı reddetmesinden kaynaklanıyor. Ne var ki, terörist faaliyeti onu dünyaca karaünlü yapmış, ama İrlanda'nın İngiliz emperyalizminden kurtuluşu davasını bir adım bile ilerletmeyi başara-mamıştır.

20. yüzyılın şafağında, Lenin, sağ oportünizmin ve bireysel terörizm

taktiklerine geçmekte olan goşizmin ortak köklere sahip olduğunu gösterdi. Şöyle yazıyordu: «,Cansıkıcı gündelik savaşımlı' vurgulayanlarla, bireylerden en özverili savaşımlı isteyenler arasındaki fark o denli büyük ki, savımız ilk bakışta bir paradoks gibi gelebilir. Ama paradoks değildir bu; ekonomistler ve teröristler, kendiliğindenliğin farklı kutuplarına boyun eğlerler: Ekonomistler ,saf ve yalın işçi sınıfı hareketinin' kendiliğindenliğine boyun eğerken; teröristler, devrimci savaşımla işçi sınıfı hareketini yekpare bir bütün içinde bağlama yeteneğinden ya da olanağından yoksun aydınların sabırsız öfkesinin kendiliğindenliği önünde boyun eğler.» ⁽⁴⁾ Lenin'in en büyük başarılarından biri, devrimci savaşımla işçi sınıfı hareketini bağlamanın bu zorunlu yolunun, proletaryanın sınıfsal ereklere elde edebileceği tek yol olduğunu – teorik ve pratik olarak – ortaya sermesiydi.

Bunun anlattığı ilk şey, yeni, devrimci tipte savaşımlı bir işçi sınıfı partisinin, işçi sınıfını politik olarak harekete geçirmek, ideolojik bakımdan eğitmek ve emekçilerin sınıf bilincini yükseltmekle görevli bir partinin kurulmasıydı. Rusya'da bu görevin üstesinden parlak bir biçimde gelen Lenin'in Partisi bunun örneği oldu; ama biz inanıyoruz ki, bu, dünya devrim tarihinde özel bir durum olarak ele alınamaz. Tersine, bu durum evrensel değer taşıyan bir deneyim aktardığına inanıyoruz; elbette bu, o devrimin dogmatik bir biçimde kopye edileceği anlamına gelmez.

Şimdi Partimiz İrlanda emekçi halkının, sınıfsal eylemlerini salt sendikal savaşımlı çerçevesi içine hapsedme eğiliminin üstesinden gelmesini sağlamaya çalışıyor. İrlanda'lı Komünistler, sendikal hareketin, maden kaynaklarının, bankaların ve finans kuruluşlarının ulusallaştırılmasına, vergi reformlarına, vb. ilişkin ilerici istemlerinin, işverenlerle görüşmeler yoluyla ya da bir devlet kapitalist yapısı sayesinde karşılanabileceği yolundaki, Sinn Fein – İrlanda'daki İşçi Partisi – tarafından ortaya atılan düşünceleri işçi sınıfının safları arasından atmak için vargüçüyle çalışıyorlar. Bu yaklaşım, gerek İrlanda'da bir ulusal sorunun varlığını, gerekse emekçi halkın politik erk araçlarını eline almasının gerekli olduğunu yadsıyor. Burada, Lenin'in önderliğinde Bolşevikler'in işçi sınıfı hareketinden «ekonomizm»i silkip atma ve politikanın önceliğini berkitme çabalarında üstlenmek zorunda kaldıkları görevin özce aynıyla karşılıklı buluyoruz.

Bizim koşullarımızda bu, gerek Kuzey'li işçiler ile Güney'li işçileri, gerekse Katolik emekçiler ile Protestan emekçileri birbirinden ayıran engelleri ortadan kaldırma gereğiyle de bağlıdır. Son dönemde, burjuvazi için işgörü ve kârlı olan işçi sınıfındaki bu bölünmelerin giderilmesinde kimi başarılar elde edilmiştir. Bunların arasında, tam on yıl önce yürürlüğe konan, Partimiz'in Kuzey'in ve Güney'in emekçilerini temsil eden bir bir-

⁽⁴⁾ Agy., c. 5, s. 418.

leşik İrlanda Komünist Partisi olarak yeniden kurulması planı özellikle büyük önem taşıyor. Bu yeniden birleşmenin Lenin'in 100. doğum yıldönümü olan 1970'de yer alması bir bakıma simgeseldir: O, yorulmak bilmeden, emekçileri, dirimsel sınıfsal çıkarlarının açıkça bilincinde olarak, ideolojik ve politik birliklerini güçlendirmeye çağırıyordu.

III

Partimiz'in ereği birleşik sosyalist bir İrlanda'dır. Ülkenin birliğine ve sosyalizme giden yol İngiliz emperyalizmine karşı savaşımdan geçer. Süregiden emperyalist egemenlik, şimdi İrlanda halkının önünde duran bu temel sorunu ortaya koyuyor. Bu, hem ulusal, hem de toplumsal bir sorundur, yani genel demokratik ve sınıfsal bir sorundur. İrlanda'nın durumunu bu denli özgül ve öbür kapitalist ülkelerdeki durumdan farklı kılan da budur. Ama, İrlanda'nın sosyal-politik yaşamının içinde yol almak zorunda olduğu özgül koşullar, demokrasi savaşımı ile emekçilerin sınıfsal çıkarları için savaşım arasındaki karşılıklı bağlantı ve dizilişe ilişkin önümüzdeki sorunun, kapitalist dünyanın dörtbir bucağındaki devrimci, kurtuluşçu hareketler için ortak bir sorun olduğu gerçeğini gözardı edemez.

Bu sorunun bilimsel çözümünü, Lenin'in özellikle demokratik devrimin bir sosyalist devrime doğru büyümesi teorisinde vermiş olduğu iyi bilinir. Kuşkusuz, O'nun görüşünün ardında yatan kanıtların, çağımızın gelişmiş kapitalist toplumunda demokrasi ve sosyalizm savaşımının perspektifleri çözümlenirken, tamtamina bütün ayrıntılarıyla yeniden üretilebileceğini kimse ileri süremez. Ama yine burada da, günümüz kapitalist toplumunda emekçilerin, yığınların yürüttüğü politik savaşımın genel demokratik ve sınıfsal içeriğinin karşılıklı bağlantı diyalektiği, ancak Lenin'in teorisinin ışığında ve O'nun işçi sınıfının önder rolüne ilişkin merkezel düşüncesinin geliştirilmesi temeli üzerinde bilimsel olarak çözümlenebilir; başka türlü olamaz.

Lenin, burjuva sınırları içinde bile demokrasi için savaşımında, «demokratik savaşımın çok ötesine gittiği için, yalnızca proletaryanın sonuna değin yürüyeceğine güvenilebileceği»ni⁽⁵⁾ gösterdi. Bu nedenle, çağımızda işçi sınıfının önder rolü olmadan, toplumun ilerici, demokratik yenilenmesi yönündeki harekette elle tutulur ya da sağlam başarıların olanaksız olduğu ortaya çıkıyor. Ama Lenin aynı zamanda proletaryaya, kurtuluşçu demokratik savaşımında önder rolünün politik etkililiğinin doğrudan doğruya, sınıfsal çizgisini yürütmekteki açıklığına ve ardıcılığına bağlı olduğunu da öğretti.

Kendini şu ya da bu biçimde İrlanda'nın ulusal çıkarlarına adanmış

(5) Agy., c. 9, s. 98.

olan ve İngiliz emperyalizmine karşı çıkan ülkedeki çeşitli hareketler karşısındaki tavrımızı işlerken, Lenin'in bu fikirleri bizim için pahacıbilmez bir değer taşıyor. Onların istemleri daha büyük ya da küçük demokratik istemler olabilir. Biz onları destekliyor muyuz, onlarla dayanışmamızı belirtiyor muyuz? Evet; ama bu «Evet» yanıtı, her zaman, çeşitli demokratik özlmlerin ya da belgilerin emekçi halkın dirimsel sınıfsal çıkarlarına (ki gerçekte bu çıkarlar her zaman ulusun en iyi çıkarlarına karşılıklanır) ne ölçüde uygun düştüğünü belirlemeyi amaçlayan somut çözümlemiden kaynaklanan ihtiyatlılıkla birlikte verilmelidir.

Örneğin, Kuzey halkının Protestan kesimi arasında, İngiltere'yle «Birlik» bağlarını koparmayı ve bağımsız bir devlet kurmayı amaçlayan bir politik faaliyet vardır. Bu akımın anti-emperyalist, dolayısıyla da kurtuluşçu, demokratik bir içerik taşıdığını gözönünde tutan İrlanda'lı Komünistler, onlara tümüyle karşı çıkmak için bir neden göremiyor. Ne var ki, bu akımın son derece heterojen bir toplumsal tabanı vardır. O, Kuzey'in İngiliz egemenliğinden kurtuluşunu Katolik emekçilere karşı ayrımcı bir rejimin kurulması ve yerli sermayenin erkinin geliştirilmesiyle bağlayan burjuva birlikçi ideolojinin büyük ölçüde etkisi altındadır. Bu, Partimiz'in en kesin bir biçimde karşı çıktığı birşeydir.

Başka bir örnek. Biz, Kuzey İrlanda İnsan Hakları Derneği'nin ve İrlanda Sendikalar Kongresi Kuzey İrlanda Komitesi'nin önerdikleri demokratik programları tümüyle destekliyoruz. Bunları gerçekleştirme savaşımında İrlanda halkı için kimi olumlu sonuçlar elde edilebilir. «Komünistlerin yığınları, emperyalist egemenliğin sonuçlarına karşı günlük savaşım ve halkın toplumsal, ekonomik ve demokratik gönencini genişletmeye seferber etmesi gerekirken: *biz temel sorunun, Britanya'nın Kuzey'i nasıl yönettiği değil, Britanya'nın İrlanda'nın herhangi bir bölümünü yönetme hakkının olup olmadığı sorunu olduğunu bildiririz.*»⁽⁶⁾ Biz bunu söylerken, aynı zamanda, emperyalizm egemen olduğu sürece, İrlanda halkının emekçi çoğunluğu üzerindeki sömürü sisteminin, demokrasinin başarıları ne olursa olsun, sarsılamayacağı olgusuna dikkat çekmek istiyoruz.

İrlanda Komünist Partisi'nin bu konumu doğal olarak, ülkemiz için anlam taşıyan sorunlara somut yaklaşımını dile getiriyor. Ama bu sorunların İrlanda'ya özgü yönünü abartmaktan kendini alamayan kişinin, bu sorunların doğru çözümünde yolunu şaşırması tehlikesi vardır. Gerçekten de, bu fenomenler tamamen, eşsiz biçimde İrlanda'ya özgü değil, ama emperyalizm koşullarında özü bakımından her ulusun toprağında varolan sınıf savaşımının yönleridir. Bu, bir yandan emperyalizmin emek ile sermaye arasındaki çelişkileri derinleştirme eğilimi taşıması ve öte yandan, Lenin'in sözcüklerini kullanacak olursak, emperyalizmin «boyul boyunca

⁽⁶⁾ «Halkın Birliği İçin», s. 8.

gericilik» (7) ve «genel olarak demokrasinin, tüm demokrasinin ,yadsınması'» (8) olmasından dolayıdır.

Böylesi bir durumda işçi sınıfı, Lenin'in »kapitalizme karşı devrimci savaşımlı, tüm demokratik istemler üzerine bir devrimci program ve taktilerle birleştirme« (9) gereğini belirttişinden daha kesin biçimde tanım-
lanamayacak bir görevle yüzyüzedir.

Şimdi Leninizm'in karşıtları arasında pek gözde olan uygulamalardan biri, onun demokrasinin, işçi sınıfının politik savaşımlının ereği ve aracı olarak değerini küçültmeye ya da tümünden yoksalmaya eğilimli olduğı savıdır. Ama şu klasik savı formüle edenin Lenin olduğunu anımsatalım: «Tam demokrasiyi uygulamayan utkan sosyalizm olamayacağı gibi, aynı şekilde proletarya, demokrasi için heryönlü, ardıcıl ve devrimci bir sava-
şım yürütmeden, burjuvaziye karşı utkusuna hazırlanamaz.» (10)

Ancak kendileri gerçeklerle yüzyüze gelemeyerek, halkın demokratik çıkar ve istemlerinin sınıfsal ilişki ve çelişkilerin bağlamı dışında soyut bir ülkü olarak varolmadığını ve olamayacağını kabul edemeyen ya da etmeyecek olan kişiler, Leninizm'in «demokrasiyi yoksayma»ya eğilimli olduğunu söyleyebilirler. Ama kişi, kendisine karşı dürüstse ve başka-
larını, burjuva ideologlarının sürekli yaptıkları gibi aldatmaktan kaçını-
yorsa, bir yandan demokrasinin benimsenmesi ve savunulmasının, emper-
yalizm, gericilik ve tekellerin baskısına karşı savaşında işçi sınıfının yüce bir davası olduğınu; öte yandan, Lenin'in deyişle «finans kapitalin ve genel olarak sermayenin egemenliğinin, politik demokrasi alanındaki herhangi bir reformla ortadan kaldırılamayacağı»nı (11) kabul edecektir. Gerçekten de, işçi sınıfına, demokrasiye yüksek değer vermesini ve onun için büyük bir adanmışlıkla savaşmasını, ama yanısıra demokrasinin ka-
çınılmaz sınıfsal sınırları ve toplumu ne ölçüde dönüşüme uğratabileceğı konusunda açık bir görüşe sahip olmasını öğreten Lenin'di.

Demokrasi sorunlarının şiddetli ideolojik tartışmaların nesnesi ve birçok politik savaşın konusu olduğı günümüzde, Lenin'in düşüncesi, işçi sını-
fının demokratik hareketlerde önder rolünü kabul ettirmesinde en güveni-
li yolgösterici olarak kalıyor.

IV

Kapitalist, dünya şimdi derin bir bunalımın pençesinde-dir. 1980'lere ilişkin bütün öngörülere göre, kapitalist ekonomi bir başka kargaşalar ve

(7) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 22, s. 43.

(8) Agy., c. 23, s. 43.

(9) Agy., c. 21, s. 408.

(10) Agy., c. 22, s. 144.

(11) Agy., c. 22, s. 145.

geri çekilmeler devrine girmek üzeredir. İşçi sınıfını, yığınları yeni sıkıntı ve yokluklar bekliyor. İşsizliğin daha şimdiden Kuzey İrlanda'da % 13,5'a, Cumhuriyet'te ise % 11,5'a ulaşmış bulunmasının ülkemiz emekçileri için ne demek olduğu kolayca anlaşılır.

Bunalım fenomenlerinin şimdiki yığılması burjuva ve reformist ideologlar için bir sürpriz olmuştur. Bunlar onyıllar boyunca devlet-tekelci sisteminin, doğası gereği sapsağlam olduğunu ileri sürdüler ve «örgütlü kapitalizm» gibi çoktan yıkılmaya mahkum olmuş bir düşünceye sarılmayı sürdürüyorlar. Bir zamanlar bu düşüncelerin işçi sınıfı hareketi içindeki sağ oportünist teorisyenler tarafından inatla reklam edildiğini anımsayalım. Onlar dünya kapitalizminin, dengeli ve düzenli bir büyüme çağına, doğmakta olan bir «ultra-emperyalizm», vb. temeli üzerinde devletlerarası ilişkilerde bir yumuşamaya doğru yolaldığını ileri sürüyorlardı.

Bilimsel emperyalizm teorisini işleyen Lenin, bu görüş ve kavramların saçmalığını gösterdi. O, gelişiminin tekeli aşamasında, kapitalizmin bütün organik ilişkilerinin sürekli şiddetleneceğini kanıtladı. Kapitalist dünyada ekonominin ve toplumun şimdiki derin ölçüde kritik durumu, Leninist bakış açısından, tüm bu ilişkilerin doğal bir zincirlerinden boşanması olarak, ortaya çıkıyor. Güvenlikle diyebiliriz ki, bu durum, ayrıntılar bir yana, öz bakımında Lenin tarafından önceden görülmüştü.

Günümüz kapitalist gerçekliğinin, dış görünüşte, kapitalizmi reformistlerin tanımladığı «ultra-emperyalizm» görüntüsüne en çok yaklaşıyor gibi görünen bütünleşme süreçleriyle bağlı olan bir yanını alın. Biz İrlanda'lılar, AET'de somutlaşan uluslararası düzeyde örgütlü tekeli sermayenin, «bütünleşmiş» ülkeler arasındaki sirtuşme ve çatışmaları yönetmeye, onların gelişme düzeylerindeki farklılıkları ortadan kaldırmaya ya da hiç değilse hafifletmeye uğraşan ya da buna yetenekli olan bir güç halinde hiç işlemediğini iyi biliyoruz. İrlanda'ya dayatılan AET'ye üyelik, varolan çeşitli sanayilerin yıkılması ve işsizliğin emekçilerin daha geniş katlarına yayılması anlamına gelen tam bir ulusal felaket yanısıra ekonominin berkitilmiş bağımlılığıdır.

Batı Avrupa'nın kapitalist bütünleşme pratiği, Lenin'in bulup çıkardığı, emperyalizmde ekonomik ve politik eşitsiz gelişme yasasının amansız işleyişine gölge düşürmek şöyle dursun, aslında onu dolaysız olarak doğruluyor. Bu aynı zamanda, AET ülkeleri arasındaki sürekli anlaşmazlıklarda, herbirinin farklı ekonomik görüşlerinde ve ulusal yaşantılarında toplumsal ve politik gerilim düzeylerinin değişik olmasında da dile geliyor.

Bu, kapitalist Avrupa devletlerinin herhangi bir somut biçimde birleşmeleri gerçekleşirse, bunun kaçınılmaz olarak gerici bir birlik olacağı yönündeki Lenin'in öngörüsünü de tümüyle doğruluyor. Gerçekten de, Ortak Pazar ve onun politik uzantısı Avrupa «Parlamentosu»nun, tekeli-

lerin erkinin aletleri ve burjuvazi tarafından emekçilerin sınıfsal atılımlarını dizginlemek ve bunlara direnmek için kullanılan uluslararası kurumlar oldukları gittikçe belirginleşerek gözler önünde çıkmıştır.

İrlanda'nın AET'den çıkması istemi Partimiz'in başlıca belgelerindendir. Bu, İrlanda emekçi halkının ulusal ve sınıfsal çıkarları için yürütülen savaşımla sıkıca bağlıdır. Bu istem aynı zamanda uluslararası arenada İrlanda'nın politik ağırlığını ve olumlu rolünü artırma isteğimizi de yansıtır. Biz, İrlanda'nın anti-emperyalist tarafsızlığının, Avrupa'nın güvenliğini güçlendirmeye yardımcı bir etmen konumuna gelebileceğinden eminiz. Bu şimdi, emperyalizmin, bütün uluslarca yüceltilen yumuşamanın kazanımlarını tehlike altına sokmuş olmasından ötürü, üzerinde dikkatlerimizin özel olarak odaklaştığı bir görevdir.

Biz, 1970'lerin dönemecinde dünyasal durumda henüz başlangıç konumundaki olumsuz kaymanın, gerek emperyalizmin yapısal askersel-saldırgan eğilimlerinden, gerekse son dönemde kapitalizmin genel bunalımında görülen özellikle keskin dönüşten kaynaklandığına inanıyoruz. Bunalımdan bir çıkış yolu arayan tekeli burjuvazi, her zaman uluslararası durumu kasıtlı olarak karmaşıktırmaya çalışmıştır. Onun, çıkarlarını, barışa değil de savaşa yönelik politikalara bağlayan bu eğilimi bu olayda da açıkça kendini göstermiştir.

Lenin'in Oktobr Devrimi'nden kısa bir süre sonra söylediği şu sözleri bugün anımsıyoruz: «Barış kavgası sürüyor. Çetin bir kavga olacak bu. Uluslararası emperyalizm bütün güçlerini bize karşı seferber ediyor.»⁽¹²⁾ Lenin'in düşüncesi gerçekten de onyıllarca sonraki olaylara ışık tutuyor. Bugün emperyalizm, uluslararası ilişkilerin barış içinde yanyana yaşama ilkeleri üzerinde başlangıç konumundaki yeniden yapılandırılmasını boşa çıkarma çabalarında, bütün güçlerini Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluk ülkelerine karşı harekete geçirmeyi sürdürüyor. Bu durumda biz, burjuva yığın iletişim araçlarının, emperyalizmi dünya barışına karşı yeni bir suçun sorumluluğundan kurtarmak amacıyla açtığı propagandaya her araçla karşı durmanın son derece önemli olduğuna inanıyoruz. Partimiz, ödevinin, evrensel güvenliği güçlendirmek ve uluslararası ilişkilerde Lenin'in barış içinde yanyana yaşama ilkelerini yerleştirmek için aktif savaşım yürütülmesine tüm öteki ilerici ve barışsever güçleri katmak olduğuna inanıyor.



Dünya politik durumunun belirgin bir şekilde karmaşılaşması ve İrlanda'nın toplumsal ve politik yaşamını dolduran savaşımında üstesinden gelmek zorunda olduğumuz hatırısayılır güçlükler bizi asla umutsuzluğa

(12) Agy., c. 26, s. 316.

ya da Parti'nin seçmiş bulunduğu yoldan ayrılmaya sürükleyemez. Biz geleceğe şaşmaz ve güvenli bir gözle bakıyoruz. İrlanda Komünist Partisi'nin 17. Kongresi'nde benimsenen Politik Karar'da şöyle deniyor: «Güvenimizin ve iyimserliğimizin kaynağı, işçi sınıfımız ve emekçi halkımızın sıkça kanıtlanmış savaşma yeteneğine olan inancımız ve İngiliz emperyalizminin dünya ölçüsünde ne yitirdiği insiyatifi yeniden kazanmayı ne de tarihin SOSYALİZM yönündeki gelişimini geri döndürmeyi başaramayacağını bilmemizdir.» ⁽¹³⁾

Lenin'in bu doğum yıldönümünü anarken, iyimserliğimizin, O'nun bulup çıkardığı çağımızın yasalarının bilimsel kavrayışından kaynaklandığını vurgulamak istiyoruz. Lenin gibi, bizim «utkuya doğru ilerleyen bir sınıf» ⁽¹⁴⁾ olduğumuzu söylemek için her hakka sahip olduğumuza inanıyoruz.

⁽¹³⁾ «Halkın Birliği İçin», s. 26.

⁽¹⁴⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 31, s. 399.

Lenin, Ulusal Kurtuluş Hareketinin Teorisyonu

Seydou Cissoko

Senegal Afrika Bağımsızlık Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri

Kuşkusuz, Lenin'in ulusal kurtuluş hareketi üzerine düşüncelerinin tüm dizisini bir yazı içinde sunmak olanaksızdır. Buna gerek de yok, çünkü Lenin'in düşüncesine dayanan ve şimdi ulusal kurtuluş alanındaki birçok ilerici güç tarafından benimsenen teoriyi birarada sergileyen sayısız kitap vardır. Bu nedenle, yalnızca bölgedeki, özellikle de Afrika ülkelerindeki şimdiki duruma ilişkin kimi sorunları ele almak istiyorum. Bu yazı, Afrika'daki duruma ilişkin genel sorunları bir belirleme girişimidir. İlerde bunları Partimiz'in kendi deneyiminin temelinde açıklama olanağını bula-çağımı umuyorum.

Bu yüzyılın ilk yıllarında, özellikle Rusya'daki sosyalist devrimin hemen ardından gelen yıllarda Lenin, sosyalizmin bir dünya toplumsal sistemi olarak kurulduğu emperyalizm çağında ulusal kurtuluş hareketlerinin yeni karakterini ayırdetti ve çözümledi. O, bu hareketlerin, tekparça bir dünya devrimci sürecinin bir parçası konumuna gelmiş olduklarını gösterdi. Bunun da ötesinde, şunu söyledi: «emekçi yığınlar – sömürge ülkelerdeki köylüler – hâlâ geri bir konumda olmalarına karşın, dünya devriminin gelecek üst evrelerinde çok önemli devrimci rol oynayacaklardır.» ⁽¹⁾

Lenin, ulusal kurtuluş hareketinin devrimci rolünü, en başta, onun sömürgeciliğe, dolayısıyla emperyalizme karşı yönelmesi, anti-kapitalist, sosyalist bir mesajı nesnel olarak taşıması olgusunda görüyordu. O, bütün sömürgelerin ve emperyalizmin ezgisi altındaki ülkelerin, bütün bağımlı devletlerin dünya emperyalizmine karşı savaşımının en sonunda kaçınılmaz olarak, her bir ülkenin devrimci işçi sınıfının kendi burjuvazisine karşı verdiği savaşımıyla birleşeceğini öngörüyordu. Bu karşılıklı etkileşim, emperyalist zincirde daha öte kopmalar ve sosyalist devrim güçlerinin ilerlemesi için elverişli koşullar yaratacaktır.

Lenin, sömürgelerdeki kölelerin uyanışının ve kendi kurtuluşları için savaşıma katılmalarının, emperyalizmin çöküşünün zorunlu bir ögesi ve güvencesi konumuna geleceğini düşünüyordu. Şöyle diyordu: «Dünya emperyalizmi, her ülkedeki sömürülen ve ezilen işçilerin devrimci savaşımı; küçükburjuva ögelerin direncini ve işçi aristokratlarının ufak üst zümresinin etkisini aşarak, şimdiye değin tarihin dışında kalmış ve yalnızca tarihin nesnesi sayılmış olan yüz milyonlarca halkın devrimci taarruzuyla birleştiği zaman; çökecektir.» ⁽²⁾

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 32, s. 482.

⁽²⁾ Agy., c. 31, s. 323.

Lenin'in bunu söylediği günden buyana dünyada yeralan gelişmeler O'nu haklı çıkarmış ve bilimsel görüşünün kesinliğini ortaya sermiştir. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, dolaysız emperyalist egemenlik alanını kesin biçimde daraltan sömürge imparatorluklarının çözülmesi, kapitalizmin genel bunalımının yeni aşamasında başta gelen bir etmen oldu. Sömürge boyunduruğunu kırıp atmış ülkelerin çoğunda ulusal devletin hâlâ kapitalist temellere dayanması bu söylenenin pek doğru olmadığı anlamına gelmez. Çağdaş kapitalizmin başına bela kesilen kabarmalar ve onun devlet-tekelci aşamasında yarattığı kontrol mekanizmalarının çoğunun kırılması, yeni özgür ülkelerin dünya sahnesinde giderek artan bağımsız rolünden ayrılamaz.

Bu beni, yine Lenin'in kahince sözlerinden alıntı yapmaya sürüklüyor. O, şunu belirtiyordu: «Çağdaş devrimde Doğu'nun uyanması döneminin ardından, bütün Doğu'lu halkların; salt başkalarının zenginleşmesinin nesneleri olmamak için, tüm dünyanın yazgısını belirlemeye katılacağı bir dönem geliyor. Doğu halkları, her ulusun tüm insanlığın yazgısına biçim vermeye katılması gereğinin, pratik eylem gereğinin farkına varıyorlar.»⁽³⁾

Lenin'in söylediği, günümüzün gerçeği konumuna gelmiştir. Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları, *tüm dünyanın yazgısının* biçimlendirilmesinde büyüyen bir rol oynuyor. Bu rol, bağlantısızlar hareketinde ve ona üye ülkelerin, uluslararası ekonomik ilişkileri eşitlik temelinde yeni-baştan yapılandırma savaşımında dile geliyor. ABD emperyalizminin Vietnam'da uğradığı bozgun, eski Portekiz sömürgelerindeki halkların kazandığı bağımsızlığı emperyalist güçlerin *zorla tanınması*, emperyalizmin Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketine darbe vurma niyeti karşısında petrolün bir caydırma aracı olarak kullanılması ve İngiliz Uluslar Topluluğu'nun Afrika ve Asya'lı eski üyelerinden gelen baskı sonucunda, İngiltere'nin ve Smith rejiminin Zimbabwe'nin bağımsızlığı konusunda bazı ödünler vermek zorunda kalması, eski sömürge ve yansömürgelerin uluslararası ilişkiler üzerindeki aktif etkilerinin örnekleridir. Bunlar aynı zamanda, değişen dünya güçler dağılımının da çarpıcı bir belirtisidir. 1980'lerde bu etkinin daha güçlü bir konuma geleceğini ve yeni özgür halkların emperyalizme daha ağır darbeler indireceğini ummamız için her neden vardır.

Söylemeye gerek yok ki, halkların utkuyu kendiliğinden kazanacağını; kimilerinin savladığı gibi, emperyalizmin şimdi ayakları çamurdan bir dev heykel olduğunu düşlemek politik toyluk olur. Emperyalistler hâlâ, yeni devletlere baskı yapmak için muazzam potansiyellere sahiptirler. Onlar, zaman zaman çatlaklar gösteren yenisömürge sistemine, reformist biçimleri de içinde olmak üzere, yeni payandalar ekliyorlar; örnek olarak

⁽³⁾ Agy., c. 30, s. 160.

Fransız emperyalizminin kanatları altında ve Senegal Başbakanı Senghor'un da aktif işbirliğiyle, Fransızca konuşan uluslardan oluşan bir uluslar topluluğunun kurulmasını belirtmek yeterli olacaktır. Bu, yeni bağımsızlık kazanmış devletler arasında daha sıkı bir anti-emperyalist birliği gerekli kıyor.

Lenin'in, haklı ve haksız savaşlar sorununa sınıfsal yaklaşımı, sömürge halklarının yürüttükleri ulusal savaşlar öğretisine önemli bir yer veriyor. Gerçekten, ulusal kurtuluş savaşı kavramını ilk kullanan ve onun devrimci karakterini açığa çıkaran O'ydu. O, hızla büyüyen ulusal kurtuluş hareketlerinde önderliğin ulusal burjuvazinin elinde olduğunu açıkça görüyordu. Ama o sıralarda Komünistler arasında geçerli olan, sözümona tüm dünyada burjuvazinin ilerici rolünü yitirmiş ve tarihin ilerleyişine bir engel konumuna gelmiş olduğu gerekçesiyle, bu hareketlerin gerici olduğu yolundaki savı şiddetle reddetti. O, yirminci yüzyılın ilk on yıllarında onmilyonlarca, yüzmilyonlarca insanın bir ulusal yaşama gözünü açmakta ve gerici «büyük» güçlerin ezgisinden kurtularak özgürlüğe kavuşmakta olduğunu belirtti. «Böylesi bir tarihsel temel üzerinde yürütülen savaşlar bugün bile, ilerici bir burjuva ulusal kurtuluş savaşı olabilir» ⁽¹⁾ diye yazıyordu. Başka bir yerde ise şöyle diyordu: «Emperyalist güçlere karşı ulusal savaşlar, yalnızca olanaklı ve olası değil, kaçınılmazdır, ilericidir, devrimcidir.» ⁽²⁾

Bu nedenle Lenin, işçi sınıfı partilerinin, ezilen uluslarca yürütülen ulusal kurtuluş savaşlarına en büyük desteği vermeleri gerektiği konusunda ısrar ediyordu. O, bu desteğin, her ezilen ulusun bağımsız devlet kurma hakkını koşulsuz tanımaya dek varmasını buyurucu sayıyordu. Lenin, sosyalistlerin ulusal ezginin her biçimiyle savaşmadan yüce ereklere ulaşamayacaklarını yazıyordu. Bu yüzden, onlar, her koşulda, ezen ülkelerin (özellikle büyük güçler denen ülkelerin) Sosyal Demokrat partilerinden (o zamanın işçi sınıfı partilerinden) ezilen ulusların politik yazgılarını kendilerinin belirlemesi hakkını, başka bir deyişle politik ayrılma hakkını kabul, etmelerini ve savunmalarını istemeliydiler. 1919 Martında, 8. RKP (B) Kongresi milliyetler sorununu tartışırken, Buharin ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkına karşı tavır aldı. Lenin, Buharin'in yaklaşımının özünü şu sözlerle tanımladı: «Biz proleterler, aşağılık burjuvazinin kendi yazgısını belirleme hakkını mı tanıyacağız? bu tümüyle uygunsuzdur» ve onu çürüttü: «Bağışlayın, o varolana uygundur.» ⁽³⁾

Bu, ileriye bakabilmek için, sınıfsal bakışa açısından bir milim sapmadan, çağdaş gerçekliği temel almak ve başlangıç konumundaki eğilimleri birbirinden ayırdetmek gereğini vurgulayan Lenin'in yaklaşımının temel

⁽¹⁾ Agy., c. 21, s. 304.

⁽²⁾ Agy., c. 22, s. 312.

⁽³⁾ Agy., c. 29, s. 170.

yanlarından biriydi. Sonraki gelişmeler Lenin'i bu konuda da haklı çıkardı. Lenin'in Partisi SBKP'nin, ulusların kendi yazgısını belirleme ilkesini ete kemiğe büründürmek için ardıcıl olarak yürüttüğü savaşında, sömürge halklarının yazgısının biçimlenmesinde muazzam bir rol oynadı. Bu ilke, bir Sovyet önerisiyle, BM Anayasası'na girdi ve uluslararası hukukun evrensel olarak tanınan temel bir kuralı oldu. O, eski ve varolan sömürge ve yarısömürgelerdeki halkların emperyalist ve yenisömürgeci baskıya karşı savaşlarında güçlü bir silâh olmuştur, hâlâ da öyledir.

Başkan Senghor türünden kimi ilkesiz, sözde teorisyenlerin savlarının çürüklüğünü görmek için, Lenin'in, ulusların kendi yazgılarını belirleme konusuna yaklaşımını titiz bir incelemeden geçirmek yeterlidir. Bu «teorisyenler», şöylesi sözler ederek Marksizm-Leninizm'i karalamaya çalışıyorlar: «Marks'ın düşündüğünün, hatta Lenin'in düşündüğünün tersine (?? – S. C.), sosyalizmin, hatta komünizmin ortaya çıkması, ne ulusu ne de bağımsızlığı bir kavram olarak tarihin müzesine atamayacaktır.» (7)

Lenin, gelişmiş ülkelerin proletaryasının, ezilen ulusların, ayrılmayı da içeren kendi yazgısını belirleme hakkına sahip olduğunu koşulsuz olarak kabul etmesinde ayak diriyordu. O, bu proletaryanın, geri yığınlara yardım edebileceğini ve etmesi gerektiğini belirtirken, dünya devrimci sürecinin bu güçleri arasında bağlaşıklığın gerekli olduğu noktasından yola çıkıyordu. O, kapitalizmin yüzyıllarca süren sömürge sömürüsü ve kârları sayesinde gerçekleştirdiği kendi işçi aristokrasisine, lokma atma gibi uygulamalarla, aristokrasi arasında etkili bir şekilde yayabildiği şovenist duygulara ve körüklenen karşılıklı yabancılaşmaya son vermek için bunu vazgeçilmez bir koşul olarak görüyordu.

Lenin şöyle yazıyordu: «Sömürge ve güçsüz milliyetlerin nicedir süren ezgisi, ezilen ülkelerin emekçi yığınlarını yalnızca ezen uluslara karşı kinle doldurmakla kalmamış, aynı zamanda onlarda genel olarak bu uluslara karşı, hatta onların proletaryasına karşı da güvensizlik doğurmuştur.» (8) Komintern'in 2. Kongresi'nde Lenin, acıyla «sıradan İngiliz işçisi, İngiliz yönetimine karşı ayaklanmalarında köleleştirilmiş uluslara yardım etmeyi ihanet sayacaktır» (9) diyen İngiliz Komünist Quelch'den alıntı yaptı. Fransız işçi sınıfının bir kesimi için geçerli olan ruhsal konum da buydu; bu olgu, Afrika ülkelerindeki kurtuluş savaşına büyük ölçüde sekte vuruyordu.

Lenin'in ulusal kurtuluş hareketi teorisini, gerek ezilen halklara, gerekse emperyalist sömürgeci güçlerin halklarına – öncelikle işçi sınıfına – uygulanabilir bir teori olarak işlediği sözcüktürmez. O, ulusal kurtuluş

(7) Leopold Sedar Senghor, «Nation et voie africaine du socialisme», Paris 1961, s. 119.

(8) V. İ. Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c. 31, s. 150.

(9) Agy., c. 31, s. 245.

savaşımını her yolla ve koşulsuz desteklemenin ve gerikalmış sömürge halklarının politik bağımsızlık ve sosyal-ekonomik ilerleme elde etmelerine yardımcı olmanın, bu ülkelerdeki komünistlerin ödevi olduğunu söylerken, bunun, kapitalist dünyadaki proletaryanın kendi sınıfsal savaşımının yakın çıkarlarına da uygun düştüğünü özellikle belirtti.

Şöyle diyordu: «Uluslararası proletarya Doğu'nun yüz milyonlarca emekçi ve sömürülen halkının tümünün tek bağlaşığdır.» ⁽¹⁰⁾ Lenin'in ilkerlerinin komünist partileri tarafından başarıyla uygulanması ve eski sömürge ve yarısömürgelerde Marksist-Leninist fikirlerin genişleyerek yayılması karşılıklı yabancılaşma kalıtının ortadan kaldırılmasına yardımcı oluyor ve nesnel olarak dünya devrimci sürecinin bu iki akımının kaynaşması için yolu açıyor.

İlk sosyalist ülkenin uluslararası sahneye çıkması, ardından da dünya sosyalist sisteminin kurulması, uluslararası proletaryanın ezilen halkların savaşımıyla dayanışmasına yeni alanlar açtı ve yeni bir içerik kazandırdı. Bu, dünya devrimci sürecinin üçüncü ve en güçlü akımının doğmasını sağladı. Lenin'in, Rusya'da proletarya devriminin kaçınılmaz utkusundan kısa bir süre önce 1916'da kaleme aldığı yazılar, yeni, eşit politik ve ekonomik uluslararası ilişkiler fikrini müjdeliyordu. Lenin şöyle diyordu: «Biz, Moğollar'la, İranlılar'la, Hintliler'le, Mısırlılar'la birleşme ve kaynaşmayı körüklemek için her türlü çabayı göstereceğiz. Bunun ödevimiz ve çıkarımıza olduğuna inanıyoruz, çünkü tersi konumda Avrupa'da sosyalizm güvenli olmayacaktır. Bizden daha geri ve daha ezilmiş olan bu uluslara çıkargözetmeksizin kültür yardımı yapmaya uğraşacağız. ... Başka bir deyişle, onların makine kullanmalarına, işlerini hafifletmeye; demokrasie, sosyalizme geçmelerine yardım edeceğiz.» ⁽¹¹⁾

Sosyalist topluluk ülkeleri Üçüncü Dünya uluslarına ilişkin politikalarında Leninist ilkelere kararlılıkla bağlıdılar. Bu iyi biliniyor, ama ben Lenin'in düşüncesinin, bağlantısızlar hareketinin temelini oluşturan ve halklarımız için son derece önem taşıyan temel bir ilkede, yani sosyalist topluluğun bu hareketin doğal kalesi olduğu savında somutlandığını vurgulamak istiyorum.

Bu sav, bağlantısız ülkelerin büyük çoğunluğu tarafından benimseniyor. Ne yazık ki, bunların arasında Senegal yok. Gerçekten de, Havana'da toplanan bağlantısız ülkelerin son (Altıncı) konferansına katılan Senegal delegesi Mustafa Niasse bu ilkeye saldıranların önünde yeraldı. Bu saldırı rezilce bir başarısızlığa uğradı. Partimiz'in dergisi «Momsarev» şöyle yazmıştı: «Kimilerinin hareketi böleceğini söyledikleri, «bağlantısız ülkeler ile dünya sosyalist sistemi arasındaki doğal bağlaşıklık» sorununa gelince, konu açıktır. Emperyalizmin hiçbir kuklası, Batı'lı güçlerin

⁽¹⁰⁾ Agy., c. 30, s. 162.

⁽¹¹⁾ Agy., c. 23, s. 67.

herhangi bir kurtuluş savaşına destek olduğunu gösteremez. Emperyalistler arasındaki rekabetler ne denli şiddetli olursa olsun, halkın özlemlerini gerçekten dile getiren güçlere destek vermeye hiçbir zaman yolaşmaz ... Sosyalist ülkeler, özellikle de Sovyetler Birliği, emperyalist komplo karşısında kurtuluş savaşlarının en sağlam dayanağı olmaktan da ötedir. İlerleme güçleri ile gericilik güçleri arasındaki uluslararası cepheleşmenin tüm çizgileri boyunca, sosyalist ülkeler, diplomalarını ve askersel, ekonomik ve politik güçlerini, dengeyi savaşan halklar lehine değiştirmek için aktif biçimde kullanıyorlar.» ⁽¹²⁾

Lenin ulusal kurtuluş hareketinde hem bir burjuva hem de bir proleter ögesi görüyordu. Daha önce söylediğimiz gibi, zamanındaki ulusal kurtuluş hareketlerine burjuvazinin önderlik ettiğini belirten Lenin, Doğu halklarının çoğunun emekçi yığınların – emperyalistlerin fabrikalarında yetişmiş işçiler değil, ama ortaçağ baskısı altında yaşayan yığınlarının – tipik üyeleri olduğunu belirtti. Komintern'in İkinci Kongresi'nde milliyetler ve sömürge sorunları tartışılırken, Lenin'in bir «burjuva demokratik hareket»ten söz etmek yerine bir «ulusal devrimci hareket»ten söz etmenin daha doğru olacağı yolundaki önermeyi desteklemesinin nedeni budur. Bunun da ötesinde Lenin, ulusal kurtuluş hareketleri içindeki daha devrimci ögelere en kararlı desteği vermenin ve «onların kendilerini ezen emperyalist güçlere karşı ayaklanmalarına – ya da böyle bir savaş olması konumunda, devrimci savaşlarına – yardım etme»nin ⁽¹³⁾ komünistlerin ödevi olduğunu bildirerek, sömürgelerdeki reformist ve devrimci kurtuluş hareketlerini birbirinden ayırdetmenin zorunlu olduğunu söyledi.

Gerçek olan şu ki, Lenin, çağdaşlarının çoğundan farklı olarak, «dün-ya devriminin gelecekteki belirleyici savaşlarında», özgün amacı ulusal kurtuluş olan dünya nüfusunun çoğunluğunun hareketinin kaçınılmaz olarak kapitalizme ve emperyalizme karşı yöneleceğini daha 1910'ların sonunda görmüştü. Yine aşağı yukarı aynı dönemde, bu olanağın, Rusya'da sosyalist devrimin etkisinin bir sonucu olarak gerçek konumuna geleceğini belirtti. Komintern'in İkinci Kongresi'nde yaptığı ünlü konuşmasında şunları söyledi: «Şimdi kurtuluş yolunda olan ve aralarında savaştan buyana ilerleme yönünde belirli gelişmeler gösterenlerin varolduğu geri uluslar için, kapitalist ekonomik gelişme aşamasının kaçınılmaz olduğu savını doğru mu sayacağız? Biz olumsuz yanıt verdik. ... Komünist Enternasyonal, geri ulusların, ileri ulusların proletaryasının yardımıyla kapitalist aşamadan geçmek zorunda kalmaksızın, Sovyet sistemine ve belirli gelişme aşamalarından geçerek komünizme varabileceği önermesini, uygun teorik gerekçelere dayandırarak ileri sürmelidir.» ⁽¹⁴⁾

⁽¹²⁾ «Momsarev», Sayı 8, Ekim 1979, s. 32.

⁽¹³⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 22, s. 152.

⁽¹⁴⁾ Agy., c. 31, s. 244.

Olanak gerçek oldu. Sosyalizm bir dünya sistemi konumuna gelince ve en gerici emperyalist güçler 2. Dünya Savaşı'nda bozguna uğratılınca, uluslararası alanda güçler dengesi öylesine kökten değişti ki; emperyalizm, özgürlüğünü kazanmış ulusların kendi gelişme yollarını seçmelerini artık önleyemez oldu. Bunun sonucunda, giderek daha çok ülke kapitalist olmayan, sosyalist yönelim yoluna giriyor; utkan proletaryanın devletin desteği onların bu seçimini güçlendiriyor.

Tropikal ve Güney Afrika Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nın benimsediği bildiride şöyle deniyor: «İlerici Afrika ülkelerinin sosyalist yönelimi, giderek artan sayıda ülkenin kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı olan çağımızın nesnel yasalarının bir belirışıdir.» ⁽¹⁵⁾ Biz Afrika'lı komünistler için özellikle hoşnutluk verici olan şey, sosyalist yönelimli ülkeleri yöneten gittikçe daha çok sayıda devrimci demokratik partinin işçi sınıfıyla bağlaşmakta, bilimsel sosyalizmi, Marksizm-Leninizm'i ideolojileri olarak kabul etmekte ve proletarya enternasyonalizmini benimsemekte oluşudur.

Lenin aynı zamanda, sosyal demokrasinin yolunu şaşırmamasının ulusal kurtuluş hareketinin devrimci akımına uğursuz bir tehdit olabileceğini açıkça önceden görmüştü. Lenin, İkinci Enternasyonal partilerinin 1. Dünya Savaşı sırasında uluslararası işçi sınıfı hareketine ihanetini – hareket için felaket getiren bir ihanet – gözönünde tutarak, şunları yazdı: «Bu (sömürge – S. C.) ülkelerdeki komünistler, İkinci Enternasyonal kahrmanlarının da arasında yer aldığı reformist burjuvaziyle savaşmalıdırlar. Sömürge ülkelerde daha şimdiden reformist partiler vardır ve bunların sözcüleri kimi zaman kendilerini Sosyal Demokrat ve Sosyalist diye adlandırırlar.» ⁽¹⁶⁾

Uluslararası Sosyal Demokrat hareket hâlâ devrimci ulusal kurtuluş hareketinde bozgunculukla uğraşiyor. Afrika'da Sosyalist Enternasyonal son yıllarda özellikle aktifleşmiştir; biz komünistler bunu, anakaranın ilerici güçlerinin kazanımlarından duydukları korkuya bağlıyoruz. «Barış ve Sosyalizm Sorunları»nda bunlar üzerine ve Sosyal Demokratlar'ın Afrika'daki saldırılarında Başkan Senghor'un rolü üzerine yazılar çıktığı için, olguları yinelemeye gerek yok. Ama ben, Afrika'lı komünistlerin, yenisömürgeci saldırıyı püskürtmek ve Sosyal Demokratlar'ca ileri sürülen programın içyüzünü ve Marksizm-Leninizm'in Afrika koşullarına uygulamaz olduğu yolundaki uydurma savları halklarımıza açıklamak gibi sorumlu bir görevle karşı karşıya bulunduklarını vurgulamak istiyorum.

Lenin, geri, köylü ülkelerinde komünist etkinliğin belirleyici niteliğinden söz ederken, komünistlerin devrimci stratejinin genel ilkelerini bu koşul-

⁽¹⁵⁾ «Badolo-Bi» (Senegal Afrika Bağımsızlık Partisi'nin Fransız Seksiyonu'nun dergisi), Özel sayı, s. 7.

⁽¹⁶⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 31, s. 242.

lara ustaca uygulamasını öğrenmeleri gerektiğini belirtti. Doğu Halkları Komünist Örgütleri'nin 2. Kongresi'nde yaptığı konuşmada şunları söyledi: «Bu alanda, dünya komünistlerinin karşısına daha önce hiç çıkmamış olan bir görevin karşındasınız: komünizmin genel teorisi ve pratiğine dayanarak, Avrupa ülkelerinde bulunmayan özgül koşullara kendinizi uyarlayabilmelisiniz; bu teori ve pratiği, nüfusun ana yığını köylülerden oluşan ve görevin, kapitalizme karşı değil de, ortaçağ kalıntılarına karşı savaşmak olduğu koşullara uygulayabilmelisiniz.» (17)

Lenin, Rusya Komünistleri'nin «kapitalizm öncesi koşullarda komünist taktiklerin ve politikanın nasıl uygulanacağı sorunuyla» karşılaştıkları eski çarlık sömürgelerindeki deneyimlerini genelleştirirken, şunları söyledi: «Deneyim, bu ülkelerde muazzam güçlüklerin üstesinden gelmenin gerekeceğini göstermiştir. Ne var ki, çalışmamızın pratik sonuçları da göstermiştir ki, bu güçlüklerle karşı, proletaryanın hemen hemen hiç varolmadığı yerlerde bile, yığınlarda bağımsız politik düşünce ve bağımsız politik eylem için bir istek esinleyebilecek durumdayız.» (18)

Lenin, köylü yığınlarının en ileri toplum güçlerinin önderliği altında bu bağımsız politik düşünceye gözlerini açışlarında, geri ülkelerde sosyalist yönelimin gelecekteki utkusunun bir güvencesini görüyordu. Ve şimdi Afrika'lı komünistlerin ve gerçek devrimci demokratların başarmaya çalıştıkları görev budur. Bunun kolay olmadığını deneylerimizden biliyoruz. *Partimiz son ulusal konferansında (Dakar, 29 Temmuz 1979)*, kırsal alanda etkisini yaymakta elde ettiği ilerlemenin «köylü sorununun ulusun yazgısındaki önemine ya da onun ulusal demokratik devrimdeki rolüne hiçbir ölçüde uygun olmadığını» vurguladı. Konferans, Parti'nin çözümleme çalışmasını, köylülerin karşısında duran sorunların yeterli bir çözümünün oluşturmak üzerinde odaklaştırmının buyurucu olduğunu belirtti. (19)

Araştırmalarımızda, Lenin'in Doğu'lu Komünistler'e söylediklerinden esin alıyoruz. Şunları söylemişti Lenin: «Çözümünü hiçbir komünist kitapta bulamayacağınız, ama Rusya'nın başladığı ortak savaşında bulacağınız sorunlardır bunlar. O sorunu kendi bağımsız deneyiminizle ele alıp çözeceksiniz. Bunu yaparken, bir yandan öbür ülkelerin emekçilerinin öncüsüyle sıkı bağlaşıklık, öte yandan temsilcisi olduğunuz Doğu halklarına yönelik yaklaşımda bulunma yeteneği size yardımcı olacaktır.» (20)

Söz yok, Afrika'nın Sahra'nın güneyinde kalan kesiminde ancak birkaç ülkede Komünist Partisi var. Ama Lenin'in çözümlemesi yalnızca Komünistler için değildi. O, birçok kurtulmuş ülkede ulusal kurtuluş hareketinde yönetici konumlara yükselmiş, giderek çoğalan sayısız demokrat

(17) Agy., c. 30, s. 161.

(18) Agy., c. 31, s. 242–243.

(19) «Momsarev», Sayı 7, Eylül 1979, s. 18.

(20) V. I. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 30, s. 162.

tarafından benimseniyor. Tropikal ve Güney Afrika Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nın Bildirisi'nde şöyle deniyor: Komünistler devrimci demokratların bağlaştığıdır ve onlar «ilerici reformları yaşama geçirme savaşımında, ulusal ekonomiyi mantıklı biçimde geliştirdikçe, devrimci demokratik devleti ve onun organlarını yetkinleştirdikçe ... halkların yaşam düzeylerini yükselttikçe ve sosyalist topluluk ülkeleriyle bir bağlaşıklık politikasını sürdürdükçe», onlarla aynı platformdadır. (21)

Komünistler, sosyalizm yolunda Afrika halklarının yüzyüze bulundukları temel sorunları, kendilerinin ve devrimci demokratların çözeceğinden güvenirlidirler. Bu uğurda gereksindikleri şey; sürekli daha çok sayıda devrimci demokrasi işçi sınıfının yanında daha sıkı birleştirerek, her ülkenin ayırdedici özelliklerini ve devrimci sürecin genel yasalarını gözönünde tutarak ve sosyalist ülkelerle işbirliğine, uluslararası proleteryanın desteğine dayanarak; karşılıklı saygı ve destek ilkeleri üzerinde işbirliğidir.

(21) «Badolo-Bi», s. 14.

Lenin ve Barış ve Daha İyi Bir Gelecek Savaşımı

William Kashtan

Kanada Komünist Partisi Genel Sekreteri

Lenin'in toplumsal ilerleme ve insanlık için daha iyi bir gelecek uğrundaki devrimci savaşın teorisi ve pratiğine değeri ölçülemeyecek olan katkısı, zamanın geçmesiyle öneminden hiçbir şey kaybetmiyor. Dahası, tarihin akışı, bu dahi düşünür ve büyük devrimcinin temellerini attığı her şeyin sönmez önemini doğruluyor. Olgular O'nun düşüncelerini ve pratik çalışmasını sürekli aklıyor. Bu sözler, O'nun Marks'ın barış, savaş ve devrim öğretisinin geliştirilmesine yaptığı katkı için de tümüyle geçerlidir.

Komünistlerin bu sorunlar dizisine aralıksız özen göstermeleri haklı bir nedene dayanıyor. 20. yüzyılda dünyayı kasıp kavuran ve 70 milyon üzerinde insanın yaşamına malolan iki dünya savaşı, insanoğlunun belleğinde derin bir iz bırakmıştır. Öte yandan şimdi, insanlığın bugünü ve geleceği, tarihsel gelişmenin doğurduğu; sosyalist sistemin ortaya çıkıp güçlenmesi, sosyalizm ile kapitalizm arasında güçler oranının sosyalizm lehinde değişmesi ve sömürge imparatorluklarının çökmesi gibi yeni etkenlerin büyüyen etkisi altındadır. Dünya değişmiştir. Şimdi dünyanın dört bir yanında emperyalizmin karşısına kudretli güçler dikilmektedir: Dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi, yığınsal halk örgütleri ve barış hareketleri; bunlar, farklı miliyetler, dünya görüşleri ve partilerden yüzmilyonlarca insanı bayrakları altında toplamışlardır.

Bu etkenlerin işleyişi; hele bilimsel ve teknolojik devrimin, bir yandan insanlığın tümünü etkileyen global sorunları çözmek üzere uluslararası işbirliğini ve uluslararası işbölümünü tekrar tekrar pekiştirmek gibi nesnel bir zorunluk doğurmuş olması ve öte yandan insanoğlunu yeryüzünden silebilecek yoketme araçlarını üretmiş olması koşullarında, emperyalist savaflara karşı, barış ve ulusların güvenliği için savaşım sorunlarını tam odak noktasına çıkarmıştır.

Bir Barış Molasından Barış İçinde Yanyana Yaşamaya

Tarih, savaşların nesnel nedeninin, kapitalizmin doğasında, emperyalizmde ve kapitalizmin gelişiminin diğer uğursuz eğilimlerinde yattığını göstermiştir. Ne var ki, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin etkisinden başlayarak, elimizde bu sorunun olumlu bir çözüm örneği bulunuyor. Lenin büyük bir öngörüyle şunları yazıyordu: «İlk Bolşevik devrimi bu

dünyanın *ilk yüz milyon insanını* emperyalist savaşın pençelerinden ve emperyalist dünyadan çekip almıştır. Sonraki devrimler insanlığın geri kalanını böylesi bir dünyadan kurtaracaktır.» (1) Ekim Devrimi'nden sonra dünya birbirine karşı iki sosyal-ekonomik sisteme bölündü. Can-çekişen kapitalist toplum, karşısında, yavaş yavaş bütün devrimci, anti-emperyalist güçlerin çekim merkezi haline gelen daha ileri, daha ilerici bir toplum sistemi buldu.

Lenin, Ekim Devrimi'nin hemen ardından iki toplumsal sistem ülkelerinin barış içinde yanyana yaşaması ilkesini ileri sürerken, yeni sosyalist devletin iç doğasından, sosyalizm savaşımı ile demokrasi savaşımının çıkar birliğinden, sosyalizmin bu barışçı rekabette sonunda utkan çıkacağı yolundaki nesnel yasadan hareket ediyordu. Ne var ki, bu ilkenin uluslararası ilişkiler pratiğine uygulanma olasılığı, savaşın savuşturulması olanağı dünyadaki güçler oranına bağlıydı. Barış ve barış içinde yanyana yaşama programı, SSCB kapitalist devletlerin tam bir kuşatması altındayken, dünyada tek sosyalist ülke, tam olarak yürütülemezdi. O tarihte barış içinde yanyana yaşama 20 yıllık bir barış molası biçimini aldı. 2. Dünya Savaşı ve sosyalist dünya sisteminin kurulmasından sonra, dünyadaki güçler oranı köklü bir değişime uğradı. Tarihsel ilerlemenin başıçeken eğilimi sosyalizmin dünya tarihinin gidişi üzerindeki etkisinin sürekli gelişip genişlemesi ve onunla aynı zamanda emperyalizmin etki alanının ve boyutlarının gerilemesi oldu. Böylece yeni bir dünya savaşını savuşturma olanağı büyük ölçüde arttı.

Nasıl ki 17. ve 18. yüzyılın büyük burjuva devrimleri, dünyanın bu devrimlerin oluştuğu bölgelerinin ya da ülkelerinin gereksinimlerinden çok dünyanın o zamanki gereksinimlerini yansıtıyordusa (2), aynı şekilde, Rusya'da sosyalist devrimin etkisi ve ardından dünya sosyalist sisteminin – sosyalist ülkeler topluluğunun – kurulması da insanlığın en büyük gereksiniminin giderilmesi, yani yeryüzünde barışın yerleştirilmesinin gerçekleşmesi için yolu açtı. Sosyalist devrimin etkisi ile barışın çözülme-ncesine bağlı olduğu ortaya çıktı.

SSCB ve öbür sosyalist ülkelerce izlenen yumuşama politikası, bu koşullarda, muazzam önem kazandı. Yumuşama tüm insanlığın ilerlemesine hizmet ediyor; o, işçi sınıfının ve diğer demokrasi güçlerinin tümünün savaşımı için, her halkın kendi gelişme yolunu seçme ve bu yolda yürüme hakkının vazgeçilmezliğinin kabul ettirilmesi için, tekelin egemenliğine karşı, sosyalizm doğrultusunda savaşım için olabildiğince en iyi koşulları yaratıyor.

Öte yandan, barış ve barış içinde yanyana yaşama savaşımı bugün,

(1) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 33, s. 57.

(2) Karl Marks ve Friedrich Engels, Toplu Yapıtlar, c. 8, s. 161.

demokratik ve toplumsal ilerleme için devrimci savaşımın ana doğrultusu haline geliyor. Özellikle belirtmek gerekir ki, bu savaşımда işçi sınıfı ve onun öncüsü – Komünistler – kendi sınıfsal çıkarlarının ve aynı zamanda ulusal çıkarların ve tüm insanlığın çıkarlarının sözcüsüdür. Birinci olarak, savaşla bağlı olmayan bir toplumsal adalet toplumuna giden yolun, işçi sınıfının ve tüm diğer emekçilerin çıkarlarıyla en tam biçimde uyduğu inancından hareket ediyoruz; ikinci olarak, ulusların etnik, ekonomik, kültürel ve yerel varlıklar olarak korunup başarıyla geliştirilmesini yalnızca bu yolun güvence altına alabileceğini savunuyoruz; ve en son olarak, şu anda varolan silâhların ve askersel teknolojinin, iki sistem arasındaki bir askersel karşılaşmada çağdaş uygarlığı büyük bir olasılıkla yokolmaya götüreceği nedeniyle bütün insanlığın barış içinde yanyana yaşamayı istediğine tümüyle inanıyoruz.

Ama barış içinde yanyana yaşama ve yumuşama ne toplumsal statü-konun ne de sınıflararası barışın korunması anlamına gelir; dahası «kim üstün gelecek» sorusunu da önceden çözmez. Bunlar yalnızca, sınıf savaşımı için, kapitalist dünya sistemi ile sosyalist dünya sistemi arasındaki çatışmaların çözümünde askersel güç kullanımını dışlayan özgül bir alan yaratırlar (sınıf savaşımı halka daha iyi bir yaşam sağlamak için, onun kafasını ve yüreğini kazanmak için ekonomik, politik ve ideolojik bir rekabet olarak gelişir). Bu, şu ya da bu ülkede sınıfsal ve ulusal kurtuluş savaşımının herhangi bir biçimini, ya da kapitalizmin dünyanın çeşitli kesimlerinde yitirdiği konumları, doğrudan askersel müdahale yoluyla ya da destekçileri ve ajanları aracılığıyla geri almak yönünde inatçı çabalarını asla dışılamaz. ⁽³⁾ Bu savaşımда, toplumsal gelişmenin sakınılmaz yasalarının işleyişinin, onu sonul utkuya ulaştıracak olması, sosyalizmin tarihsel üstünlüğüdür.

Ama bu utkuya giden yolun uzunluğu ve faturasının ne olacağı etkenlerin – toplumsal sınıf ve grupların, partiler, politikacılar ve devlet-adamlarının – işleyişine bağlıdır.

Bu yüzden, komünistler için, barış ve barış içinde yanyana yaşama savaşımının başlıca sorunlarına ilişkin sınıfsal tavırların işlenmesi, insanlığın toplumsal kurtuluş savaşımının başarıya ulaştırılmasının vazgeçilmez bir koşuludur.

(³) Kesinlikle bu nedendir ki komünistler savaşın mutlak bir felaket olduğu biçimindeki pasifist savı burjuva barışçılığını şiddetle reddediler. Haksız yayılma savaşları vardır, ama ulusal ve toplumsal kurtuluşla, emperyalist saldırıya karşı sosyalist kazanımların savunulmasıyla bağlı haklı savaşlar da vardır. Bu nedenle, bölgesel savaşların tehlikelerine karşın, saldırganla saldırıya uğrayan aynı kefeye konamaz ve hiçbir halkın kölecilere karşı silâhlı savaşım verme yasal hakkı yadsınamaz. Komünistler her zaman, özgürlük ve bağımsızlık için haklı bir savaşım yürütenlerin yanında yer almışlardır.

Barış Savaşımı ve İdeolojiler Savaşının Kimi Yönleri

Barışın savunulması yığınların en başta da uluslararası komünist hareketin merkezzel görevlerinden biri haline gelmiştir. Komünist ve İşçi Partilerinin 1969 Uluslararası Toplantısı'nın «Barışı Savunma Çağrısı» nı benimsemesi bir rastlantı değildi. Çağrıda şöyle deniyor: «Biz Komünistler, bütün güçlükler karşısında, Lenin'in barış ve uluslar arasında dostluk fikirlerine sınırsız bağlılığımızı korumuşuzdur. Önceden olduğu gibi, bugün de tüm insanlığın bu yüce amaçları için, militarizm, saldırı ve savaş politikasına karşı çıkan herkesle birlikte savaşacağız.» ⁽⁴⁾ Bununla birlikte, diğer strateji ve taktik sorunlarında olduğu gibi, barışın savunulmasına ilişkin sorunlarda da Marksistler sınıfsal ve ideolojik hasımlarıyla kararlı bir savaşım yürütmek zorundadırlar. Sayısız burjuva, «solcu», mao-cu, oportünist, revizyonist vb. görüşler, barış, savaş ve devrim sorunlarının diyalektik bütünlüğü ve karşılıklı ilişkisi konusunda komünist görüşlerle çatışıyor. Alacalı bulacalı karakterlerine karşın, bu görüşler birbirinden ayrımlı üç anti-komünist ideoloji akımını temsil ediyor: Maoizm, toplumsal süreçlerin bilgisinin edinilemeyeceğini savunan burjuva felsefesi ve oportünizm. ⁽⁵⁾

Kanadalı Komünistler, sosyalist ülkelerin, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve diğer barış güçlerinin uluslararası güvenliği koruma çabalarına karşı saldırıları için «en devrimci» belgileri bir perde olarak kullanan «solcu»lara ve emperyalistlerin yeni bir dünya savaşı planlarına karşı yığınların savaşımında pasifizme yolaçan idealist ve oportünist görüşlere karşı çıkıyorlar. Ne var ki, ideolojik hasımlarımızın savlarının dayanak-sızlığını açığa vururken, bunların yığınlar üzerinde belli bir etkiye sahip

(4) «Komünist ve İşçi Partileri'nin Uluslararası Toplantısı, Moskova 1969», Prag 1969, s. 50.

(5) Maoocular ve çeşitli «solcu» gruplar, örneğin devrimin savaşın dolaysız sonucu olduğu savına dayanarak, barış savaşımının yararsız, hatta devrimci harekete zararlı olduğunu öne sürüyorlar. Onlar, yeni bir dünya savaşının, emperyalist sistemin ortadan kalkışını hızlandıracakı kanısıyla, yararlı olacağını bile savlıyorlar. Bu tür savlar, anti-komünist propaganda tarafından, komünizmin saldırgan ve savaş isteklisi olduğuna, onun «gelecekteki devrimler» uğruna yeni savaşlar istediğine halkı inandırmak amacıyla şevkle kullanılıyor.

Bu propaganda aynı zamanda, tarihsel gelişmenin kendiliğindenliği, her kuşağın ancak kendi deneyimiyle öğrenebileceği (dolayısıyla, en azından her kuşaktan sonra savaşın kaçınılmaz olduğu vargısı) yolundaki çeşitli idealist görüşleri de körüklüyor. Bu felsefe, insanlığı, yüzyılımız içinde dünyayı iki kez savaş ateşleri içine atmış olan sosyal-ekonomik ve politik güçlerin karşısında teslimiyete ve pasifizme mahkûm ediyor. Son olarak, oportünistler, barış savaşımı ile emperyalizme karşı savaşımın arasına bir ayırım çizgisi çekmeye çalışıyorlar. Bunlar, barışı en yüksek değerde görürken, barışı korumak uğruna devrimci, ulusal kurtuluşçu ve sınıfsal savaşımının reddedilmesini istiyor ve barışın korunmasını bir toplumsal statükonun, toplumsal ve ulusal ezginin korunmasına bağlıyorlar.

olduğuna da gözlerimizi yumamayız. Böylesi görüşler, hasımlarımız tarafından halka komünizm ve sosyalizm hakkında, uluslararası komünist hareketin amaçları ve hedefleri hakkında çarpıtılmış bir fikir vermek için kullanılan «savaşçı komünizm», «saldırgan komünizm», vb. efsaneler doğuruyor.

Bu bağlamda, Marksist-Leninistler'in savaş, barış ve devrim diyalektiğine ilişkin görüşleri konusunda bir-iki söz etmek yerinde olacaktır.

Komünistler her zaman kapitalist sistemin varlığını savaş tehlikesinin kaynağı olarak görmüşlerdir. Karl Marks, Uluslararası Emekçiler Birliği'nin Kuruluş Bildirisi'ni kaleme alırken, kapitalizmin askersel oyunlar, ilhaklar ve başka halkları köleleştirme çabalarını dizginlemek için, işçi sınıfını «uluslararası politikanın, gizlerini bizzat özümlemeye; kendi hükümetlerinin diplomatik girişimlerini gözlemeye; gerekirse, ellerindeki tüm araçlarla onlara karşı harekete geçmeye; önleme olanağı bulamayınca, eşzamanlı bir protesto için birleşmeye ve özel kişilerin ilişkilerine yönvermesi gereken basit ahlak ve adalet yasalarını, uluslar arasındaki ilişkilerin en üst düzeydeki kuralları olarak savunup korumaya» ⁽⁶⁾ çağırırdı. Marks, böyle bir politika için savaşımın, işçi sınıfının kurtuluşu için savaşımın bir bileşeni olduğunu vurguladı. Marksist-Leninist konum, oportünistlerin sosyal pasifizminden, barış savaşımını kapitalist egemenliği alaşağı etme savaşımıyla bağlamasıyla ve yalnızca bir yakın program, yani kapitalizm koşullarında bir genel demokratik savaşım programı değil, aynı zamanda bir uzak program, yani savaş tehlikesinin bir kez ve her zaman için ortadan kaldırılması için sosyalizmin dünya çapında utkuya ulaşması gereğinin tanınmasını da önesürmesiyle ayrılır.

Marksistler, burjuva egemenliğinin devrimci yoldan alaşağı edilmesini, savaşların doğurduğu bunalımlar da içinde olmak üzere, kapitalist sistemin bunalımına bağlarken, savaş asla devrimin vazgeçilmez ve arzulanan bir koşulu olarak görmezler. Lenin, «bir savaşın ardından gelen ve onunla bağlı olan bir devrim ... özellikle acılı bir doğum olayıdır» ⁽⁷⁾ diye yazıyordu. O, Rus devriminden 30 yıl önce Engels'in, bir Avrupa savaşımının düzinelerle tacin düşüşüne ve kimsenin onları kaldırmadığına tanık olacağını, böyle bir savaşın eşi görülmedik bir canavarlık, vahşet ve tüm Avrupa'nın geriliğiyle sonuçlanacağını söylerken ne denli haklı olduğunu anımsatıyordu. ⁽⁸⁾

Komünistler, kapitalizmin çelişkilerini patlama noktasına dek vardırarak savaşım, devrime, toplumun sosyalist dönüşümüne ulaştırabileceğinin farkındadırlar. Ama onlar – ne savaşların daha az yokediciliği olduğu tarihlerde, ne de askersel teknolojinin gelişiminin bir dünya savaşımının patlak

⁽⁶⁾ Karl Marks ve Friedrich Engels, Seçme Yapıtlar, c. 2, 1969, s. 18.

⁽⁷⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 27, s. 498.

⁽⁸⁾ Agy., c. 27, s. 422.

vermesi halinde, insanlığı toptan yokedici bir felaketle tehdit ettiği günümüzde – bu dönüşümler için ödenen *bedel karşısında hiçbir zaman kayıtsız kalmamışlardır.*

Komünistlerin tarihin sınamasından geçmiş deneyimi, devrimlerin, sosyal-ekonomik ve politik koşulların kapitalist kölelik zincirlerinin kırılması için olgun olduğu yer ve zamanda gerçekleştiğini gösteriyor. Bu koşullar, kapitalizmin doğası gereği, savaşlar olmadan da ortaya çıkar. Marks, Engels ve Lenin'in izinde yürüyerek, savaş olmadan devrim sorununu teorik ve pratik bakımlardan geliştiren komünistler, insanoğluna, geleceğin toplumsal adalet dünyasına giden en insancıl yolu gösteriyorlar.

Bugünkü Durumun Kimi Özgüllükleri

Ülkemizin ve diğer kapitalist ülkelerin emekçilerinin barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme için yürütecekleri savaşının 1980'deki koşullarının, 1950'lerdeki, 1960'lardaki ve 1970'lerdeki koşullardan kökten farklı olacağı açıktır. Kapitalist dünyanın ekonomik çelişkilerinin ve istikrarsızlığının derinleşmesine, dünyanın artan politik kararsızlığı eşlik ediyor. Kapitalizmin derinleşen genel bunalımı, toplumsal ve politik ilişkiler sisteminin bütünü, devlet erkini ve politik partileri etkilemiştir. Sermayenin egemenliği çok yakın bir geçmişe dek sağlam geleneklere ve zamanın sınamasından geçmiş kurumlara dayandığı Kanada gibi bir klasik burjuva demokrasisinde bile, erkin belli ölçüde dumura uğrayışı gözlenmeye başlıyor. Tutucu hükümet erkte yalnızca altı ay kalabildi. Hükümetin politikasına karşı yığınsal hoşnutsuzluk yükseliyor. Sınıf çatışmaları keskinleşiyor.

Bu ortamda tekелci burjuvazi, devrimci ve demokratik güçleri ezmek için daha etkili yeni araçlar geliştirmeye çalışıyor. Bu, Lenin'in «ne denli utku kazanırsak, kapitalist sömürücüler o denli birleşmesini öğrenirler»⁽⁹⁾ yolundaki sözlerini doğruluyor. NATO'yu güçlendirmek için harcanan milyarlar, AET, Yediler, Dörtler, vb. çevresinde yapılan düzenli toplantılar ve son olarak, sermayenin çıkarlarını savunan çeşitli grupların – tutucu, Katolik ve reformist partiler – uluslararasılaşması yönündeki büyüyen eğilim ve kapitalist dünyanın ideologları, politika bilimcileri ve iktisatçıları –nin sistemli toplantıları hep bu politikanın öğeleridir.

Bunalım derinleştikçe, sermayenin egemenliğinin yöntemlerinde ve sisteminde değişiklikler yapma eğilimi gitgide daha hissedilir konuma geliyor. Sermaye, baskı aygıtına, yani ordu ve polise gittikçe daha çok yaslanıyor. Çeşitli «olağanüstü hal yasaları» çıkarılmıştır. Özel olarak, Ka-

⁽⁹⁾ Agy., c. 30, s. 450.

nada hükümeti, polisin «özel durumlarda», «olağanüstü yetkilere» sahip olacağını bildirmiştir.

Tekelci sermaye etki alanının daralmasını, hem bir caydırma aleti hem de dünyada devrimci gelişmeyi engelleme, durdurma ve olanak bulduğu yerde geri döndürme aracı gördüğü muazzam bir askersel güç yapılanarak, gidermeye çalışıyor. En gerici güçler başlarını kaldırıyorlar.

Bunlar, 1970'lerden 1980'lere geçişin eşiğinde uluslararası durumun kö-tüleşmesine neden olan güçlerdi. Emperyalistler, başta da ABD emperyalistleri, barış ve yumuşama yönündeki ilerlemeyi, kendi saldırgan emellerine, yağma ve dayatma politikalarına bir engel olarak gördüler. 20. yüzyılın sonlarına dek, Kanada da içinde olmak üzere, NATO ülkelerine askersel harcamalarda kendiliğinden bir artışı dayatanlar da bu çevrelerdir. Onlar dünyanın çeşitli kesimlerindeki ABD askersel üsleri ağını genişletiyor, yeni askersel bloklar kurmaya çalışıyor ve emperyalizme bağımlılıktan kurtulmaya uğraşan hükümetlere ve halklara karşı savaş politikasını hortlatıyorlar. ABD hükümeti kendi yurttaşlarının ve bağlaşıklarının üzerinde baskı kurarken, SALT-2'nin onaylanmasını ertelemiştir. ABD hükümetinin isteği üzerine, NATO Batı Avrupa'ya orta menzilli nükleer füzeler yerleştirmeye karar vermiştir. Son olarak, bu uğursuz adımları aklamak ve gizlemek amacıyla, Washington eşi görülmedik bir anti-sovyet kampanya açmıştır.

Bu durum, bence, yerine getirilmesi için bir yandan geniş yığınların daha güçlü politik eylemi, öte yandan süregitmekte olan olayların özünün derin bir teorik çözümlemeyi gerektiren bir ivedi sorunlar bütününe öneçkarıyor.

Kanımcı, bu sorunlardan birincisi ve en önemlisi emperyalist gericiliğin planlarını suya düşürmek, onun yumuşamayı engellemesini ve yeni bir silâhlânma yarışını yeniden başlatmasını önlemektir. Militarizmin ve şovenizmin kamçılanmasına razı olamayız, insanlığın maddesel ve tinsel kaynaklarından aslan payının savaşlara ve savaş hazırlıklarına harcanmasına izin veremeyiz. Kimi burjuva politikacılarının, çatışmaları askersel güçle çözme umudunu yitirmemişler gibi davranmalarına da çok daha az hoşgörü gösterebiliriz.

ABD'ndeki ve Kanada da içinde olmak üzere NATO'daki kimi askersel ve politik yöneticilerin nükleer silâh kullanmanın potansiyel olarak uygun olduğuna inandıkları ve saldırgan üstünlük sağlayacak «ilk vuruş» tekniklerini geliştirmeyi, bunları, taktik, yöresel olarak kullanmayı düşündükleri bir sır değildir. Ne var ki, birinci olarak, ABD için taktik ve yöresel olan, öteki uluslar için, başta Avrupa ve bir bakıma Kanada için stratejik olur. İkinci olarak, uzmanlara göre, ilk nükleer bombanın patlaması, bir askersel-politik zincirleme tepkinin tetiğini çekebilir ve cep-

haneliklere depolanmış bulunan nükleer silâhların tümünü ardı ardına havaya uçurabilir. BM'in tahminlerine göre, bu cephaneliklerde, 1945'de Hiroşima'ya atılan tipte bir milyon bombanın gücüne eşit bir patlama gücü bulunuyor.

Tüm bunlar, komünistler, komünist partilerinin uluslararası toplantılarında barış, yumuşama ve silâhsızlanma savaşımının sorunları konusunda üzerinde anlaşmaya varılan konumu vargüçle savunma ve uygulama göreviyle yüzyüze getiriyor. Yumuşamadan vazgeçmek gerektiği, silâhsızlanmanın sağlanamayacağı, vb. bir savı kabul etmek, bizim için, savaşın kaçınılmazlığına razı olmak, bir nükleer savaşı kabul etmek ya da ona izin vermek, halka gelecek için herhangi bir umut bırakmamak demek olurdu.

Kanada'lı Komünistler için, bugün uluslararası ödevlerinin ne olduğu konusunda kuşku yoktur. Geçtiğimiz Ocak ayındaki 24. Kongremiz'de, ortak düşmana – emperyalist gericiğe – karşı savaşımımızda kardeşçe dayanışma ilkelerine bağlı kaldığımızı ve kalacağımızı bir kez daha onayladık. Kanada'lı Komünistler, ABD ve NATO emperyalistlerinin dünyada bir soğuk savaş atmosferini gerigetirme girişimlerini mahkum ettiler, orta menzilli nükleer füze yapma ve yerleştirme planlarını kınadılar ve tutucu Kanada hükümetinin ABD yönetiminin İran'a yönelik tehditlerini desteklemesini ve Washington'un Sovyetler Birliği'ne karşı açık düşmanlık girişimlerini eleştirdiler. Daha doğru bir deyişle, Parti'nin politikasında ve eylemlerinde egemenlik ve bağımsızlığın anlamı konusunda hiçbir zaman kuşumuz olmadığı gibi, şimdi de yoktur. Biz, diğer partilerle bağlarımızı ve işbirliğimizi genişletirken, barış, demokrasi ve sosyalizmi savunmak amacıyla uluslararası dayanışmayı güçlendirirken, bu egemenlik ve bağımsızlığı halkımızın yararına görüyoruz. Kanada Komünist Partisi emperyalizme yardımı dokunan her girişimi reddediyor. Biz, Komünist ve İşçi partilerinin uluslararası dayanışmasını zayıflatabilecek ve sosyalizmi sarsabilecek bir tutuma hiçbir zaman girmedik. Lenin'in getirdiği gelenekle, her zaman emekçi halkın sınıfsal çıkarlarına adanmış olacağız ve sadık yurtsever ve enternasyonalistler olarak kalacağız.

Anti-komünizm ve anti-sovyetizmi yalıtılama görevi bununla sıkı sıkıya bağlıdır. Toplumsal gerileme güçleri hiçbir şeyden kaçınmıyorlar: Ne yüzlerce, binlerce insanı kurşunlamaktan, ne yığınsal tutuklamalardan, ne de ulusları parçalamayı ve ilerleme güçlerini bölmeyi amaçlayan karmaşık politik ve ideolojik manevralardan. Neofaşist, intikamcı, milliyetçi öğelerin kimi ülkelerde aktiflik kazanması, bu manevraları daha tehlikeli konuma sokuyor.

Sosyalist ülkeler arasında, sosyalist topluluk ile işçi sınıfının ve kurtuluş hareketlerinin öteki müfrezeleri arasında kama sokma yönündeki sayısız ve çeşitli girişimlere karşı uyanıklığı yitirmek son derece tehlikelidir. Burju-

vazi, emekçi halkın dikkatini tekelci politikanın feci sonuçlarından, bunaldırmadan, işsizlikten ve enflasyondan uzaklaştırmak, işçi sınıfını ve onun partisini yalıtılmak, toplumun emekçi katmanlarının zihinlerini bulandırmak, onları komünistlerden soğutmak ve devrimci işçilerle bağlaşıklıktan uzaklaştırmak için anti-sovyet, anti-sosyalist kampanyasını kullanıyor. Anti-sovyetizm ve anti-sosyalizmin, şimdi emperyalizmin ana ideolojik ve politik silâhı haline gelmiş olduğunu rahatça söyleyebiliriz.

Anti-sovyetizmi yalıtılmak ve içyüzünü açığa vurmak, barış, özgürlük ve toplumsal ilerleme savaşımına daha büyük bir boyut kazandırmak demektir. Partimiz'in Kongresi, içinde barış, güvenlik ve ulusların özgürlüğünün pekiştirilmesine SSCB'nin yaptığı öndegelen katkıya yüksek değer biçtiğimiz, «Sovyetler Birliği – Dünya Barışının Kalesi» başlıklı bir karar aldı. Kanada'lı Komünistler, Kanada ve Sovyetler Birliği halkları arasında iyikomşuluk ilişkileri ve dostça işbirliğini güçlendirmeye hazır olduklarını yinelediler. Biz, 1980'lerin bütün ilerleme güçlerinin anti-sosyalizm ve anti-sovyetizmin zehirli fikirlerine karşı kararlı bir taarruz onyılı olacağı inancındayız. Terside durumda, ortak düşmanlarımızın ilerleme ve barışa karşı, kısmen ve geçici de olsa, yine de tüm insanlığa zarar verecek saldırılarda bulunmaları riski doğabilir.

Yeni durumda, burjuvazinin yumuşama politikası karşısındaki tutumu sorunu, her zamankinden daha keskin bir konum alıyor. Dünyada değişen güçler oranı ve yeni bir dünya savaşının olası sonuçlarının serinkanlı bir hesabı, bir yandan aşırı emperyalist gericiliğin pekişmesine, öte yandan sosyalist yumuşama politikasının tersine, kapitalist sistemi koruyucu bir politika olarak, burjuva toplumuna egemen sınıfların çıkarlarını dile getiren bir politika olarak geliştiren bir tür kapitalist yumuşama politikasının ortaya çıkmasına yolaçmıştır. Tekelci burjuvazinin gerçekçi düşünen çevreleri, yumuşamayı, kendi sınıfsal amaçlarına yolaldırmak ve devrimci güçleri zayıflatmak için kullanmak istiyorlar. Onlar, sınıf savaşımının yeni uluslararası koşullarına ayak uydurmaya çalışıyorlar. Bu, özel olarak, şimdi birçok kapitalist ülkede yönetimdeki ve muhalefetteki burjuva partileri arasında, ve daha büyük bir ölçüde bu partilerin içinde silâhlanma yarışı ve genel olarak dış politika üzerinde süregiden şiddetli savaşımı açıklar.

Kanada'lı Komünistler, emperyalist gericiliğin izlediği uluslararası gerilimi körüklemeye politikası ile, barış içinde yanyana yaşamayı farklı toplumsal sistemlere sahip devletler arasında ilişkilerin bir kuralı olarak tanıyan emperyalist çevrelerin politikası arasındaki belirgin ayrımı görüyorlar. Sağa doğru herhangi bir kayma savaş tehlikesini büyütür ve emekçi halkın sınıf savaşımına sekte vurur. Partimiz'in 24. Kongresi, bütün ulusal, ilerici, demokratik güçleri birleştirme çizgisini; sendikalarla, Yeni Demokratik Parti'yle ve Kanada ekonomisi üzerinde ABD tekelleri-

nin ve uluslarüstü şirketlerin egemenliğine karşı çıkan ve ulusun bağımsızlığının pekiştirilmesini; emekçilerin dirimsel çıkarlarının karşılanmasını; Kanada'nın NATO'dan çıkmasını; barış ve silâhsızlanmayı savunan öteki halk örgütleri ve politik kuruluşlarla işbirliğini ilerletme çizgisini oybirliğiyle onayladı.

Biz aynı zamanda, bir burjuva hükümetinin barış içinde yanyana yaşama yönünde bir çizgi benimsemesinin, ona karşı savaşım da bir kesintiye yolaçmayacağına da bilincindeyiz. Böylece Komünist ve İşçi partilerinin karşısına yeni bir sorun çıkıyor. Bu, barış içinde yanyana yaşamının gerçekliklerini kabul eden burjuva politikasına karşı nasıl bir tutum takınılacağı sorundur. Bu politikaya hangi noktaya kadar destek sağlanacaktır? Onun sınıfsal amaçlarının, uluslararası güvenliğe ilişkin ivedi sorunların çözümü yolundaki istikrarsızlığının, oyalamalarının ve ertelemelerinin maskesini düşürmenin en etkili yolları nelerdir? Hükümete, politikasını emekçilerin çıkarlarına, yığınların çıkarlarına daha uygun konuma getirmesini sağlamak amacıyla baskı yapmak için kullanmaya elverişli olanaklar nelerdir? Bu sorulara bir yanıt bulmadan, yığınlar arasında etkili bir çalışma yürütmek, emekçilerin bugünü için daha iyi bir yaşam uğrunda, onların gönençli ve barışçı gelecekleri uğrunda etkili bir savaşım vermek olanaksızdır.



Barış savaşımına hızverme yönünde vargüçle çaba gösterme zorunlulğundan kaynaklanan kimi sorunlar bunlardır. Bunların çözümü kimi güçlükler içermekle birlikte, ben onların çözülmez olmadığına inanıyorum. Lenin daha 1915'de «Savaşlara son, uluslar arasında barış, yağma ve şiddet dursun: Ülkümüz budur» ⁽¹⁰⁾ diye yazıyordu. Günümüzde askersel çatışmalardan arınmış bir dünya ümidi, milyonlarca insanın bu ümidi, onun için savaşmaya, insanlığın silâhlanma yarışından, karşılıklı güvensizlikten ve korkudan kurtarmak için hiçbir şeyi esirgememeye hazır olan herkesin uyumlu çabaları sayesinde bir gerçek haline gelebilir.

(10) Agy., c. 21, s. 293.

Afgan Halkı Devrimi Sarsılmaz Biçimde Koruyacaktır

Babrak Karmal

*Afganistan Demokratik Halk Partisi MK Genel Sekreteri,
Afganistan Demokratik Cumhuriyeti Devrim Konseyi Başkanı ve Başbakan*

Aşağıda, 1980 Şubat'ının başlarında bir BSS muhabirinin Babrak Karmal'la yaptığı görüşmenin tam metnini bulacaksınız.

● **Soru:** Afganistan'daki Nisan Devrimi'nin genel bir özeti yapar mısınız?

● **Yanıt:** Nisan Devrimi'nden onbeş gün sonra, 9 Mayıs 1978'de Kabul Radyosu'nda yayımlanan ADC hükümeti'nin Devrimci Ödevlerinin Genel Çizgileri'ni formüle eden bir demeçte şöyle deniyordu: «Yurtsever subaylar ve yiğit erler tarafından Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin önderliğinde, Afgan emekçilerin iradesiyle yürütülen 7 Saur 1357 ⁽¹⁾ silâhlı ayaklanması ulusal demokratik devrimin başlangıç noktası oldu ve sevgili, şanlı ülkemizin tarihinde yeni bir dönem açtı.»

Yaptığım bu alıntıda belirtilen üç noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum: Nisan Devrimi'nin bir ulusal demokratik devrim olarak tanımlanması, onun emekçi halkın iradesiyle gerçekleştirildiğinin belirtilmesi ve Afganistan'ın yaşamında yeni bir tarihsel aşamanın başlamış olduğunun resmen ilân edilmesi.

Nisan Devrimi öncesinde Afganistan dünyanın en az gelişmiş ülkelerinden biriydi ve halkımız bir avuç feodal ve ticaret kralı tarafından vahşice sömürülüyordu. Şimdi burada ayrıntılara, olgulara ve sayılara girmeyeceğim; bunların hepsi Derginiz'de sunulmuştu. ⁽²⁾ Bununla birlikte, Nisan Devrimi'nin, ülkemizin daha önceki tüm tarihsel gelişmesinin ve, bir avuç sömürgeciyle Afganistan emekçi halkı arasındaki antagonist çelişkilerin sürekli büyümesinin kaçınılmaz ve doğal sonucu olduğunu vurgulamak isterim. Bunun da ötesinde, Nisan devrimi şimdi dünya üzerinde yol almakta olan büyük devrimci sürecin, Rusya'daki 1917 Ekim Devrimi'nin başlattığı ezgiciler erkinin devrilmesi ve ortadan kaldırılması sürecinin bir parçasıdır.

Gerçekten de, bugün, 20. yüzyılın son çeyreğinde Afganistan'ın, hâlâ

(1) 27 Nisan 1978 – Yayımcı.

(2) BSS, Ocak 1979 ve Şubat 1980 – Yayımcı.

kapitalizmöncesi hatta feodalizmöncesi politik, toplumsal ve ekonomik bir sisteme sahip olan bir ülke, bir kültürel gerilik ve yığınsal cehalet ülkesi, halkın ortaçağ zihniyetinin pençesinde yaşadığı ve aşiret ilişkilerinin yürürlükte olduğu bir ülke olması hiç olağan sayılabilir mi?

27 Nisan ayaklanmasıyla başlayan devrim bu yüzden, demokratik bir nitelik kazandı. Bu, devrimin genel demokratik ereklere güttüğü anlamına gelir: Büyük toprak iyeliğinin aşamalı olarak tasfiyesi ve toprağın topraksız köylülere ve tarım işçilerine verilmesi, bir kamu sektörü ve planlaması oluşturularak bir ulusal ekonomi kurulması, halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi, ulusal kültürün geliştirilmesi, halkın yaşantısındaki feodal kalıtın aşılması, politik demokrasinin bellibaşlı öğelerinin adım adım getirilmesi, vb. Bu ereklere yaşama geçirilmesi, ulusal burjuvazi ve orta çiftçiler de içinde olmak üzere, nüfusun en çeşitli katmanlarının çıkarlarına uygun düşer.

Devrimimiz aynı zamanda ulusaldır da, çünkü o, ulusal özgüllükleri, ülkenin köylü niteliğini, toplumun derin dinsel inançlarını, milliyetlerin ve aşiretlerin geleneklerindeki ayrılıkları gözönüne alır ve böylece onların birleşmelerini sağlar. Devrimin ana ulusal özelliği, anti-empyralist içeridir.

Tüm bunlara dayanarak, Nisan Devrimi'ni bir halk devrimi saymaya hakkımız vardır.

Bunun da ötesinde günümüzde, dünya ölçüsünde kapitalizmden sosyalizme geçiş çağımızda, yukarda sözü edilen genel demokratik ereklere için savaşımın kaçınılmaz olarak kendi çerçevesini aşacağını belirtelim. Bu bağlamda devrimin başını hangi toplumsal ve politik güçlerin çektiği sorununun son derece önemli olduğunun bilincindeyiz. Afganistan'da devrimi yönetenler, çoğu durumda kendileri kökenleri bakımından işçilerden uzak olmakla birlikte, en ileri temsilcileri işçi sınıfının ideolojik konumunu benimsemiş ya da benimsemekte olan ilerici, devrimci, demokratik kesimler ve güçlerdir. Bizim koşullarımızda ulusal demokratik ereklere en tutarlı biçimde gerçekleşmesini sağlayanlar, onlardır.

Şöyle bir soru çıkıyor: İşçi sınıfının ideolojisini, bilimsel sosyalizm ideolojisini benimsemiş bir partinin geri bir tarım ülkesinde rolü ne olabilir?

Doğu'lu devrimcilere seslenirken Lenin'in söylediklerini anımsayalım: Böylesi partilerin ortaya çıkabileceği yerlerde, onlar, köylü yığınları arasında çalışmak ve onların düşünce tarzlarını ve, dinsel gelenekleri de içinde olmak üzere, geleneklerini gözönünde bulundurmamak zorunda kalacaklardır. Lenin, Doğu köylüsünün, emekçi yığınının tipik bir üyesi olduğunu söylemiş ve şunu eklemişti: Ama bu gibi ülkelerde bile, işçi sınıfının konumunu alan partiler ulusal harekete önderlik edebilir ve köylü yığınının bağımsız politik düşünce ve bağımsız politik eylem kapasitesi ge-

liştirebilir. Temel nokta budur ve bu, o tür ülkelerde devrimin utkusunun güvencesidir.

Afganistan işçi sınıfının ve tüm öteki emekçilerinin partisi olan Partimiz en başından beri, önüne yüce ama gerçekçi erekler koydu: Toplumumuzun temellerinde köklü bir değişiklik yapmak ve, halkımızın geleneklerini tümüyle dikkate alarak, yığınların genel demokratik ve ulusal özlemlerini gerçekleştirmek. Sosyalizmi kurmaya yönelik bir programın Afganistan koşullarında yakın görevimizi oluşturmayaacağına inanıyoruz. Böyle bir görev saptamak, devrimin kimi aşamalarını atlamak ve onu yığınlardan kopararak, onların geniş toplumsal desteğinden yoksun bırakmak olurdu.

Aynı zamanda biz, ulusal demokratik devrimler de içinde olmak üzere, devrimlerin genelgeçerli yasalarını gözönüne alarak, işçi sınıfının yeterince güçlü olmadığı bir ülkede bile işçi sınıfı ideolojisine bağlı güçlerin böyle bir devrimi gerçekleştirebileceğine kesinlikle eminiz. Ama bunun için, yineliyorum, ulusal, aşiretsel ve dinsel gelenekler ve halkın ivedi istemleri titizlikle dikkate alınmalıdır. Gelgelelim, tüm bu ilkeler Amin ve yordakçıları tarafından ayaklar altında çiğnendi.

● **Soru:** Sizce, Nisan Devrimi'nin belli başlı dönüm noktaları nelerdir?

● **Yanıt:** Nisan Devrimi, herbiri hem ilerlemelerin hem de geçici gerilemelerin damgasını taşıyan çeşitli evrelerden geçmiştir. Dostlarımız ilerlemelerimizden cesaret alırken, düşmanlarımız yanlışlık ve gerilemelerimizden yararlandılar. Ama her olaydan Partimiz ve ulusun öbür ilerici güçleri öğretici dersler çıkardılar. Kanımca, deneyimiz, görece benzer durumlarda çalışan öteki partiler için de yararlı olacaktır.

Bütününde, 27 Nisan'dan bu yana olan dönem iki ayrı aşamaya ayrılır. Başlangıç aşamasında bir süre için halkın umutları birbiri ardına gerçekleştirildi ve ilerici dönüşümler yürütüldü. Ama birkaç hafta içinde yanlışlıklar, sapmalar, şanssızlıklar ve trajik bir savaşım başgösterdi.

Nisan Devrimi'nin utkusundan hemen sonra, Devrim Konseyi ve ADC hükümeti kurulur kurulmaz, kapsamlı bir politik ve sosyal-ekonomik değişiklikler programı benimsendi. 6, 7 ve 8 sayılı Kararnameler çıkarıldı. Bunlar yıkıcı borçları kaldırdı, başlık parasını indirdi ve bir toprak reformu başlattı. Bilgisizliği yoketmek için bir hareket başlattı. Fiyatları düşürmek ve halka temel gereksinim maddelerini sağlamak için; Davud rejimince öğrenimlerini sürdürme hakları ellerinden alınan binlerce çocuğu okullarına döndürmek için ve okullardan ayrılmış ya da liseden mezun olmuş işsizlere iş sağlamak için pratik önlemler alındı. Emekçiler, tüm Afgan halkı bu devrimci başlangıçları sevinçle karşıladı.

Bununla birlikte, belirtmeliyim ki, ilk adımda kimi ciddi güçlüklerle karşılaştık. Bunların kimisi nesneldi — ilk sorunuzu yanıtlarken, bunları

söz arasında belirtmiştim —. Ayrıca eklemeliyim ki, devrime bağlılıkla yeterli mesleksi ve teorik yetiştiriliği birleştiren eğitim görmüş personel ve yürütücüye her düzeyde gereksinmemiz vardır (devrim öncesinde Afganistan'ın mühendislik eğitimi görmüş yurttaşı 1.000 kişiden azdı).

Devrim gerçekleşir gerçekleşmez, emperyalizmin, Pekin hegemonyacılarının ve kimi yabancı ülkelerdeki gerici egemen çevrelerin geniş yardımlarıyla bozguncu ve terörcü gruplar oluşturmaya başlayan ve baltalama, cinayet ve sivil halkın sindirilmesi gibi eylemlere girişen devrilmış sömürücüler ve hainler tarafından ciddi güçlükler yaratıldı. Öncelikle dışardan, Partimize ve devrime karşı yaygın bir yalan haber ve karalama kampanyası başlatıldı. Birçok cahil, ezilmiş ve politik bakımdan saf insan bu kampanyanın ağına yakalandı.

Bu noktada, düşmanlarımızın bizim kendi yanlışlıklarımızdan yararlanmaya — bunda başarısız oldukları söylenemez — başladıklarını çekinmeden belirtmek isterim.

Birçok yıllar gizlilik içinde çalışmak zorunda kalmış olan Partimiz'in devlet işlerini yönetmek ve ekonomik ve kültürel gelişmeyi yönlendirmek için gerekli deneyimden henüz yoksun olduğunu da ayrıca söylemeliyim. Yeterince sağlam demokratik merkezîyetçilik ve kollektif yönetim geleneklerimiz yoktu, bu son derece olumsuz kimi sonuçlara yolaçtı. Gereğince hazırlık yapılmadan önemli kararlar alınıyor ve öznellik öğeleri, yersiz acelecilik boygösteriyordu.

Bunun nedeni üzerine, daha açık bir görüş elde etmek için, Parti'nin tarihine kısaca gözatalım.

ADHP 1965'de kuruldu. O tarihte ülke çapında geniş ideolojik ve örgütsel çalışmaya başladı, toplumun ilerici ve demokratik güçlerini çevresinde topladı ve Parti Programı'nı basan ilk organı «Halk» gazetesini yayımlamaya başladı. 1 Mayıs'ın kutlanmasını örgütlemeyi başardık. İlk parlamento seçimlerinde dört sandalye kazandık. Sayılavlardan ikisi Kabul'dendi, biri de bendim. Sözün kısası, Parti'nin, politik faaliyetlerinin başlangıç döneminde bile, politik ve devrimci savaşkanlığını kanıtlamış olduğu söylenebilir.

Elbette ki, gericilik ve emperyalizm elikolu bağlı durarak, devrimci hareketin gelişmesini seyretmedi. Daha ilk andan, ajanlarını bu harekete ve Partimiz'e sızdırmak için adımlar atıldılar. Amin'in ABD'nden dönmesiyle Parti'de ayrılıklar derinleşmeye başladı. Parti yönetimi arasındaki öznellik tutumların karmaşılaştırdığı bu ayrılıklar 1967'de bölünmeye yolaçtı. Bu, ülkede devrimci sürecin gelişimine ağır bir darbe oldu.

Ne var ki, Parti'nin her iki kanadı da, bölünmeye karşın, politik ve toplumsal savaşımlarını sürdürdüler; ideolojik platformlarında hemen hemen hiçbir fark yoktu. Parti, Afganistan'da bilimsel sosyalizm fikirlerinin

yayılmasında ve tüm bir devrimciler kuşağının eğitiminde büyük rol oynayan ikinci bir yayın organı «Perçem» gazetesinin yayımını örgütledi.

On yıl sonra 1977'de, yönetici yoldaşların ve sıra üyelerinin yorulmak-bilmez içten çabalarının sonucunda ve uluslararası dost ve kardeşlerimizin yardımıyla, ADHP birliğine yeniden kavuştu. Parti'yi, ülkeyi 27 Nisan Devrimi'ne ulaştıracak ve utkusunu sağlayacak bir duruma getiren, bu birlik oldu.

Hemen hemen tam Parti'nin yeniden birleştiği sırada, Amin'in bölücü, fraksiyoncu faaliyetlerini soruşturmak üzere bir karar alınmıştı. Soruşturma sonucunda, Nisan Devrimi'nden tam bir ay önce, birleşik ADHP Merkez Komitesi, Parti Tüzüğü uyarınca Amin'i cezalandırma ve Merkez Komitesi'nden çıkarma kararı aldı. Ama bu kararın uygulanması görünmez bir el tarafından ve Merkez Komitesi'nin ağırdan alması yüzünden geciktirildi. Derken, 27 Nisan'da şanlı devrimimiz gerçekleşti.

Başlangıçta, ülkemiz devrimci coşkunun kucağındayken, Amin zehirli faaliyetlerine girişmeye cüret edemedi. Ama kısa bir süre sonra, Taraki'yi kendi amaçları için kullanan Amin ona çarpıtılmış bilgiler aktarmaya başladı; bunun sonucunda da birçok sınanmış Parti üyesi, Parti, hükümet ve ordudaki yönetici konumlarından atıldı, hatta devrime ihanetle suçlandı.

Bir CİA ajanı ve makyavelist düzenbaz olan Amin, halkla, onun bilinçli ve kararlı devrimci temsilcilerinin arasına kama sokmak istedi. Binlerce sınanmış devrimciyi vahşi işkencelerden geçirerek, zindana atarak ya da ülkeden çıkararak yoketti; ulusal dinsel ve aşiretlerarası çatışmalar körükledi ve fiilen, Parti'nin hükümetin ve ordunun ayağının altından top-rağı kaydırmak doğrultusunda bir yön tuttu.

Amin'in ve yordakçılarının canice girişimleri devrime muazzam bir zarar verdi. Sosyal-ekonomik reformların uygulamaya geçirilişinde egemen olan anlayış, halkımızın geleneklerini, dinsel inançlarını ve yaşam tarzını umursamıyordu. Öznecilik ve «solcu» aşırılıklar; toprak reformu, yetişkin nüfus içinde, özellikle kadınlar arasında bilgisizliği ortadan kaldırıma kampanyası gibi önemli projeleri zayıflattı. Amin çetesinin bu reformları «yürürlüğe geçirirken» kullandığı barbarca yöntemlere halkın karşı çık-maya başladığına kuşku yok. Buna karşılık olarak, halk en gaddarca misillemelere uğratıldı. Kentler ve köyler bombalandı, kurşunlandı, binlerce masum insan öldürüldü. Bu canilikler, devrimci yasallığın kabaca çiğnenmesi, tutuklamalar, işkenceler ve sorgusuz yargısız mahkumiyetler geniş ölçüde huzursuzluk doğurdu.

Ne ki – ve bunu anlaşılar bir minnetle söylüyorum – halk ve Parti devrimi korumayı başardı. Afgan devriminin, tüm yanılıklarına karşın dinçliğini yitirmediyiğini vurgulamak isterim. Neden, diye sorabilirsiniz. Çünkü

27 Nisan Devrimi, Parti'nin, onun sağlıklı çoğunluğunun yönetimi altında, ilerici reformların ne denli istikrarsız da olsa uygulanmasıyla güçlenen derin köklü bir halk hareketi başlatmıştı. Kuşkusuz, Amin rejiminin son günlerinde gelişmenin kösteklenmiş, hatta tehlikeye düşürülmüş olmasına, ulusu yönetenlerin yanlışlıklarına ve sonra da Amin'in düpedüz dönecliğine karşın, bu süreç yine de ilerledi. Devrimin rotasını düzeltmelerinde, onun ülkülerini korumalarında ve onu düzgün, doğru yola döndürmelerinde, Parti'nin, ordunun ve Devrim Konseyi'nin sağlıklı yurtsever güçlerine temel ve dayanak hizmeti gören, devrimin ilerlemesini güvenceleyen, işte bu derin köklü, gerçek halkçı süreçti.

Amin Parti'ye muazzam zarar verdi, çünkü O, Parti üyeleri arasındaki ilişkilerde içtenliği ve devrimci yoldaşlık ruhunu yıktı, onların arasına düşmanlık ve kuşku saçtı ve Parti'nin örgütlenme ilkelerine yıkıcı darbeler vurdu. O, Parti'yi, onun vahşice ihanet eylemine zamanında dur diyemeyecek ölçüde güçten düşürmek istiyordu. Ama bu trajik olaylar en sonunda birçok ADHP yöneticisini, sadık Parti üyelerini ve Devrimci Konsey üyelerini, durup, ülkenin geleceğine ilişkin kendi tarihsel sorumluluklarını düşünmeye yöneltti. Bunun sonucunda, Afgan halkının bükülmez iradesine tümüyle uygun olarak, Parti ve ordudaki sadık ve sağlıklı güçlerden destek alan Devrimci Konsey ve ADHP Merkez Komitesi üyelerinin ezici çoğunluğunun kararıyla, emperyalizm ve gericiliğin alçak ajanına karşı amansız bir savaşım başlatıldı. 27 Aralık 1979'da Amin rejiminin devrilmesi, şanlı Nisan Devrimi'nin ikinci aşamasını açtı ve ülkemiz tarihinin o karanlık sayfasını kapadı.

Şimdi, ikinci aşamada güven ve devrimci bağlılık ortamının canlandırılması, bütün Parti üyelerinin yüce devrimci ülkülerimizi yerleştirme savaşımında Merkez Komitesi'nin çevresinde birleştirilmesi için gerekli koşulların yaratılmış olduğunu bugün gururla söyleyebiliriz. Bugün temel bir görev, ADHP'nin politik, örgütsel ve ideolojik birliğini yeniden kurmaktır.

Biz, 27 Aralık 1979'da başlayan dönemi «devrimin ve halkın esenliğe çıkma aşaması» olarak tanımlıyoruz. Bu aşamanın özü, halkın ve ulusal demokratik devrimin gereksinimlerini karşılayan ilkeli yolu izlememizdir.

Parti ve hükümet şimdi, yeni aşamanın niteliğini halka açıklamak için vargüçüyle çalışıyor. Geçmişte, devrimin özüyle çatışmaya düşen adımları sonucu, halkın geniş kesimlerinin ona karşı kıskırılmış olmasına karşın, şimdi yığınların kendi çıkarlarını ve şimdiki aşamanın niteliğini kavramaları, onları gitgide artan ölçüde devrime çekiyor.

Kuşkusuz, Partimiz daha baştan Amin'in entrikalarına bulaşmış olmasaydı, Nisan Devrimi doğru yolundan sapmazdı. Ama yanlışlık ve başarısızlıkların birçoğunun, ülkenin gerikalmışlığının, güçlü bir işçi sınıfı bulun-

mayışının ve Parti'nin genç, eğitimsiz ve yeterli pratik devrimci deneyim-den yoksun oluşunun sonucu olarak, nesnel olarak kaçınılmazlığını da belirtmek gerekir. Öyle olmasaydı, Afganistan'da devrimci dönüşümler daha dingin ve daha acısız bir seyir izlerdi.

● **Soru:** Afganistan'ı Sovyetler Birliği'nden derhal, ivedi yardım istemeye yönelten neydi?

● **Yanıt:** Birçok kez söylediğim gibi, uluslararası emperyalizm ve suç ortakları, ayrıca yerli gericiler, Nisan Devrimi'nin etkisini, gizlemedikleri bir düşmanlıkla karşıladılar. Devrim, emperyalistlerin bir «istikrar kuşağı», kuşkusuz emperyalizmden yana bir istikrar kuşağı olduğuna inandıkları Ortadoğu'daki konumlarını belirgin ölçüde zayıflatan olaylar zincirinin önemli bir halkasıydı. Emperyalistler, düşmanca karalama propagandası ve diplomatik, politik ve ekonomik baskı girişimleriyle yetinmediler.

Bildiğiniz gibi, daha 1978'de bile, Pakistan'da, sınırlarımızın hemen yakınında birçok askersel eğitim kampı vardı. Buralarda ABD ve Çin'den (son zamanlarda Pakistan'dan ve ayrıca Mısır'dan da) gelen eğitimciler, sayısız bozguncu ve terörist grubu Afganistan'a sızdırmak amacıyla yetiştiriyorlardı. Bu ülkeler onlara silâh ve donatım sağlıyordu. Bildiğiniz gibi, bu paralı askerlerin yalnızca sınır bölgelerinde değil, ama Afgan topraklarının içerlerinde de yürüttükleri hareketler bize ağır zararlar vermiştir ve veriyor.

1979'un son aylarında bu bozguncu ve terörist eylemler özellikle sıklaştı; bu, Afgan ordusunun savaşma kapasitesini hatırısayılır ölçüde düşüren Amin'in canice faaliyetleriyle büyük ölçüde bağlantılıydı: Burada özel olarak, kumanda basamağındaki yoğun yasadışı tasfiyeleri kastediyorum. Bunun yanı sıra, Amin'in izlediği politika, Afganistan'ın kimi komşu devletlerle ilişkilerinde şiddetli bir kötüleşmeye yolaçtı. Emperyalizm ve bağlaşıklarınca yükseltelen saldırgan eylemler ülkemizin ulusal bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğüne dolaysız bir tehdit oluşturmaya başladı. Bu, Birleşmiş Milletler'in tanımına göre, «bir başka devlete karşı silâhlı güç kullanımını içeren hareketlerde bulunan bir devletin ya da devletler adına silâhlı çeteler, gruplar, düzensiz güçler, ya da paralı askerlerin sızması»nı dile getiren saldırı biçimidir.

Bu koşullarda ADC hükümeti Sovyet askersel yardımı için defalarca istekte bulundu. Afganistan bu isteminde, BM Tüzüğü'nün 51. Maddesi'nin öngörülerine ve ayrıca 5 Aralık 1978 tarihli Afgan-Sovyet Antlaşması'na dayanıyordu. ADC yönetimi Nur Muhammed Taraki'nin zamanında da Sovyetler Birliği'nden birçok kez yardım isteğinde bulunmuştu. Ne var ki, Sovyetler Birliği'nin, Afgan ordusunun saldırgan karşıkoyma potansiyellerinin tükenmiş olmadığına inandığı ve saldırganların akılla-

rını başlarına toplayacağı umuduyla, ilgili hükümetleri diplomatik kanallardan etkilemeye çalıştığı bir sır değildir. Bundan başka, SSCB Afganistan'ı dar gününde yalnız bırakmayacağını herkese açıkça bildirdi.

Gelgör ki, saldırganların duracağı yoktu. Amin erki ele geçirdikten sonra, onun daha önce sözünü ettiğim eylemlerinin sonucunda, dış tehlike daha da büyüdü. İşte o zaman, – bunun altını çiziyorum – ulusun en yüksek devlet organı Devrim Konseyi'nin kendini adanmış yurtsever güçleri ve ADHP Merkez Komitesi, ondan bir kez daha SSCB'nden askersel yardım isteminde bulunmasını istedi. Bunu reddetmek, onun için kendisini açığa vurmak, maskesini düşürmek olurdu ki, o sırada böyle birşeye cesaret edemezdi.

Pakistan ve Çin'le sınır bölgelerinde durumun ağırlaştığına ve dış saldırının yükselişine tanıklık eden çürütülmez, açık olgular karşısında ve ayrıca Amin'in tasfiyelerinden (bunların sayısı yediye ulaşmıştı) ötürü Afgan ordusunun savaş kapasitesinin ciddi ölçüde zayıfladığından haberi olan Sovyet hükümeti ADC'nin isteğini yerine getirdi ve sınırlı bir Sovyet birlikleri müfrezesi ülkemize gelmeye başladı. Böylece, herkesin bildiği gibi, Devrim Konseyi, ADHP ve Afgan ordusunun sağlıklı öğeleri 27 Aralık 1979'da cani Amin kliğini devirmeden önce; Sovyet birlikleri Afganistan'a ulaştı.

Şurası kuşkusuz ki, Amin, Sovyetler Birliği'ne yardım için başvururken, kendi bencil çıkar amaçlarını da hesaplıyordu. O sırada Parti ve orduda vahşi bir tasfiye yürütmek ve devrime bağlı tüm devrimci güçleri yoketmekle uğraşırken, kendisinin isyana sürüklediği halk başkaldırmadan, alçakça işini tamamlamak için yeterince zaman bulamayacağından korkuyordu. Açıktır ki, o ortamda yabancı paralı askerler, Amin'in dağıtmış bulunduğu Afgan ordusunun hiçbir direnişiyse karşılaşmaksızın, ülkeyi istila edeceklerdi. Ama Amin, Sovyet askerlerinin, varlığını, milliyetçi duyguları körüklemek ve böylelikle halkı dostumuz Sovyetler Birliği'ne karşı kıskırtmak için kullanmak, sonra da ABD ve Çin'e yardım için başvurarak ve asi önderlerinden Gulbeddin Hekmetyar'ı Başbakanlık koltuğuna oturmaya çağırarak, Mısır'da Sedat'ın yaptığı gibi, ansızın bir cephe değiştirmeye gitmek niyetindeydi. Elimizde, bunun, kesinlikle dilu-
zatılmayacak kanıtları vardır.

Ne var ki, Devrim Konseyi, Parti ve ordudaki sadık öğeler (bunlardan kimisi, Amin'le hergün ilişki içinde olduğundan, onun niyetlerini biliyordu), Amin'den önce davranmayı kararlaştırdılar. O'nu ve kliğini alaşağı ederek, sinsice planlarını doğmadan yokettiler.

Bana gelince, 1979 Ekiminde ülkeme devrimci gizlilik içinde döndüm ve ADHP Merkez Komitesi ve Devrim Konseyi'nin güvenilir öğeleriyle bağlantıya geçtim. Onlar, Amin'i devirme kararlarına paralel olarak, beni

Parti Merkez Komitesi'nin gelecekteki Genel Sekreteri ve Devrim Konseyi'nin Başkanı seçmeyi kararlaştırdılar.

Sizin de bildiğiniz gibi, 27 Aralık 1979'da Afganistan'ın yeni yönetimi Sovyetler Birliği'nden askersel yardım istemini onayladı ve ertesi gün, 28 Aralık'ta iletişim araçlarıyla halka duyurdu.

BM Güvenlik Konseyi ve Genel Kurulu gibi yüksek uluslararası forumlardaki açıklamalar da içinde olmak üzere, ADC'nin yinelenen açıklamalarına göre, sınırlı bir Sovyet birlikleri müfrezesinin Afganistan'da bulunmasındaki biricik amaç, ulusal bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğümüze yönelen tehlikeyi, altını çiziyorum, dışardan gelen bu tehlikeyi püskürtmekte ülkemize, halkımıza ve silâhlı güçlerimize yardımcı olmaktır.

Sovyet birliklerinin Afganistan'ın içişlerinde hiçbir rolü yoktur. Onlar devlet ve hükümet işlerine hiçbir şekilde karışmıyorlar; ve tam bir sorumluluk duygusuyla belirtirim ki, dost Sovyet birliklerinin ülkemizde kaldığı süre boyunca, gelecekte de durum böyle sürecektir.

● **Soru:** Afganistan'da şimdiki durumu tanımlar mısınız? Yönetimin planlarından da biraz sözeder misiniz?

● **Yanıt:** 27 Aralık 1979'da başlayan devrimin ikinci aşamasında ülkede durumun sürekli olarak normale dönmekte olduğunu güvenle söyleyebilirim. Nisan Devrimi'nin temel ilkelerine inancı muazzam güçlenen halk arasında bir birlik ve devrimci disiplin ruhu giderek yaygınlaşıyor ve hızlanıyor. Farklı dinlere, ayrı aşiretlere ve başka başka milliyetlere bağlı olan devrim ruhuna inançlı aydınların, gençlerin ve yurtsever damadamlarının geniş kesimleri, devrimin ülkelerini başarıyla gerçekleştirmek için savaşım yoluna sarsılmaz bir biçimde koyulmuşlardır.

Geçtiğimiz altı haftadan kısa dönem içinde, Partimiz ve hükümetimiz, ulusun yazgısı için muazzam önem taşıyan adımlar atmıştır. Genel af, politik ve dinsel inanç ayrımı ve ulusal ve sınıfsal ayrım gözetmeksizin, ayrıca geçmişte çeşitli gruplara katılmış olmasına bakmaksızın, 15.000 dolayında politik tutuklunun salıverilmesini sağlamıştır.

Vurgulayarak bildiririz ki, Afganistan'da tek bir politik tutuklu yoktur. Bugün ülkemizde politik ve dinsel inançlarından ya da politik örgüt üyeliğinden ötürü kimse zindana atılmış değildir. Bugün hapiste bulunan biricik tutuklular, 27 Aralık 1979'dan önce halka karşı işlenen suçlardan ötürü tutuklanmış olan, 91 kişi, bir avuç insandır. Ve hatta bunlardan birçoğu, olasıdır ki, gerekli soruşturmalardan sonra salıverilecektir.

Ülkede demokratik bir ortam yaratılmıştır. Dinsel ayınları yerine getirme özgürlüğü ilân edilmiştir ve Afganistan'ın çeşitli milliyetleri, etnik grupları ve aşiretleri arasında birlik oluşmasına karşı geçmişte yaratılan ciddi politik ve toplumsal engeller ortadan kaldırılmaktadır.

Halkın bilincini geliştirmek, onu örgütsel bakımdan daha sıkı örmek ve bir açıklık ve güven havası yaratmak üzere, Parti ve hükümet, işçilere, köylülere, subaylara, aydınlara, dinsel liderlere ve toplumun bütün demokratik öğelerine bir dizi çağrı yayımladı. Ya bilinçsizliğinden ötürü, ya da geçmişteki bir koğuşturma ya da yasadışı girişimin sonucunda ülkeden ayrılmış olan kişilerin rahatlıkla geri dönme koşullarını yaratmaya kararlıyız. Lenin'in devrimcilere yönelttiğı ünlü buyrultulara bağlıyız ve kimseye karşı kingüdücü bir davranışta bulunmaya niyetimiz yoktur. Hükümet, kimi aşiretlerle, özellikle de Puştu aşiretiyle ve birdizi il ve ilçenin temsilcileriyle gerekli bağlantıları kurarak ve demokratik bir hava içinde görüşmelerde bulunarak, onları yararsız direnişi bırakmaya ikna edebilmiştir. Onlar, kendi arzularıyla, silâhlarını ilgili kurumlara teslim ediyor ve barış içinde bir yaşantıya ve çalışmalarına dönüyorlar.

Hükümet, geçmişte toplumumuzun bütün sınıf ve kesimlerinde, bütün ulusal ve devrimci güçlerde, saygıdeğer dinsel liderlerde ve ülkemizin aşiretleri ve etnik gruplarında açılmış olan yaraları sarmaya karardır.

Topluma Nisan Devrimi'nin demokratik görevlerini kavratmak için, geniş çaplı bir açıklama çalışması yürütüyoruz, dinsel halka özel bir ilgi gösteriyoruz ve Müslüman dinadamları topluluğunun ve çeşitli aşiretlerin desteğini kazanmak için her türlü çabayı harcıyoruz.

Aydınlar arasında da gayretli bir çalışma yürütölüyor ve bu şimdiden sonuçlar veriyor. Devrim Konseyi ve hükümete partiszler alınmıştır. Bunlar arasında ticaret, tarım ve toprak reformu ve halk sağlığı bakanları vardır. Eskiden hükümette yüksek kademelerde bulunmuş ve çoğu Amin tarafından hapse atılmış olan birçok ilerigelen aydın çeşitli bakanlıklara danışman olarak atanmıştır. Abdul Hakim, Abdul Rauf Benawa, Sıdık Ferhang, Abdul Tafur, Ravan Farhadi, Velid Hukuki ve Abdul Vahab Sarabi gibi ülkemizin üstün kişileri bunlar arasındadır. Devlet yönetiminde çalışan birçok sivil hizmetli Parti üyesi değildir. Ayrıca, Amin'in tasviyesine uğramış olan yüzlerce üniversite öğretmenini görevlerine iade ettik ve Amin'in zamanında ya hapse atılmış ya da işten çıkarılmış birçok sadık genç subayı yeniden görevlerinin başına gönderiyoruz.

Böylelikle, toplumun bütün yurtsever, ilerici ve demokratik öğelerinin, devrimi destekleyen bütün herkesin katılımıyla, devlet ve toplumu hep birlikte yönetmek amacıyla bir Vatan Cephesi oluşturma koşulları yaratılıyor.

İlkin ve en başta, temel gıda ve gereksinim maddelerinin fiyatlarını düşürmek ve istikrarlı tutmak için ivedi adımlar attık. Kısa bir süre içinde Parti ve hükümet, köy ve kentlere bu malların iletilmesinin iyileştirilmesini ve ülke yollarında ulaşım güvenliğinin ve hâlâ ciddi güçlüklerle karşılaştığımız, halkın yaşam güvenliğinin yükseltilmesini olanaklı kılacak

adımlar atmıştır. Halkın çiftçilik işlerini yerine getirmesini ve önümüzdeki mevsim tarımda verimi yükseltmesini cesaretlendirecek önlemler alınmıştır. Köylüler maddesel ve teknik yardım alıyorlar; bunda, dostumuz ve kardeşimiz Sovyetler Birliği'nin olanaklı olan her türlü yardımını görüyoruz.

Yeni aşama böylece, ulusal demokratik devrimin ilkeleri ve içeriğine tümüyle uygundur. Biz, halkın kendi çıkarlarını kavramasını sağlayarak, demokratik reformları ardıcıl olarak ileri götüreceğiz. Bunu, halkın dinsel duygularına tam bir saygıyla ve ulusal ve yöresel gelenekleri, töreleri gözönünde tutarak, yürüteceğiz. Afganistan'ın milliyetleri, etnik grupları ve aşiretleri arasındaki ilişkilerde kardeşlik ruhunu besleyecek ve perçinleyeceğiz ve onlar arasında düşmanlığı yoketmek için, acıları bir türlü dinmek bilmeyen halkımızda geçmişte açılan yaraları sarmak için olanca gücümüzü harcayacağız. Bir ulusu bir başkasından üstün konumlara yerleştirme eğilimlerini altedeceğiz.

Dış politikada, İran halkı ve öteki komşu ülkelerin – Pakistan ve geleneksel dostumuz Hindistan – halklarıyla kardeşçe ilişkiler kurmak ve Müslüman devletlerle ve bağılantısızlar hareketiyle bağlarımızı güçlendirmek yönünde girişimlerde bulunduk. Dünyanın ulusal kurtuluş güçleriyle dayanışmamızı pekiştireceğiz.

Ne var ki, ülkemize ilişkin uğursuz tasarılarının birbiri ardına suya düştüğünü gören emperyalist ve gerici çevreler saldırılarını sürdürüyorlar; bu saldırı, ADC'nin ulusal egemenliği ve bağımsızlığına ciddi bir tehdit olarak kalmaktadır.

Yineliyorum, devrimimize karşı sözcüğün gerçek anlamında ilân edilmiş bir savaş başlatılmıştır. Pakistan bu savaşın sıçrama tahtası konumuna getirilmiştir. İran'da Şah'ın devrilmesinden sonra, CIA'nın bölgesel komuta merkezi Pakistan'a taşınmıştır. Bu ülkede, Afganistan'a akınlar düzenlemek amacıyla 30'a yakın özel üs ve 50 çete yetiştirme merkezi kurulmuştur. Buralara hergün 2.000–3.000 ton dolayında askersel donatım geliyor. Geçen yıl 30.000 eşkiya eğitildi. Bunlar ülkemize sızarak – bildiğiniz gibi, Pakistan'la (İran'la da olduğu gibi) sınırimız açıktır, daha doğrusu sınır diye birşey yoktur – il merkezlerine, kasabalara ve köylere baskınlar düzenliyor; yağmacılık yapıyor; savunmasız kadınlar ve çocuklar da içinde olmak üzere, sivil yurttaşları katlediyor; insanları zorla Pakistan'a sürüyor; besi hayvanlarını boğazlıyor; ekinleri ateşe veriyor; yolları, köprüleri ve enerji nakil hatlarını yıkıyor; bölgelerde ve tüm illerde yaşamı felç ediyor; ulaşım işini köstekliyor; temel gıda maddelerinin halka ulaşmasını engelliyor ve önemli ekonomi projelerinin yapımını baltalıyorlar.

Afgan devrimine yönelik saldırılara Pekin de aktif biçimde katılıyor.

Çin özel servisleri Sinkiang Eyaleti'nde birçok müdahaleci yetiştirme kampı kurmuştur. Silâhlar, malzemeler ve Afganistan'a karşı bozgunculuk için eğitilmiş adamlar, Karakurum yoluyla Pakistan'a taşınıyor. Çin'li eğitimciler, baskıncı ve terörist yetiştirme kamplarında Amerika'lı, Pakistan'lı ve Mısırlı eğitimcilerle birlikte çalışıyorlar. Çin Dışişleri Bakanı'nın ve ayrıca ABD Başkanı'nın ulusal güvenlik danışmanı ve öbür ABD görevlilerinin Pakistan'ı ziyaretlerinde bu kampları dolaşmaları bunu açıklıyor. Saldırı-ganların eğitilmesi için Suudi Arabistan, İngiltere ve İsrail de para gönderiyor.

Böylece, ülkede durumun normale dönmekte olduğundan sözederken, içerdeki normalleşmeyi kastediyoruz. Bu, dışardan gelen saldırının sonbulduğu anlamına gelmez. Tersine, bu saldırı daha da yoğunlaşıyor. Topraklarımızda sınırlı bir Sovyet birlikleri müfrezesinin varlığı işte bu nedenle zorunludur. Biz kendi payımıza devrimci vurguyla bildiriz ki, düşmanlarımızın kiraladığı paralı askerlere karşı elimizdeki tüm araçlarla savaşaçağız.

● **Soru:** Emperyalist ve maocu yönetim çevrelerinin ve basının Afgan aleyhtarı karalama kampanyasını ve ayrıca bunun İslam devletleri ve bağlantısızlar hareketindeki kimi çevrelerden gördüğü desteği nasıl değerlendiriyorsunuz?

● **Yanıt:** İlk önce, sorunuzun ikinci bölümünü yanıtlayacağım.

Sovyetler'den askersel yardım isteğimizin uluslararası hukuk açısından yasalılığı ve bu isteğin, Sovyetler Birliği'yle aramızdaki anlaşmadan ve BM Tüzüğü'nün 51. Maddesi'nden gelen yasalılığı kanıtlanmıştır; ben bunu yinelemeyeceğim.

Şuna kesinlikle inanıyorum ki, ilerici ve devrimci güçler olağanüstü derecede karmaşık ve çapraşık dünyasal gelişmeleri temel olarak sınıfsal açıdan değerlendirmelidirler. Büyük Lenin'in dediği gibi, doğruluk her zaman özgüldür ve her somut eylemin ardındaki kişiyi, yeri ve amacı görmek gerekir.

Günümüzün çarpıcı ayırıcı özelliği – bu, evrensel olarak benimsenmiş bir savdı – iki toplum sistemi arasındaki savaşım ve Üçüncü Dünya denen ülkelerde zincirlerinden boşanan ulusal ve toplumsal kurtuluş güçlerinin emperyalizm ve dış gericilik güçlerine karşı savaşımıdır.

Bu bağlamda, şu soruya tam bir sorumluluk duygusuyla yanıt vereceğim. Bu koşullarda, Sovyet yardımı kime destek veriyor ve Sovyetler Birliği yardımına koşmasaydı, Afgan devriminin dış saldırı karşısında çökmesi kime yarardı?

Afganlılar için bunun yanıtı bellidir: Sovyetler Birliği bize yardım etmekle, enternasyonalist ödevine bağlılığını; ezilen halkları, onların ulu-

sal kurtuluş hareketlerini ve toplumsal ilerleme güçlerini destekleme politikasına bağlılığını birkez daha ortaya koyuyor. Öte yandan, Afgan devriminin çöküşü, apaçık bir biçimde emperyalizmin işine yarayacaktı.

Bundan başka, bu sorunun bir başka yanına değinmem gerektiğini sanıyorum: Sözümona bu eylemlerin yumuşamaya ters düştüğü gerekçesiyle, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'daki olaylara ilişkin eylemlerini eleştirenler var. Biz Afganlılar'a bu sözler pek tuhaf geliyor. Sosyalist ülkeler de kuşkusuz içinde olmak üzere, dünyadaki tüm ilericilerin anladığı biçimiyle yumuşama, hiçbir zaman ulusal kurtuluş savaşımının, ona yardımın – askersel biçimi de içinde, her yönlü yardımın – yadsınması anlamına gelmemiştir. Bu sorumlu ve devrimci yumuşama anlayışının doğruluğu Vietnam, Angola, Mozambik ve başka ülkelere pratikte kanıtlanmıştır. Ve şimdi de, Afganlılar'ın verdiği ve bize emperyalist ve Pekin'li saldırganlar tarafından dayatılan savaş, haklı bir savaştır. Aynı mantıkla, Üçüncü Dünya ülkeleri, bağlantısız ülkeler ve İslam ülkelerinin bize destek olmaları gerekir.

Neden bütün ülkelerin bu tutumu takınmadıklarını soracaksınız.

Kuşkusuz, başkaları için konuşmak zordur. Ama, bana öyle geliyor ki, kesinlikle kurtuluş savaşımımızın, devrimimizin karakterinin (onun düşmanlarının geleneksel anti-sovyetizmiyle birleşince), emperyalizmi, Mısır, Suudi Arabistan, Pakistan ve başka yerlerdeki başlıca gerici rejimleri, bize ve Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanca eylemlere kışkırtıp sürüklemeye yönelttiğini söylersem, yanlışlık yapmış olmam.

SSCB'ni doğal bağlaştığı sayan ülkelere (Bağlantısızlar Hareketi'nin Havana'daki Altıncı Konferansı'nda doğrulandığı gibi, bunlar çoğunluk-tadır), yani ortak amaçların – bağımsızlık, geriliğin ortadan kaldırılması, halkın daha yüksek bir yaşam düzeyine kavuşturulması ve bağlantısızlık – bizleri birleştirdiği ülkelere gelince, bunların yanlış tasarlanmış tutumlarının nedeni, kanımca, gereğince bilgi sahibi olamamaları, emperyalist yığın iletişim araçlarının egemenliği altında bulunmalarıdır.

Emperyalizm, devrimimizi boğazlamayı başaramamakta olduğunu anlar anlamaz, doğasının gereği, bizi dostlarımızdan yalıtılmak için bir hareket başlattı. Biz Müslüman ulusların İslamabad Konferansı'na emperyalizmin eninde sonunda kesinlikle boşa çıkacağına emin olduğumuz bu girişimlerinin ışığında bakıyoruz.

Konferans'a katılanlardan kimisi, herkesin bildiği gibi, Sovyetler Birliği ile ABD'nin müslüman ulusları eşit ölçüde tehdit ettiğini ileri sürdüler. Bu konum, bu sosyalist ve emperyalist dünya arasında «eşit uzaklıklı bir konum alma» girişimi, Konferans'ın sonuç kararına yansdı. Ama, dünya üzerinde devrim ve ilerleme güçleri ile gericilik ve emperyalizm güçleri arasında, İslam ulusları da içinde olmak üzere, bağlantısız ülke-

lerin yazgısını doğrudan doğruya etkileyen şiddetli bir savaşımın süregitmekte olduğu gerçeğine bugüne dek nasıl kör kalınabilir? Bu savaşımın «dışında bir gözlemci» tutumuna girmek, yalnızca emperyalistlerin İslam ülkelerinin dikkatlerini şu gerçekten uzaklaştırmalarına yardımcı olur: Bu ülkeler ve onların kutsal bildikleri şeyler, yüzkırtarıcı Sedat-Begin komplosu tarafından, Carter'ın Hint Okyanusu ile Basra Körfezi'nde ABD'nin «özel dirimsel çıkarları» bulunduğu savları tarafından ve onun bu çıkarları askersel güçle «koruyacağı» yolundaki korkutmacası tarafından tehdit edilmektedir.

İslam Konferansı'nda, emperyalist ve Pekin basınının ağızıyla konuştuğu açıkça belli olan kimileri Sovyetler Birliği'nin «bir yasak bölgeye», İslam dünyasına «tecavüz ettiği»ni söylediler. Ama biz Afganlılar, daha 1917'de o günlerin genç Sovyet Cumhuriyeti'nin Halk Komiserleri Konseyi'nin «Rusya'nın ve Doğu'nun Tüm Müslüman Emekçilerine» başlıklı mesajında ilân edilen politikaya SSCB'nin bağlı kaldığını biliyoruz: «Kendi yaşam tarzınızı siz kendiniz düzenlemelisiniz. Buna hakkınız var, çünkü yazgınız sizin kendi ellerinizdedir.» Biz Afganlılar şimdi gerçekten de, kendi yazgımızı belirleme ve yaşantımızı kurma olanağına sahibiz. İşin doğrusu, İslam dünyası kavramı – 20. yüzyılın son çeyreğinde – gerikalmışlık ve cehaleti mi çağırıştırmalıdır? Biz ülkemizde gerikalmışlık ve cehalele son vermek kararındayız. Emperyalistler, gericiler ve maocuların küfür bağlaşıklığı, yolumuzu tıkmak uğraşısı içindedir ve bunun, içişlerimize karışmaktan aşağı kalır yanı yoktur. Ve de bu, askersel güçle desteklendiği için, saldırı anlamına gelmektedir.

Sovyetler Birliği'ne gelince, o bizim seçtiğimiz yolda yürümemize yardım ediyor. Ve biz ona karşı derin bir şükran duyuyoruz.

Çabalarımızın ve tüm devrimci güçlerden gördüğümüz dayanışmanın isteriyi dağıtacağına ve şu anda yanlış içinde olanların Afgan olayları ve Sovyet yardımının gerçek anlamını anlayacaklarına tümüyle eminiz.

Biz, Afganlılar'ı ilgilendirmesi ölçüsünde, bu dayanışmayı genişletmek ve herkese ülkemizde olanların dosdoğru bir görünümünü sunmak için, dış politikamız aracılığıyla elimizden geleni yapıyoruz. Bizim dış politikamız, Afganistan ile komşu uluslar arasında çatışmaları körükleyen Amin'in sinsi politikalarına taban tabana karşıttır. Ülkemizin uluslararası sahnedeki konumunu normale döndürmek için çabalarımızı yorulmaksızın sürdüreceğiz.

Bundan başka, biz Afganlılar'ın, gelişmeler karşısındaki emperyalist tutumun aynı şekilde sınıfsal çıkarlar tarafından belirlenmesine şaşırma-dığımızı vurgulamak isterim.

Şuna inanıyoruz ki, ülkemizdeki son gelişmelere ve Sovyet yardımına, başta ABD ve ayrıca Pekin yönetici çevreleri olmak üzere emperyalistlerin

tepkisi, daha geniş bir bağlamda, onların uluslararası arenadaki enson topyekün stratejilerine uygun düşmektedir.

Aslında, ABD, hepsinin üzerinde Carter yönetimi, soğuk savaşı hortlatmak ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalist ülkelerle askersel cepheleşmeyi şiddetlendirmek yönünde bir doğrultu tutmuştur. Saldırgan emperyalist çevrelerin bu niyetlerini şu olgular kanıtıyor: SALT-2'nin ertelenmesi ve antlaşmayı feshetme girişimleri; Nötron bombası ve B-1 bombaaticısı üretme projesi ve Avrupa'ya nükleer füzelerin dayatılması; bölgemizde Camp David komplosu; Mısır ile İsrail arasında, sivri ucu Arap ulusal kurtuluş hareketine yöneltilmiş fiilen askersel bağlaşıklığa varan bir birliğin kurulması; «İran bunalımı» bahanesiyle Hint Okyanusu'nda askersel güç yığınağı; bir «çabuk tepki gücü» oluşturma kararı ve İran devriminden çok önceleri, Pekin'le bir askersel bağlaşıklık kurma yönünde atılan adımlar, yatırımlar tehdidi (bu arada belirtelim ki, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve ABD hükümetince, yoksul bir ülke olan Afganistan'a karşı ilk olarak besin maddeleri yaptırımı uygulandı) ve bunun gibi.

Bildiğiniz gibi, daha geçenlerde bu uluslararası ilişkileri gerginleştirme stratejisi, Carter'ın ABD Kongresi'ne sunduğu «Birlik'in Durumu Üzerine» mesajında bütünsel bir «öğreti» olarak formüle edildi.

Bu nedenle, biz şuna inanıyoruz ki, Afganistan'daki olaylar olmasaydı bile, uluslararası durumu gerginleştirmek ve Sovyetler Birliği'yle cepheleşmeyi şiddetlendirmek için bir bahane nasıl olsa yine bulunacaktı; bu örneğin (şimdi Sovyet tehdidi efsanesiyle korkutulan ve Afganistan'a karşı çevrilen) İran olayları, ya da Güneydoğu Asya'daki durum ya da başka birşey olabilirdi.

● **Soru:** Yine de bir dizi ülkede kimi ilerici güçler, Afganistan'daki yönetim değişikliğini ve Sovyetler'den askersel yardım isteğini eleştiriyorlar.

● **Yanıt:** Açık konuşmak gerekirse, işçi sınıfının çıkarlarını temsil eden kimi ilerici güçlerin uluslararası sahnede takındıkları tutum biz Afganlıları şaşırttı.

Tümüyle haklısınız, bizim isteğimiz üzerine Sovyetler Birliği'nin giriştiği hareketin, barış içinde yanyana yaşamının temel ilkelerine, uluslararası işçi sınıfı hareketinin en mükemmel geleneklerinin bir parçası olan bu ilkelere ters düştüğü ileri sürülüyor.

Bu ilkelerin birincisi, kimi basın yorumlarında, ulusal bağımsızlık ve egemenliğin korunması ve buna saygı gösterilmesi ve içişlere karışmazlık olarak formüle edildi. Bütün ilerici güçler buna katılır. Ama bu ilkeyi, gerçeklikten ayrı birşey olarak mı anlamak gerekir?

Gerçekten de, bir devrime karşı dışardan bir saldırı, bir gerici güçler bağlaşıklığının saldırısı sözkonusu iken, karışmazlık ne anlama gelir? O, örneğin 1930'ların sonunda İspanya'da olduğu gibi, bu güçlerin, bir devrim yapmakta olan bir ulusun ulusal bağımsızlığını ayaklar altına almak için dışardan saldırıya kalkışmalarına izin vermek anlamına gelir. Bana göre, günümüzde emperyalist saldırıya direnmemenin onu cesaretlendirmek demek olduğunu anlamamak artık olanaksızdır. Sovyet birliklerinin Afganistan'dan derhal çıkması istemlerine karşılık, biz bunun ke-sinkes içişlerimize karışmak olduğunu, çünkü Sovyet birliklerinin ülkemizde bulunmasının bizim kendi işimiz olduğunu söyleyerek yanıt veriyoruz.

Bunun da ötesinde, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ın başvurusu üzerine girdiği hareketin, emperyalist güçlerin kimi Üçüncü Dünya uluslarının işlerine karışmasını biçim olarak andırdığı söyleniyor. Ama herkesin bildiği gibi, devrimciler için temel ölçüt her zaman, biçim değil içerik, çeşitli hareketlerin amacı, bunların yığınların çıkarlarına uygun düşüp düşmediği anlayışı olmuştur. Bununla birlikte, biçimde de (ve bu görüşmede bunu göstermiş olduğum inancındayım) ülkemize Sovyet yardımının biçimi hem uluslararası hukuk kurallarına tümüyle uygundur, hem de gökyüzü yeryüzünden ne denli uzaksa, o da, emperyalist müdahalelerden ve başka uluslara verilen hegemonyacı «dersler»den o denli uzaktır.

Şimdilerde sözü edilen bir başka ilke de, «devrim ihracı»nı reddeden ünlü Marksist-Leninist kavramdır.

Afganistan'da devrimin tehdit edilmekte olduğunu ve ülkemizin tüm yurtseverlerinin onu savunmak için ayağa kalktığını herkesin açıkça bilmesi gerektiğine inanıyorum – Sovyet birlikleri, vurguluyorum – onu Afganistan'a süngü gücüyle getirmediler.

Ayrıca, Afganistan'ın ilerici, yurtsever güçlerinin kendi iç ayrılıklarını kendilerinin yoluna koymaları gerektiği söyleniyor. Biz bu savları gülünç buluyoruz, çünkü bunları önesürenler Afganistan'a dışardan gelen bir silâhlı saldırının sözkonusu olduğunu bilmiyorlar. Gerçekten de, «devrim ihracı»nın reddi, Şili'de olduğu gibi, karşıdevrim ihracının cesaretlendirilmesi anlamına alınabilir mi? Onlar bizim, daha çok kan dökülmesi farkıyla, bir «ikinci Şili»ye izin vermemizi mi istiyorlar?

Üçüncü ilke, askersel çözümler yerine barışçı, politik çözümlerin yorulmak bilmeden aranması gereği olarak formüle ediliyor.

Düşmanlarımız, Sovyetler Birliği ve Afganistan'ın barışa karşı bir tehdit yarattığını söylüyorlar, ABD'nin politikasıyla SSCB'nin politikasını eş-tutuyorlar ve son olayların, özellikle Sovyetler Birliği'nin ülkemize askersel yardımının, yığınları barış savaşımına, emperyalizme karşı eyleme kalkan halklarla dayanışmaya seferber etmeyi zorlaştırdığını ileri sürüyorlar.

Kuşkusuz biz barışçı politik çözümler arama gereğini yadsımayoruz; Sovyetler Birliği de özel olarak, toplumsal sisteminin doğasından çıkıp gelen sayısız adımları ve girişimleriyle tam da bu anlayışla hareket etme çabasını kanıtlamıştır.

Ama «Afgan sorunu»nun barışçı bir çözüme kavuşturulmasını kesinlikle yeni Afganistan'ın düşmanları – emperyalistler, Pekin yöneticileri ve benzerleri – reddettiler.

Bize öyle geliyor ki, şimdi kimin barışın sadık savunucusu, kimin onun düşmanı olduğunu görmek için güzel bir fırsat çıkmıştır. Barışı kimin, emperyalizmin mi yoksa sosyalizmin mi tehdit ettiğini görmek için, emperyalist askersel üslerin haritasına bir gözetmek yeter. İran'daki devrim yüzünden oradaki üslerini yitiren ABD, Afganistan'a dalıp, buraya SSCB'ne karşı casusluk tesislerini ve füzelerini yerleştirseydi, bu, barışın yararına mı olurdu? Bunu halka açıklamanın çok zor olduğunu sanmıyorum.

Gerçekten, devrimcilerin uluslararası dayanışması yalnızca sözlü bildirilerden mi ibarettir ve o, yalnızca tinsel ve diplomatik destekle sınırlanabilir mi? Dayanışma bildirilerinin de aynı şekilde gerekli ve önemli olduğunu yadsıyor değiliz; onlara değer veririz, ama bize göre uluslararası dayanışma, herşeyin üzerinde, başlıcası eylem olan faaliyet anlamına gelir ve bu – olağandışı koşullarda – askersel yardım da içinde olmak üzere, maddesel yardım demektir. Tersi durumda, yineliyorum, emperyalizm, kendisine karşı ayaklanan halklara kendi iradesini dayatmayı sürdürebilirdi. Barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin uluslararası ilişkilerde utku kazanmasına olanak sağlamak için, uzun ve emperyalizmi bu ilkeleri kabullenmeye zorlamayı olanaklı kılacak bir güç dengesi yaratmak zorunludur.

Sonuç olarak, biçimlerinden birini, ulusal kurtuluş hareketinin başarılarının örneklediği yumuşamanın nimetlerini tadan dünya emekçilerinin, emperyalizmin savaşı planlarını uygulamasına izin vermeyeceğine olan inancımı belirtmek istiyorum. Dahası, onlar kendi hükümetlerini, sınamış ve biricik olanaklı yol olan barış içinde yanyana yaşama yoluna dönmeye zorlayacaklardır.

Derginiz aracılığıyla, halkımızın birçok dostuna, çeşitli ülkeler ve kararların Afgan devrimini savunmak için ileri çıkan Komünist partileri ve ilerici güçlerine teşekkürlerimizi iletmek için bu fırsattan yararlanmak isterim. Onlara, tüm tarihi boyunca bağımsızlığına yönelen dış saldırıları defalarca püskürtmüş olan Afgan halkının, bu kez de emperyalizm ve gericiliğin saldırısını etkili biçimde geri püskürteceği, ülkesinin özgürlük, bağımsızlık ve toprak bütünlüğüne sahip çıkacağı ve devrimini sarsılmaz biçimde koruyacağı konusunda güvence vermek isterim.

Latin Amerika'da Kapitalizmin Tarihsel Yazgısı *)

Alvaro Delgado

Kolombiya Komünist Partisi Merkez Komitesi Yürütme
Komitesi Yedek Üyesi

Anatoli şulgovski

SSCB, Tarih Bilimleri Doktoru

Marksistlerin dikkatlerini, Latin Amerika'da kapitalizmin özgül evrimi üzerinde odaklaştırmalarının geçmişi oldukça eskidir. Kırsal kesimde kapitalist ilişkilerin gelişmekte olduğu ya da olmadığı artık tartışma konusu değildir, ama daha etin sorunlar, en başta da genel olarak kapitalist gelişme düzeyi ve özel olarak, onun tekelci aşamaya geçiş eğilimleri sorunu üzerinde tartışmalar henüz sürüyor. Sorunun ana noktası, nesnel ökoşulların bir demokratik, anti-emperyalist devrim ve onun bir sosyalist devrime doğru büyümesi için ne ölçüde olgunlaşmış bulunduğunu saptamaktır.

Marksistler arasında bu soruna ilişkin farklı görüşler vardır; bunlar iki temel görüşe indirgenebilir: Kimisi, Latin Amerika'nın kapitalizmin başlangıç evresini çoktan geride bırakmış olduğunu ve orta derecede gelişmişlik aşamasında bulunduğunu söylüyor; diğerleri ise bir bütün olarak Latin Amerika ülkelerinin henüz kapitalist gelişmenin orta düzeyi denebilecek bir noktaya ulaşmamış durumda olduğuna inanıyorlar.

Biz, birinci görüşün Latin Amerika ülkelerinin büyük çoğunluğu için geçerli olduğu, diğer görüşün ise ancak daha geri durumdaki kimi ülkeler için doğru olduğu kanısındayız. Bu görüşlerden birini tüm bölgeyi kapsar gibi görmek bize yanlış geliyor. Yanlış yaklaşımın, «ekonomik gerilik» («ekonomik bağımlılık», «arpık ekonomik büyüme») ve «kapitalist gelişme düzeyi» gibi kavramların mekanik bir biçimde özdeşleştirilmesinden kaynaklandığı ortadadır.

(*) Bu yazı, Latin Amerika'da üretim güçlerinin ve üretim ilişkilerinin gelişmesine ve orada biçimlenmiş olan kapitalist topluma ilişkin bir uluslararası görüş değiştokuşu temelinde hazırlanan yayınlarımızı tamamlıyor (bakın: BSS Haziran, Ağustos, Kasım, Aralık, 1979). Yayıncılar, ilerki yakın sayılarımızdan birinde, bu önemli konunun tartışılmasına katılma ağırımıza okurlardan gelen ilk birkaç görüşü yayımlamak niyetindedir.

İleri kapitalist ülkelerin ilerlemesine oranla Latin Amerika ülkelerinin göreceli ekonomik geriliği, tek başına, kapitalist ilişkilerin düşük ölçüde gelişmişliğinin bir göstergesi değildir. Rus narodnikleri, ulusların yoksulluğunun kapitalizmin kuruluşunu engellediğinde ısrar edince, Lenin'in şu vurgulamayla buna karşı çıktığını anımsayalım: «halk yığınlarının yoksulluğu», kişi başına ulusal gelirin düşük bir düzeyde olması, kapitalizmin gelişmesini engellemez. ⁽¹⁾ Lenin; buradaki ölçütün, üretim sürecinde biçimlenmekte olan toplumsal ilişkilerin doğası olabileceği ve olması gerektiğini belirtiyordu.

Lenin çeşitli göstergeler kullandı, ama bunlardan başlıca ikisini vurguladı. Şöyle yazıyordu: «Emek gücünün meta biçiminin gelişme derecesi, kapitalizmin gelişme derecesinin bir göstergesidir.» ⁽²⁾ Sonraları daha geniş bir ölçüt kullandı: «İç pazarın gelişme derecesi, ülkede kapitalizmin gelişmişlik derecesidir.» ⁽³⁾ Bu ölçütlerin her ikisi de birbirleriyle sıkıca bağlantılıdır, çünkü kapitalist aşamada iç pazar, maldan çok, ücretli emek alım satımı alanıdır.

Kuşkusuz, buradan, kapitalist gelişmenin orta düzeyine ulaşmanın hemen otomatik olarak bir sonraki, üst aşamaya götüreceği sonucu çıkmaz.

Bu ön değinmelerden sonra, Latin Amerika'nın dünya kapitalist sistemi içindeki yeri ve uluslararası gelişmenin genel eğilimlerinin ve düzenliliklerinin onun üzerindeki etkisi sorununu ele alalım. Kimi çözümlemeciler Latin Amerika ülkelerini kayıtsız koşulsuz Üçüncü Dünya'ya sokuyorlar ve bu ülkelerin koşul ve sorunlarını Afrika ve Asya'da yolalan süreçlerle sıkı bağlantı içinde ele alıyorlar. Biz bunun şematik bir yaklaşım olduğu düşüncesindeyiz. Bu yaklaşımın yetersizliği, bu bölge devletlerinin sosyal-ekonomik düzeylerine göre bir karşılaştırmasında ve onların politik ve toplumsal yönelimlerinin belirlenmesinde açığa çıkıyor. Ama esas nokta, bu yaklaşımın, bölgede politik bakımdan bağımsız devletlerin doğuşunun ve onlarda kapitalist üretim tarzının gelişmesinin tarihsel koşullarını ve somut özelliklerini hesaba katmamasıdır.

Latin Amerika'lı Marksistler bu soruna çoktandır dikkat çekmişlerdi. 1920'lerin ortalarında, Peru Komünist Partisi'nin kurucusu Jose Carlos Mariategui, eski İspanyol sömürgelerinin bağımsızlıklarını önceden belirlemiş olan neden ve etkenlerin yalnızca ulusal olanlarını değil; dünya çapında olanlarını da incelemek ve kapitalizmin, ortaya çıkan devletler üzerindeki o sıralar yükselmekte olan etkisini dikkate almak gereğini önesürdü.

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 1, s. 102.

⁽²⁾ Agy., c. 1, s. 102.

⁽³⁾ Agy., c. 3, s. 69.

Mariategui şöyle yazıyordu: «Fransız devriminin ve Kuzey Amerika Anayasası'nın fikirleri, Güney Amerika'da verimli bir toprağa düştü, çünkü orada ekonomik gereksinimlerinden ve çıkarlarından dolayı, Avrupa burjuvazisinin devrimci ruhuna benimseyebilecek ve benimsemek zorunda olan bir burjuvazi, henüz nüve halinde de olsa, vardı ... Dünya tarihi bakımından, Güney Amerika'nın bağımsızlık savaşı, Batı uygarlığının, daha kesin olarak, kapitalist uygarlığın gelişme gereksinimlerinde belirlenmiştir.» ⁽⁴⁾ O, bölgede kapitalist ilişkilerin gelişmesini belirleyen ve orada kapitalist üretim tarzının oluşmasına yolaçan benzer tipte süreçleri destekleyen, Latin Amerika'nın kapitalist yörüngeye sokulması olduğuna inanıyordu. Kimi ülkeler (Arjantin, Brezilya) kapitalist yolda daha hızlı ilerlediler, ekonomi ve kültürleri «yavaş yavaş Avrupa ekonomisi ve kültürünün işlevlerini ve yapısını edindi» ⁽⁵⁾ «feodalizmin sayısız inatçı kalıntısı tarafından kösteklenen» ⁽⁶⁾ öbür devletlerin gelişmesi gecikti.

Başka bir deyişle, Mariategui'nin görüşü birkaç önemli düşünce içeriyordu: 1) Latin Amerika'da kapitalizm herşeyin üzerinde iç koşulların ürünüdür! 2) O, büyücek feodal kalıntılar biçimindeki önemli engellerle karşılaştı ve 3) Dış etkenlerin güçlü etkisi altında gelişmek zorundaydı. Mariategui'nin yapıtları, birçok engele ve olumsuz çarpıtıcı öğeye karşın, Latin Amerika'da kapitalist üretim tarzının düzenli bir gelişme izlediğine açıklık kazandırıyor. Sömürge çağında özel kapitalist iyelik ve ücretli emek sömürsü daha büyük ölçüde nüve halindeydi, ama bağımsız devletlerin ortaya çıkmasıyla, bunlar giderek egemen konuma geldi: Kapitalizm, bir sistem oluşturan sektör ve sonra da bir toplumsal formasyon konumuna ulaştı.

Bir başka nokta daha var. Sorunun candamarını yakalamak isteniyorsa, yapılacak çözümlemenin, dünya kapitalizminin yükseliş halinde olduğu ve emperyalist aşamaya, ardından da, en başta Ekim Devrimi'nin etkisinin yolaştığı derin bunalım evresine girmekte olduğu döneme özgü belirleyici fenomenlerle sıkıca bağlanması gerekir.

Bu anlamda, Latin Amerika'daki ve dünyanın diğer bölgelerindeki durumun karşılaştırmalı tarihsel bir çözümlemesi, bilimsel vargılar ve genelleştirmeler için bir olgular hazinesi sağlar. Böylece, Rusya'daki ilk devrimle (1905–1907) Meksika devriminin (1910–1917) karşılaştırılması birçok ortak özelliğin ortaya çıkarılmasını sağlıyor; bunlardan başlıcası, bu iki devrimin geleneksel burjuva demokratik devrimleri aşmış ve özel olarak toplumsal çelişkilerin keskinleşmesi, ulusal kurtuluş savaşının büyümesi ve geniş halk yığınlarının politik uyanışıyla karakterize olan emperyalizm

⁽⁴⁾ Jose Carlos Mariategui, «7 ensayos de interpretacion de la realidad peruana», Lima Empresa Editora Amauta, 1959, s. 12–13.

⁽⁵⁾ Agy., s. 15.

⁽⁶⁾ Agy., s. 15.

çağının damgalarını taşımış olmasıdır. Biz, bunların tipolojik benzerliğinin, sosyal-ekonomik gelişme düzeyinden ve her iki ülkede kapitalist üretim tarzının oluşmasının özgül özelliklerinden kaynaklandığı kanındayız.

Başka örneklerle de pekala sürdürülebilecek olan bu çözümleme ayrıca, dünyanın başka ülkelerinde, özellikle Avrupa'da kapitalist sektörün oluşmasındaki özgül özelliklerin karşılaştırılmasını da ifade eder. Bu olayda, bizce, «gecikmiş» kapitalizm Latin Amerika için en uygun terim olacaktır, çünkü birincisi bu terim, Latin Amerika kapitalizmini özgül yasalar uyarınca gelişen bir «özgül» fenomen olarak tanımlamıyor. İkincisi, bu terim, sorunun bir dünya bağlamı içinde kavranmasına ve Latin Amerika ve sözgelimi, Rusya'da, ayrıca Doğu ve Güneydoğu Avrupa ülkelerinde kapitalist evrime özgü ortak özelliklerin daha açık biçimde ortaya çıkarılmasına yardımcı oluyor. Lenin ilk yapıtlarında kapitalizmin bu tipini derin bir irdelemeden geçirdi. Bu, İtalya'da güney sorununa ilişkin yapıtlarında Antonio Gramsci tarafından da incelendi. Üçüncüsü, böyle bir yaklaşım, «klasik» ve «gecikmiş» kapitalizm ülkeleri arasındaki farklılıkların nedenlerini daha büyük bir derinlikle araştırmaya ve özel olarak da kapitalist üretim tarzının, ilkel birikimin ve sanayi devriminin doğuşunun özgül özelliklerini saptamaya yardımcı oluyor. Dördüncüsü, bu terim, bağımlılık sorununa daha temel bir yaklaşımda bulunmayı sağlıyor, çünkü «gecikmiş» kapitalizm ülkeleri gelişmiş kapitalist ülkelere tümüyle ya da kısmen bağımlı olmuşlardır ve bu bağımlılık sürmektedir.

Latin Amerika ülkelerinin emperyalizme bağımlılığını ve yabancı sermaye erkinin onların ekonomik yapıları ve toplumsal yaşantıları üzerinde muazzam bir çarpıtıcı etki yaptığını hiçbir Marksist yadsımamıştır. Farklılıklar, fenomenin gereğince değerlendirilmesi noktasında ortaya çıkmaktadır. Bağımlılığı gelişmenin biricik etkeni mi saymak gerekir, yoksa onu mutlaklaştırmaktan kaçınmak ve doğuşunun ardındaki iç etkenleri de, dış etkenlerin yanısıra hesaba katmak mı gerekir? Biz bu olayda, 19. yüzyılın başlarında Latin Amerika ülkelerinin büyük çoğunluğunun politik bağımsızlığını kazanması gibi (tarihsel perspektif açısından) son derece önemli bir olguyu çıkış noktası almak gerektiği kanısındayız. Önemli olan, yalnızca bu olayın tüm Latin Amerika'nın bundan sonraki gelişimi üzerinde ve özel olarak, bölgede kapitalist üretim tarzının biçimlenmesi üzerinde zorunlu olarak derin bir iz bırakması değildir. Esas nokta, geçtiğimiz yüzyılda toplumsal iç savaşların ve hareketlerin bir incelemesinin ve onların sonuçlarının titiz bir çözümlemesinin; özellikle emperyalizm çağının başlamasıyla, Latin Amerika ülkelerinin bağımlılığının büyümesine yolaçan iç etkenleri saptamaya yardımcı olmasıdır. Başka bir deyişle, somut tarihsel yaklaşım, ayrı ayrı ülkelerin bağımlılığının boyut ve biçimlerindeki farklılığı ve ayrı ayrı sınıf ve toplumsal

grupların bu fenomenin kendisine karşı tavırlarındaki farklılığı ortaya çıkarmaya yardım eder.

Bağımsızlık sorunu daha 1920'lerde geniş ölçüde tartışılmış ve ilk Latin Amerika'lı Marksistler'in yapıtlarında yansıtılmıştı. Nitekim Mariategui, bölgedeki politik bakımdan bağımsız ülkelerin varlığını dikkate olarak, yerli burjuvazinin emperyalizme karşı tavrını şöyle açıkladı: «Emperyalizm bu ülkelerin ulusal egemenliğini ismen etkilemediği ve ulusal duygularını ,esirgediği' sürece, silâhlı müdahaleye ve askersel işgale başvurmak zorunda bırakılmadıkça, emperyalizm yerli burjuvazinin işbirliğinden yararlanmayı tümüyle umabilir.» (7) O, kimi Avrupa ülkelerini Latin Amerika ülkeleriyle benzer kılan noktanın, bağımlılığın niteliği olduğu sonucuna vardı. «Bu ülkeler, daha çok da onların burjuvazileri emperyalist ekonomiye tümüyle bağımlı oldukları halde, bu koşullarda burjuvazi, Romanya, Bulgaristan, Polonya ve Avrupa'nın diğer ,bağımlı' ülkelerinde olduğu gibi, kendisini yazgısının efendisi olarak görecektir.» (8)

1926'da, dünya ve Arjantin Komünist hareketinin ilerigelen önderlerinden Victorio Codovilla, Latin Amerika gerçekliklerine somut tarihsel bir yaklaşım gereğini vurguladı. Şöyle diyordu: «Emperyalizmin baskısı bütün Latin Amerika ülkeleri üzerinde ağırlıkla duyulduğu halde, bu baskının boyutları şu ya da bu ülkedeki çeşitli ekonomik ve politik biçimlere bağlı olarak değişir.» (9) Codovilla, o dönemdeki Latin Amerika devletlerini üç grup halinde sınıflandırdı: 1) Küba, Haiti, Dominik Cumhuriyeti, Honduras, Guatemala ve öteki birkaç ülke, Onların hepsinin, bağımsız varlıklarını sürekli tehdit eden emperyalizme ağır bir bağımlılık altında olduklarını belirtti; 2) Peru, Bolivya, Kolombiya ve başka birkaç ülke, gerek ekonomik bağımlılık düzeyi, gerekse sahip oldukları ulusal egemenlik boyutları bakımından ara bir konumda bulunuyorlardı; ve 3) Arjantin, Brezilya ve Şili. Codovilla, 3. grup ülkelerde emperyalist politikanın daha temkinli ve örtülü yöntemler aracılığıyla yürütüldüğünü yazıyordu. O, bu grup ülkelerin bir ölçüde Avrupa ülkelerine benzediğini ve bunların Avrupa'da olduğu gibi binlerce insan çalıştıran büyük ölçekli modern işletmelere sahip olduğunu belirtti. (10)

Küba Komünist Partisi kurucularından Julio Antonio Mella, 1920'lerin başlarında Peru'da ortaya çıkan ve Latin Amerika toplumsal düşüncesi üzerinde hatırısayılır bir etkiye sahip olan küçükburjuva milliyetçisi APRA hareketinin ideologlarıyla polemğinde, onların sözümona anakara ülkelerinin gelişmesinin özgül niteliğini, fiili sömürge statüleri ve emperyaliz-

(7) Jose Carlos Mariategui, «Ideologia y Politica». Lima, Empresa Editora Amauta, 1969, s. 89.

(8) Agy., s. 89.

(9) «Internacional Comunista», Sayı 14, 1926, s. 40.

(10) Agy., s. 47.

me tam bağımlılıklarının belirlediği yolundaki savlarını açığa vurdu. Mella, Codovilla'nın düşüncelerini yansıtarak, şunları söyledi: «Kapitalizmin proletaryayı üretirken bağlı olduğu toplumsal gelişme yasalarının Amerika'da da tümüyle doğrulandığını görüyoruz. Burada, yalnızca bir proletarya oluşmuyor, ama Avrupa'da olduğu gibi, uzlaşmaz sınıflar tarihsel bir savaşım içine kilitleniyorlar.» ⁽¹¹⁾ O ayrıca, «emperyalizmin, iç destek olmadan, şu ya da bu ülkede egemen olamayacağı»nı ⁽¹²⁾ da belirtti. Yerli burjuvazi ile emperyalizm arasında büyüyen işbirliğine ve emperyalizmin Latin Amerika'da kapitalist sistemi pekiştirmekteki çıkarına dikkat çekti. ⁽¹³⁾

Biz, bu yetkin görüşlerin tümünü, diğerlerinin yanısıra şunu vurgulamak için aktardık: Son zamanlarda Latin Amerika'da geniş bir yankı uyandırmış olan bağımlı kapitalizm teorisi konusunda bir takım ölçütler hazırlamak gereklidir. Bu teorinin kimi taraftarlarına, özellikle uluslararası şirketlerin Latin Amerika ülkelerine sızma araçları mekanizmasının en açık bir tablosunu çıkartan ve yeni bağımlılık biçimlerinin sergilenmesinde büyük emeği geçen Brezilya'lı sosyologlar Thetonio Dos Santos ve Henrique Carosa'ya hakettikleri değeri verirken, bunların şimdiki ya da eski görüşlerinin, en başta da bağımlılığın mutlaklaştırılmasını içeren görüşlerinin kimi ciddi yanlışlarına işaret etmek gerekir.

Örneğin Dos Santos, sosyalizm ile faşizm arasındaki savaşımı, emperyalizme topyekün bağımlılık koşullarındaki Latin Amerika için biricik olanaklı alması olarak öne çıkardı. ⁽¹⁴⁾ Bizce bu formülün tekyanlılığı ortadadır. Egemen sınıflar yalnızca faşist yönetim yöntemleri kullanamaz ve kullanmazlar. Bu formül, anti-faşist savaşımın, toplumsal ilerleme hareketinin aynı zamanda, sosyalizm fikirlerini benimsemeye hazır olmayan ve onu kuşkuyla karşılayan halk katmanlarını da kapsadığını hesaba katmıyor.

Kendi payına, Cardoso, yeni bağımlılık biçimlerinin ortaya çıkmasından söz ederek, kendisinin, Lenin'in emperyalizm teorisini «iyileştirdiği» savında bulundu. O, gerçeklere aykırı olarak, yabancı sermayenin geri ülkelerde kapitalizmin gelişmesini ilerletmesi olanağını Lenin'in öngörmediğini savladı. Cardoso bu sözleriyle, Latin Amerika ülkelerini sömürgelerle özdeşleştirdi ve onların ağır ekonomik bağımlılık altında olmaları halinde bile, politik bakımdan egemen ülkeler oldukları gerçeğini görmezden geldi.

⁽¹¹⁾ Julio Antonio Mella, «Documentos y artículos». Havana, 1975, s. 386–387.

⁽¹²⁾ Agy., s. 408.

⁽¹³⁾ Agy., s. 380–381.

⁽¹⁴⁾ «Latin America the struggle With Dependence and Beyond». New York/London/Sydney/Toronto, 1974, s. 486.

Fransız sosyologu Alain Touraine anakara üzerinde bağımlılığı, ortadan kaldırma ya da azaltma olanağı ve devrimci alternatifi utkusu konusunda karamsar bir görüş dile getirdi. Touraine, Şili'deki Halk Birliği'ne sempati duyuyor ve yığınları dirimsel ekonomik ve toplumsal görevlerini üstlenmeleri için harekete geçirmeye uğraşan Komünistler'in etkinliğinden saygıyla söz ediyor; ama O'nun görüşüne göre Halk Birliği yalnızca, çağdaştırılmış bir kapitalist toplum için yolu açmıştır. O, kimi başka Latin Amerika ülkelerinin de böyle bir toplumun kurulması yönünde yol aldığını ileri sürüyor. ⁽¹⁵⁾

Bağımlılık teorisinin birçok savunucusu, muhakeme tarzlarındaki bütün nüanslara ve farklılıklara karşın, Latin Amerika'yı kapitalizmin çevresindeki sömürge kuşağına sokuyor ve bölgedeki kapitalist gelişmenin özgül özelliklerini yalnızca metropol ülkelerin yaptığı etki açısından değerlendiriyorlar. Bu (çoğu kez istemeden) Kautsky'nin «ultra-emperyalizm» kavramını ve tekellerin koruyuculuğunda ortaya çıkan ve varolan bir «süper imparatorluk» savını yansıtmakla sonuçlanıyor.

Bağımlı kapitalizm kavramının doğru değerlendirilmesi için, onu savunan kimilerinin konumlarını belirgin biçimde değiştirmekte ve toplumsal gelişme sorunlarına ilişkin Marksist-Leninist görüşe yaklaşmakta olduğunu gözönünde bulundurmak önemlidir. Alonso Aguilar'ın önde gelen sözcülerinden biri olduğu bir grup Meksika'lı sosyolog ve iktisatçının görüşlerinde karakteristik bir evrim vardır. Bunlar bütününde bu kavramdan uzaklaşmışlardır ve yapıtlarında Lenin'in emperyalizm teorisine, O'nun Rusya'da kapitalizmin gelişmesine ilişkin yapıtlarına giderek daha sık başvuruyorlar.

Bizim için, yeni bağımlılık biçimlerinin oluşumunu dikkatle izlemek, onları bilimsel bir değerlendirmeden geçirmek ve Latin Amerika burjuvazisinin kendini «çağın gerekleri»ne uydurmaya çabalama sürecini zamanında çözümlemek ayrı bir önem taşımaktadır. Herşeyden önce, anakarada kapitalizmin modernizasyonundaki dış ve iç etkenlerin dizilişini saptamak zorunludur. Doğaldır ki, en ciddi özen, uluslarüstü şirketlerin Latin Amerika ekonomisinin kimi sektörlerine «dinamizm» kazandırma ve kesinlikle kapitalist yapıların iyileştirilmesine yolaçan modern işletmeler kurma yönündeki faaliyetlerine gösterilmelidir. Bu, emperyalizmin stratejisinde, kapitalist, sistemin yara alabilecek olduğu dünya bölgelerinde onu payandalamaya uğraşan bir değişiklik olarak görülmelidir.

Aynı zamanda, kapitalist modernizasyonun nedenleri, Latin Amerika ülkelerinin kendi içinde, oldukça bilinçli bir biçimde uluslarüstü şirketlerle bağlaşma eğilimi gösteren yerli büyük burjuvazinin büyümesiyle

⁽¹⁵⁾ Alain Touraine, «Vie et mort du Chile Populaire. Juillet-Septembre 1973». Paris 1973, s. 195-198.

bağlı süreçlerde de aranmalıdır. Mariategui'nin, bu burjuvazinin emperyalizme karşı tavrı konusunda söylediklerini anımsayalım. Bu bağlaşıklığın kurulması, Latin Amerika'da sınıf savaşımının keskinleşmesiyle belirgin ölçüde hızlanmıştır. Öyleyse, kapitalist sistemi pekiştirme ve halk hareketinin gelişmesini önleme girişiminden başka birşey olmayan karşıdevrimci alternatiftin perspektifleri nelerdir? Stolipin gericiliğinin Rusya'da kapitalizmin yolunu açma ve onun yapısını modernleştirme amacına yönelik planlarını Lenin'in nasıl değerlendirdiğini anımsayalım. Lenin, bu planların kısmen bile gerçekleşmesi durumunda – ve bu, onun dışlamadığı bir perspektifti –, işçi sınıfı ve bağlaşıklarının birçok yeni ve karmaşık sorunla karşıkarşıya kalacağını defalarca belirtmiştir. ⁽¹⁶⁾

Bize göre, sağ otoriter rejimlerin kapitalist gelişmeyi pekala ilerletebileceğini ve hatta bir devlet-tekelci kapitalizm sistemi üretebileceğini yadsımak doğru olmaz. Ama son dönemde, bu gibi rejimlerin uzun erimli ekonomik ilerlemeyi sağlamaktan, üretim güçlerinin durgunluğunu sona erdirmekten ve Latin Amerika ülkelerini sosyal-ekonomik çıkmazlarından kurtarmaktan yoksun olduğu açığa çıkmıştır. Bunu, Brezilya'nın ekonomik «mucize»sinin «sergileyici etkisi»nden tam anlamıyla allak bullak edici bir darbe yiyenler bile kabul etmişlerdir; öyle görünüyor ki, bu «mucize» (Roberto de Olivera Campos ve Mario Henrique Simonsen gibi) savunucularının, «zenginliğin» yeniden üretimi olmadan «paylaşılması» biçimindeki popülist politikaya son veren ve toplumsal gerilimlerin büyümesini önleyen bir «uyumlu kendi kendini düzenleme» sistemi kurmayı başardıkları yolundaki savlarına gerekçe olmuştu. Sağ otoriter rejimlerle yönetilen ülkeler gelişmelerinde, yükselen güçlükler ve sorunlarla karşılaşılıyorlar, ekonomileri yerinde sayıyor ve toplumsal iklim kötüye gidiyor.

Bunun birçok etkeni ve nedeni vardır. Latin Amerika'da yığınları denetim altında tutmanın en etkili yolları konusunda egemen sınıflar arasında keskin bir savaşım vardır. Sözgelimi Brezilya'daki etkili burjuva grupları – baskıyı ve terörizmi artırmanın değil – yalnızca bu yolun yığınların radikalleşmesini önleyebileceği ve (kaçınılmaz olduğuna inandıkları) demokratikleşme sürecini sağ çizgiler boyunca kanallı edebileceği inancıyla, daha esnek bir «liberal» politikayı savunuyorlar. Bu grupların, çeşitli gelişme seçeneklerini önceden deneme çabasıyla, toplumsal manevra taktiğine sürekli daha sık başvurduğuna kuşku yok. Bu eğilimin yakın gelecekte büyüyeceği sözcötürmez ve özellikle yalnızca sağ otoriter rejimlere özgü olmamasından ötürü, onun sonuçlarını hemen şimdiden görmek zorunludur. Başka devletlerde (Meksika, Venezuela, Kosta Rika ve Kolombiya), toplumsal manevra için «yeni kapitalist» programlar gitgide daha geniş ölçüde uygulanıyor, bütününde bu, anakara üzerinde

⁽¹⁶⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 13, s. 142; 243-4; 276-7; 421-2; 455-9; c. 15, s. 270-1.

varolan politik üstyapılardan bağımsız olarak yolalan kapitalist modernleşine süreçlerinin, özünde tek bir tipten olduğunu gösteriyor.

Sağ otoriter rejimlerin potansiyellerini değerlendirirken, silahlı güçlerde yurtsever, hatta anti-emperyalist eğilimlerin ortaya çıkmasını ve nüfusun küçükburjuva katmanları arasında ve burjuvazinin tekelci olmayan bölümünde hoşnutsuzluğun yayılmasını dikkate almak gerekir. Gerçilik onca çabasına karşın, işçi sınıfının ve öbür emekçilerin savaşımını kırmayı ya da komünist partilerini ve öteki devrimci örgütleri yoketmeyi başaramamıştır. Bizce, bu, sağ otoriter rejimlerin adım adım yıpranışını ve daha saldırgan, faşist zihniyetli çevrelerin dayanıklı bir erk sistemi kurabilmekten yoksun oluşunu açıklar. Ayrıca, Latin Amerika faşizminin ne yığınsal bir toplumsal desteği, ne kendi politik partileri ve ne de açık seçik bir ideolojik platformun bulundugunu da rahatça söyleyebiliriz.

Bu, anti-faşist hareketin özgünlüğünü aydınlığa çıkarıyor, çünkü o, daha zengin bir toplumsal içerikle yüklü olan ve özellikle daha gelişkin ülkelerde anti-tekelci görevlerle daha da sıkı bağlı olan anti-emperyalist savaşımından ayrılamaz. Gerçekten de, egemen sınıflar sağ otoriter rejimlerde bir yapay «liberalleştirme» yapmaya kalkışsalar bile, onların yapısı bütününde değişmeden kalacaktır. Gerçek olan, yabancı sermayenin Latin Amerika'nın sosyal-ekonomik örgüsüne artarak dalması, onun bileşen bir parçası haline gelmesidir. Yerli büyük burjuvazinin çıkarları uluslarüstü şirketlerin çıkarlarıyla öylesine sarmışmıştır ki, bu şirketlere karşı savaşım, tekellere karşı eylemle en sıkı biçimde bağlıdır. Şili deneyimi, tek tek yabancı şirketleri ulusallaştırmakla kalınamayacağını, bunun ötesine giderek, büyük tekelci sermayenin konumlarını gitgide zayıflatmak gerektiğini gösteriyor. Bu, kaçınılmaz olarak, anti-emperyalist savaşımın, tekellere karşı bir hareket haline dönüştükçe derinleşmesine yolaçar. İşte bu aşamada emperyalizmin ve onun yerli işbirlikçilerinin direnişi, Şili'de olduğu gibi, en şiddetli hale gelir. Böylece, devrimci ve karşı-devrimci almaşık arasındaki karşılaşmanın keskinleşmesiyle, anti-emperyalist görevler gerç plana itilmez, ama yeni özellikler ve daha da büyük bir önem kazanır.

Bunun üzerinde biraz ayrıntılı olarak durmamızdaki amaç, Latin Amerika ülkeleri ile ABD arasında ortaya çıkan çok çeşitli çelişkilerin belirlişlerinin ona bağlanmaması için, anti-emperyalizmin açık ve enine boyuna düşünülmüş ölçütlerinin önemini vurgulamaktır. Kaldıki, yerli egemen çevrelerin birçok girişimi, sözelimi Venezuela'da ve Kolombiya'da petrol sanayiinde yabancı iyeliğinin ulusallaştırılması da içinde olmak üzere, gerçekten anti-emperyalist değildir. Bunun da ötesinde, kural olarak burjuvazinin kendisi bu gibi girişimleri, yığınları derin toplumsal ve anti-emperyalist dönüşümler için hareketten uzaklaştırmak amacıyla, dış basıya karşı savaşım bayrağı altında «ulusal birlik» çağrıları için kullanıyor. Başka bir deyişle, Latin Amerika egemen sınıfları, daha çok onun

milliyetçi düşüncedeki grup ve fraksiyonları «ezilen ulus»un dış sömür-
cülere karşı savaşım belgilerini, «yoksul» ulusların «zengin» uluslara karşı
savaşımı belgileriyle aynı amaca yönelik olarak kullanıyorlar.

Biz bu görüşlere en ciddi bir özenin gösterilmesi gerektiği düşünce-
sindeyiz. Yalnızca tek bir vargı öne çıkıyor: Kurtuluş hareketinin erek-
lerini ve görevlerini çarpıtma yönündeki burjuva ve küçükburjuva girişim-
lerine karşı ideolojik savaşıma hız vermek gerekiyor. Burada Marksist
eleştiri ve pratik çalışmanın etkililiği büyük ölçüde (öbürlerinden ayrı
olarak) bağımlılık fenomeninin doğru değerlendirilmesine bağlı olacaktır.

BİR KİTAPLA İLGİLİ NOTLAR

«Devrimcilik» Maskesi Altında Serüvencilik

Daha başlangıçta belirtelim ki, burada Türkiye Komünist Partisi'nin Programı'na ve politikasına ters düşen bir kitap sözkonusudur. Bunu önceden belirtmek gerekli, çünkü kitabın yazarı, okuyucularda TKP'nin görüşlerine bağlı olduğu görünümü yaratmaya çalışıyor. O, hatta kitabına TKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşa ant'la başlıyor, «her zaman senin yolundan yürüyeceğiz» diyor. O, İ. Bilen yoldaşın konuşmalarından ve parti belgelerinden alıntılar yapıyor; ama bunları metinden gelişi güzel, işine geldiği gibi çıkarıp alarak yapıyor, birçok yerde de kasıtlı olarak bunların içeriğini, anlamını değiştiriyor. Sonuç olarak ilk bakışta ilginç görünen, ama aslında zehirli mantar olan bir kitap piyasaya sürüldü. Yazarı R. Yürükoğlu'dur, kitabın adı «Emperyalizmin zayıf halkası, Türkiye»dir ⁽¹⁾, 1979'da İngilizce baskısı da yapılmıştır. Bu kitap, içeriği bakımından, kimi zaman kendi görüşlerini gizlemek için TKP'nin politikasından yararlanmaya çalışan, kimi zaman da açıkça TKP'ne ve onun yönetimine saldıran bir «sol» oportünist grubun belgesi niteliğindedir.

Kitabın başlığında «emperyalizmin zayıf halkası» sözleri yer alıyor. Marksist-Leninist teoride bu tanımlama, herhangi bir ülkede devrimin olasılığını ortaya çıkarmak için yalnız ülkenin ekonomik çelişkilerini incelemekle yetinmemeyi, ülkenin içinde bulunduğu toplumsal-politik koşulları da ve aynı zamanda uluslararası durumu da her yönlü, derinlemesine, somut olarak, çözümlemeyi gerektiriyor. Bunu kitabın yazarı da yadsımıyor. O, hatta V. İ. Lenin'in «nesnel ortamın ve nesnel gelişme yolunun mutlak bilimsel serinkanlılıkla çözülmesi»nin ⁽²⁾ önemini belirten sözlerini aktarıyor. Ama kendisi Lenin'in sözlerine bağlı kalmıyor ve Türkiye'nin toplumsal-politik koşullarını her yönlü, özenle, titizlikle çözümlemiyor.

R. Yürükoğlu, ülkeleri ekonomik ölçütlere göre çeşitli gruplara ayırıyor; bundan sonra da bu temel üzerinde mekanik olarak politik sonuçlar çıkarıyor. Türkiye'nin «emperyalizmin zayıf halkası» olduğunu saptarken, o, ülkedeki güçler dengesini gözönünde bulundurmuyor; işçi sınıfı ve onun doğal bağlaşıklarının bilinç ve örgütlülük düzeyini, TKP'nin güçlen-

(1) R. Yürükoğlu, «Emperyalizmin zayıf halkası, Türkiye», «İşçinin Sesi» yayını, 164 sayfa.

(2) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, C. 13, s. 36.

mesi gibi etkenlerin önemini küçümsüyor. Yazara göre, Türkiye'nin emperyalizmin zayıf halkası oluşu, bu zinciri koparacak olan güçlerin güçlenmelerinin sonucu değil, yalnızca Türkiye'nin orta düzeyde gelişmiş bir kapitalist ülke olmasından ileri geliyor. Onun yöntemi çok basit: Eğer bir ülke azgelişmiş ya da orta düzeyde gelişmiş ülkeler arasında yer alıyorsa, o, «dünya kapitalist sisteminin zayıf halkası»nı oluşturuyor. Eğer bu gelişmiş bir kapitalist ülkeyse, o, «zayıf halka» olamaz (s. 21–22). Burada yazar gelişmiş kapitalist ülkelerde görece sakin dönemin ekonomik yapıyla koşullandığını ve bu ülkelerde devrimci değişimler için perspektif olmadığını savlayan reformistlerle aynı görüşte birleşiyor.

R. Yürükoğlu da benzeri «sol» oportünist grupların temsilcileri gibi yanlış bir tezi, sözümona «Türkiye'de 1968'lerden bu yana devrimci durum vardır» (s. 38) tezini dayatmaya çalışıyor. O, bunu neye dayandırıyor? Yine ekonomik çelişkilere, emekçiler üzerinde uluslararası emperyalizm ve yerli tekeller tarafından sağlanan «çifte sömürüye».

Yazar, Lenin'in devrimci durumla ilgili «İkinci Enternasyonal'in çöküşü» adlı yapıtında yer alan ünlü tanımlamasını, metinde olduğu gibi aktarmıyor; devrimci durumun üç temel belirtisini yerlerini değiştirerek aktarıyor. O, devrimci durumun varolduğunu kanıtlamaya çalışırken, son on yıl içinde ekonomik bunalımların hızla derinleştiğini ayrıntılı olarak anlatıyor. Vê bu bunalımlar ona, kendisince kesin ve hiçbir yeni araştırmayı gerektirmeyen «Ezilen sınıflar artık eskisi gibi yaşamak istemiyor» (s. 103) sonucunu çıkarmak için yetip artıyor. Demek ki devrimci durum var, diyor.

Ama eğer biz, devrimci durumu, birbirine karşılıklı etki yaparak daha da derinleşen, keskinleşen çeşitli toplumsal ve politik bunalımların örülmesi olarak kavramazsak, eğer devrimci durum kavramını yalnızca ekonomik çelişkilere, çifte sömürüye, derin ekonomik bunalıma indirgersek, o zaman bu kavram, komünistlerin önüne yığınları devrimci eylemlere çekme görevini koyan seferber edici ölçüt olarak önemini yitiriyor.

Yazar, «1 Mayıs 1978'den bu yana yığın hareketlerinde görülen duraklama»dan söz ediyor (s. 123). O, bugün de bu görüşü savunuyor. Görülüyor ki, yazar iki ucu bir araya getiremiyor. Bir yandan, Türkiye'de devrimci durum olduğuna inandırmaya çalışıyor, öte yandan birbuçuk yıldır yığınsal eylemlerin olmadığını, görece bir durgunluk olduğunu söylüyor. Bu ise Lenin'in devrimci durumu tanımlamasıyla açıkça çelişiyor, çünkü üç temel belirtiden biri, «yığınların aktifliğinin önemli ölçüde artması»dır. ⁽³⁾

Yürükoğlu, «yığınların aktifliği»ni, «devrimci sınıfın devrimci yığın eylemleri yapma yetisi»yle ⁽⁴⁾ özdeşleyerek, (o bunu daha önceki yayın-

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 21, s. 214.

⁽⁴⁾ Agy.

larında da yapıyordu), yani nesnel etken ile öznel etken arasına eşitlik işareti koyarak, V. İ. Lenin'in yaptığıнын tam tersini yaparak, bu çelişkiyi ortadan kaldıramaz. Bilindiği gibi, yığınların aktifliği'nin artması, önce *kendiliğinden gelme* yığınsal eylemlerde kendini gösteriyor; ama bunlar erk sorununu ortaya koyan *bilinçli devrimci* yığın eylemleriyle özdeş değildir.

Yazar, işçi hareketinin yığınsal çıkışlarını, grevleri özenle, titizlikle incelemeye, devrimci durumun varolduğu yolundaki savlarını temellendirmek için kendisine son derece gerekli olan bu incelemeye yanaşmıyor. O, geniş köylü yığınlarının, orta katmanların savaşımları çözümlemeye hiç ilgi göstermiyor. Bunun yerine o, büyük burjuva basınından benimsediği sözümona «anarşi» terimini büyük burjuva basınının kullandığı anlamda kullanıyor. O, faşistlerin örgütlü terörünü «bireysel terör» ilân ederek, faşist terörle çok daha zayıf ve dağınık durumdaki «sol» radikal grupların bireysel terörlerini birbirine karıştırıyor. Yazarın kanısınca böyle bir «anarşi», «devrimci durumun kendini günlük yaşamda belli edişidir.»

Türkiye Komünist Partisi'nin açık, kesin devrimci savaşım programı vardır. Bu program Marksist-Leninist teoriye dayanarak ülkedeki ve dünyadaki tüm nesnel koşulları ve yığınların günlük savaşımında biriken deneyimini göz önünde bulundurur. TKP, bunalımlardan çıkış yolunu, ülkede uluslararası emperyalizmin ve yerli tekelci burjuvazinin egemenliğine son verecek ve sosyalizme yolu açacak olan ileri demokratik devrimde görüyor. Ulusal demokratik cephenin kurulması bu yolda önemli rol oynayacaktır.

Latin Amerika'daki ve bizim bölgemizdeki, özellikle İran'daki gelişmeler, devrimci durumun ne kadar çabuk olgunlaşabildiğini gösteriyor. Türkiye'de devrimci durumun doğmasında başlıca rolü yığınların aktifliğinin önemli ölçüde artması oynayacaktır. Bu, Komünist Partisi'nin önüne, ekonomik çöküş, politik baskılar ve faşist terör koşullarında yığınlara, onların kendi özdeneyimleri temelinde, savaşıma hazır olma ve hareketlilik düzeyini yükseltmek için yardım etmek; komünistlerin kendilerinin devrimci gelişme için her zaman hazırlıklı olmaları gibi iki yönlü ödev koyuyor. Bu ödev, kuşkusuz, devrimci içgüdünün etkisiyle kendiliğinden sokaklara dökülen yığınları bilinçli, örgütlü eylemlere erk için savaşıma yöneltmeyi gerektiren devrimci durum döneminin ödevlerinden farklıdır. Ama devrimci olmak, yakın ödevleri atlamak ve her durumda doğrudan devrimci eylemlere geçmeyi istemek anlamına gelmez.

Yazar, «devrimci durum vardır» tezinin, «hemen devrim olacaktı» gibi yorumlanmasına karşı çıkıyor (s. 105). O, kendisinin yazdığı yazılardan birini örnek göstererek «Türkiye bu sürecin (yani devrimci durum sürecinin – K. K.) henüz başlarındadır» diyor (s. 105). Ama onun çıkardığı pratik sonuçlar ayaklanmaya çağrı niteliği taşıyor. O, şu savı savunuyor:

«Dün genel teorik sorunlar olan proleter hegemonyası, devrimci zor-kullanım, ayaklanma ve devrim, burjuva devletinin yerle bir edilmesi ve diktatörlük sorunları bugün çeşitli yönleriyle pratik sorunlar olmuştur.» (S. 118). Yazar, «emekçi halkın her yolla direnişinin meşruluğu»ndan (s. 121) söz etmesine karşın, legal savaşıma biçimleriyle, «uygar savaşım», «demokratik hukuk devleti çerçevesinde savaşım» diye alay ediyor; bun-ları «burjuva liberalizmi» sayıyor.

Yazar bu görüşlerini yine TKP'nin politikasına dayanarak gizlemeye çalışıyor. O, İ. Bilen yoldaşın konuşmalarından birini değiştiriyor; parti-nin fabrikalarda örgütlenmesi zorunluluğunu belirten sözlerini barikat savaşına, bu savaş için gerekli örgütleri kurmaya çağrı olarak gösteriyor. O, Parti'nin, «faşist teröre karşı can güvenliği sağlamak, demokratik hak-ları korumak» için işçi sınıfına, halkımıza öz savunma komiteleri kurma çağrısını da şu biçimde sunuyor: «... böylesi örgütlenmeler, yalnız sa-vunma değil, aynı zamanda faşizme ve bu yıkılası düzene yönelmiş sal-dırı görevini üstlenmiştir.» (s. 122)

Yürükoğlu kategorik olarak sorunu şöyle koyuyor: Ya faşizm, ya dev-rim. O, Türkiye'de ve buna benzer öteki ülkelerde «faşizm isteği yapısal-dır» diyor (s. 41). Ona göre faşizm tehlikesi devrimden başka bir şeyle önlenmez. Eğer bu böyle ise, devrim için koşulların olgunlaşmadığı ülke-lerde ne yapılacaktır? Yoksa Yürükoğlu bu ülkelerde devrimci durumun da yapısal olduğunu mu söylemek istiyor?

Türkiye'de faşist tehlike ve devrim aynı ölçüde reel midir? Bugün reel olan faşizm tehlikesidir. Kitabın çeşitli bölümlerinde yazar, yukarda da belirttiğimiz gibi, «devrimci durum süreci, henüz en yüksek noktasına ulaşmamıştır», diyor. Bu koşullarda, öyle görünüyor ki, yazar ya faşist tehlikenin tırmanışı karşısında pasif bir seyirci olarak kalacak, ya da koşulların olgunlaşmasını beklemeden yığınları ayaklanmaya çağırarak. Bu ise tam serüvenciliktir!

Ama Türkiye'de, Yürükoğlu'nun savlarına karşın, faşist tehlikeyi önle-mek olanaklıdır. Bunun için en geniş demokratik güçlerin eylem birliği gereklidir. Ve işte faşizme karşı bu eylem birliği, Yürükoğlu'nun atlayıp geçmeye çalıştığı günümüzün temel ödevini, yani yığınları savaşıma se-ferber etme, onları devrimci gelişmeye hazırlama ödevini çözmeye yar-dımcı olacaktır.

«Emperyalizmin zayıf halkası, Türkiye» adlı kitap, yazarı kendini ne kadar «devrimci» göstermeye çalışırsa çalışsın, devrimci savaşıma, yığın-ları bu savaşıma çekmeye hizmet etmiyor; ilerici güçleri şaşırtıyor. Bu kitapta propaganda edilen görüşler serüvenci görüşlerdir, öncünün emek-çi yığınlarından yalıtılmasına yol açar.

Kemal Kervan

Çağrı

Anayurdumuz Türkiye bugün dünyada kanlı bir terörün sergilendiği başlıca ülkelerden biri oldu.

İşbirlikçi tekeller ülke ekonomisine, politikasına daha da egemen olmak, bunalımın yükünü daha da halkın sırtına yüklemek istiyor. Ülkeyi Orta Doğu'da emperyalizmin çıkarları doğrultusunda serüvenlere daha rahat katabilmek için komünistleri, tüm yurtseverleri, kırımdan geçirmeyi planlıyor.

Amerikancı Demirel hükümeti işbaşına geçtikten sonra baskı ve terör, yapılan açıklamalara göre, yüzünü aşkın kişiyi tezgahından geçirmiştir. İlericilerin sesi «Politika» gazetesi kapatıldı. Bugün ülkede varolan yüzlerce hapisane tıklım tıklım komünist, ilerici ve devrimcilerle doludur. Dahası bu hapisaneler yetmiyor, stadyumlar zaman zaman toplama kampı haline getiriliyor. En son İGD'nin tüm yöneticileri tutuklandı. 20 bini aşkın politik tutuklu zindanlardadır.

Hükümet, işbirlikçi tekellerin güdümündeki politikacılar, sıkıyönetim generalleri sürdürülen işkencelerin sorumlusudurlar. Poliste, sıkıyönetimde, genç kızlara, kadınlara, genç, yaşlı gözaltına alınan herkese tıpkı İran'daki devrik şahın kanlı yöntemleriyle işkence yapılıyor.

Faşist parti MHP'nin militanlarının yanında doğrudan devlet güçlerinin tezgâhladığı kırımlar var. Son iki yılda çok sayıda komünist kurşunlandı. İlerici Gençler Derneği'nin yüzden fazla üyesi öldürüldü. Terörist saldırılar sonucunda üçbinden fazla yurttaşımız can verdi.

Bu baskı ve terör yalnız TKP üyelerini değil, öteki işçi partilerinin TİP ve TSİP üyelerini de, ilerici CHP'lileri de kapsamına alıyor.

Özellikle Kürt halkına karşı barbarca toplu işkenceler, yıldırma yöntemleri uygulanıyor.

Türkiye Komünist Partisi bu baskı ve terör düzenine karşı tüm demokrasi güçlerinin birliği için savaşıyor.

Türkiye Komünist Partisi, tüm dünyada ilerici insanları, ülkemizdeki baskı ve teröre karşı demokrasi güçleriyle dayanışmaya çağırıyor.

Emperyalistlerin, uluslararası tekellerin ve onların ölkemizdeki eli kanlı ortaklarının geriletilmesi için, demokratik hak ve özgürlükleri için savaşan Türkiye halkına elinizi uzatın. TKP'yle, Türkiye'deki tüm demokrasi güçleriyle dayanışmanızı yükseltin.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

28 Nisan 1980

TÜSTAV

Bildiri

Yaşasın Leninizm

Türkiye'de ve dünyada devrimciler yeryüzü halklarının yazgısını değiştiren insanın, Lenin'in 110. doğum yıldönümünü kutluyorlar. Dünyadaki ilk komünist partisinin, yüce SBKP'nin kurucusu, ilk utkan sosyalist devriminin, Büyük Oktobr Devrimi'nin, dünya işçi hareketinin büyük önderi yüce Lenin bütün canlılığıyla yaşıyor. O'nun dünya emekçilerine kazandırdığı büyük yapıtların değeri, gün geçtikçe daha da açık ortaya çıkıyor. O'nun önderliğinde kurulan Sovyetler Birliği geliyor, komünizme doğru ilerliyor. Dünya barışının, dünya devrimci güçlerinin çelikten kalesi Sovyetler Birliği'dir. O'nun yapıtlarında gelişip dünyanın yeni koşullarında yeni bir düzeye yükselen Marks'ın bilimi, bilimsel sosyalizm canlı olarak geliyor. Dünyanın tüm devrimci güçlerinin elinde maddesel bir güce dönüşüyor. Çağımızın Marksizmi, Leninizm'dir ve o her zamankinden daha güncel, daha kalıcıdır.

«Devrimci teori olmadan devrimci pratik olamaz!» Leninizmin bu ilkesi dünyanın dört bir yanında devrimcilere ışık tutuyor, yol gösterici oluyor. Leninizm olayların, gelişmelerin doğru kavranmasında şaşmaz bir pusuladır. Ama Leninizm yalnızca dünyayı doğru kavramanın yolunu göstermekle kalmıyor, o dünyayı değiştirmek isteyen devrimci güçlere, yeni bir dünya kuran sosyalist ülkelerin halklarına, kapitalizmi yıkacak olan proletaryaya, emperyalizme karşı savaşıyan ezilen ülkelerin halklarına savaş kılavuzu oluyor.

Marksizm-Leninizmin güncelliğini yitirmemesi, tersine her geçen gün dünya ölçüsünde sınıf savaşlarına damgasını daha fazla vurması, O'nun cansız bir kalıp, bir doğma değil, yaşayan, kendini geliştiren bir bilim olmasından geliyor.

Marksizm-Leninizm, aynı zamanda gücünü somut savaşımında kazandığı büyük başarılarından, utkulardan alıyor. Karl Marks, sosyalizmi ütopyiden çıkarıp bir bilim yaptı. Bugün bu bilim salt teori olmaktan çıktı, dünya sosyalist sisteminde, reel sosyalizmde maddeleşen bir somut gerçek oldu. Ulusal kurtuluş savaşlarında, kapitalist ülkelerdeki işçi hareketinde ve barış savaşımında bayraklaştı.

Leninizm geçerliliğini, gücünü, güncelliğini sınıf savaşımının her alanında kanıtlamıştır. Leninizmin düşmanları iflas etmiştir ve her zaman da iflas edeceklerdir. Ona yönelik her saldırı mutlaka yenilgiye uğrayacaktır.

Leninizm, Türkiye işçi sınıfının savaşımında onun yenilmez silâhidir. TKP'nin ideolojisi Marksizm-Leninizm'dir. Politikası Marksist-Leninist poli-

tikadır. İşte TKP'nin gücü, işçi sınıfının, demokratik güçlerin en ileri kesimlerine yol gösterici parti olması buradan geliyor. TKP'nin bugün ağır illegalite koşullarına karşın ulusal ölçüde bir parti olması, onun Lenin'in gösterdiği yoldan kıl payı ayrılmamasından, Leninci görüşlerden bir tek ödün vermemesinden, bu ideleri canlı, yaratıcı biçimde savaşımına uygulamasından geliyor.

TKP, bundan 60 yıl önce, Lenin'in sağlığında kuruldu. O'nun savaş bayrağı altında, Büyük Oktobr'un esinleyici gücüyle, silâh elde halkımızın ulusal kurtuluş savaşına daldı.

V. İ. Lenin'in adı, Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarımızda, temelleri atılan Türkiye-Sovyet halklarının dostluk ve kardeşlik bayrağıdır. Lenin'in adı, halkımızın belleğinde Ulusal Kurtuluş Savaşımızın anılarıyla birlikte dipdiri yaşıyor.

Bugün de, Lenin, O'nun partisi, kurduğu ilk sosyalist ülke halkımızın Amerikan emperyalizmine, NATO'ya, iç gericiliğe karşı, ulusal bağımsızlık, barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme ve sosyalizm savaşına esin kaynağı oluyor.

TKP, Marksizm-Leninizmi geniş emekçi yığınlarına yayma savaşımını başta gelen görev olarak görür. 60 yıllık savaşımında TKP bu görevinden bir an bile geri durmadı. En koyu baskı dönemlerinde de işçi sınıfına, emekçi yığınlara Marksist-Leninist ideolojiyi taşıdı, taşıyor. Günümüzde ne faşist komandoların cinayetleri, ne sıkıyönetim zulmü bu görevin yerine getirilmesine engel olamıyor. TKP, Marksist-Leninist ilkeler temelinde işçi sınıfını, emekçi yığınları örgütlüyor, savaşa sürüyor, sürecektir.

Yaşasın Türkiye ve uluslararası işçi sınıfının en keskin silâhı Leninizm!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

21 Nisan 1980

TKP Merkez Komitesi'nin 1 Mayıs belgileri

- Bütün ülkelerin proleterleri birleşiniz!
- Yaşasın 1 Mayıs — dünya işçi sınıfının savaş, birlik ve dayanışma günü!
- Yaşasın savaş bayrağımız Marksizm-Leninizm! Uluslararası işçi sınıfının yüce önderi Lenin'in 110. doğum yılında Leninizmin ülkü ve ilkelerini daha geniş yığınlara yayalım!
- Yaşasın işçi sınıfının Marksçı-Leninci partisi TKP! TKP'nin 60. kuruluş yılında: Partiyi güçlendir, TKP'ye gir!
- Komünistler, TİP, TSİP üyeleri, CHP'liler, Kürt devrimci demokratları, tüm ilerici, yurtsever güçler: Ülkemizi emperyalist köleliğe, atom yangınlarına, ulusal yıkıma ve faşizm tehlikesine sürükleyen gidişe dur demek için güçlerinizi birleştirin!
- Ulusal bağımsızlıktan yana tüm güçler: ABD ile bağlanan ikili kölelik anlaşmasına karşı savaşın!
- NATO'dan çıkılsın! Amerikan üsleri sökülsün! ABD'nin Türkiye'yi yeni askersel bloklara sürüklemesine, tüm emperyalist dayatmalara karşı savaş!
- Emperyalizmin yeni sömürgecilik boyunduruğuna karşı, ekonomik bağımsızlık için savaş! Sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliği güçlensin!
- Barıştan yana tüm güçler: ABD ölüm füzelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı savaşın!
- Dünyada ve bölgemizde barış, silâhsızlanma ve yumuşamanın sürdürülmesi için savaş!
- Sovyetler Birliği ve tüm sosyalist ülkelerle dostluk ilişkileri güçlendirilsin! Blok dışı, barışçı dış politika için savaş!
- Tekellere karşı tüm güçler: Ücretlere saldırıya, işsizlik ve pahalılığa karşı savaşın!
- Bunalımın yükünün açlık paketiyle işçi sınıfının, emekçilerin sırtına daha da yüklemesine, tekellerin devlet sektörünü yağmalamasına karşı savaş! Vergi yükü tekellere!
- Tekellerin egemenliğinin kırılması, ulusal ekonominin gelişmesi için savaş!
- Demokrasiden yana tüm güçler: DMG'lere, zorbalık yasalarına karşı, demokratik haklar için savaşın!

● MHP'nin kapatılması, faşist yuvaların dağıtılması, kırım ve cinayetlerin hesabının sorulması için savaş!

● Zindanlarda yatan tüm devrimcilere selâm! Tüm anti-faşist tutuklulara özgürlük! İskenceye, insan avına son!

● Demokratik basına özgürlük! Kapatılan tüm demokratik örgütlerin açılması için savaş!

● TKP'ye özgürlük! TIP'e, TSIP'e karşı baskılara son! Anti-komünist yargılamalar durdurulsun! 141-142'nci maddelerin kaldırılması için savaş!

● Kürt halkı üstündeki ulusal baskılara son! Şövenizme karşı savaş! Kürt ulusuna ayrılma hakkı da içinde kendi yazgısını özgürce belirleme hakkı!

● Sıkıyönetim kaldırılmalıdır!

● Gerici Demirel hükümetine, sıkıyönetime, yarı askersel zorbalık rejimine, askersel diktatörlük tehlikesine karşı savaş! Faşizme geçit yok!

● Yaşasın işçi sınıfının ve tüm halkımızın yükselen direnişi! Emperyalizmin ve tekellerin saldırısına karşı genel grev! Serüven yok-örgütlü, birleşik, yığınsal savaş!

● İşçi sınıfının birliği için savaş! TKP'nin TIP'in, TSIP'in eylem birliği güçlensin!

● Sosyalizme açılan ileri demokratik devrim için ulusal demokratik cepheye birleş!

● Şanlı Tarih direnişçilerine, tekellere karşı ileri ekonomik ve sosyal halklar için savaşan tüm grevci işçilere selâm!

● Grevde bulunan Maden-İş'li, Tekstil'li, öteki DISK'e ve Türk-İş'e bağlı işçilerle omuz omuza! Tüm emekçiler, grevlerle dayanışmayı yükseltin!

● Ücretlerin düşürülmesini, işten atmaları, kamu sektöründe faşistleştirilmeye, işçi ve sendika düşmanı tüm yasa ve uygulamalara, grev yasaklarına, sıkıyönetim saldırılarına karşı savaş! Sarı sözleşmeleri yırtalım!

● Lokavtın yasaklanması, genel grev, dayanışma ve sempati grevlerinin yasalaşması için savaş! Gizli oy, açık sayımla referandum hakkı!

● DISK'in birliğini, sınıf ve yığın sendikacılığı temelinde güçlendirelim! DISK, Türk-İş ve bağımsız sendikaların işçi sınıfının çıkarları temelinde eylem birliği!

● Yurtdışındaki işçilerimize uygulanan ayrımcı politikaya karşı savaş! Yerli, yabancı işçilerin tekellere karşı savaş birliği güçlensin!

● Büyük toprak sahiplerine, toprak ağalarına, tekellere, bankalara, tefeci ve araçlara karşı savaşta işçi-köylü bağlaşıklığı! Topraksız köylüye toprak! Küçük üreticiden yana taban fiyatları! Demokratik kooperatifçilik! Yığınsal köylü örgütlenmesi için ileri!

● Gençliğin demokratik örgütlerinin anti-emperyalist, anti-faşist eylem birliği daha da güçlensin! Gençliğe iş, demokratik eğitim!

● Kadınlara gerçek hak eşitliği! Evlât acısına son!

● Memurlara, grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklar! Memur kıyımına son! İşlerinden atılan, sürülen öğretmenlerle dayanışma!

● Yurtsever er, assubay ve subaylar! Yeriniz bağımsızlık ve demokrasi için savaşan halkımızın yanındadır! Ordu NATO komutasından çıksın! Orduda yapılan baskılar durdurulsun! Oyak kesintilerine son! Ulusal ordu, kışlada demokrasi!

● Emperyalist karışma girişimlerine ve anti-Sovyetizm kampanyasına karşı Afganistan devrimi ve halkıyla dayanışma bayrağını yükseltelim!

● Emperyalizmin suç ortağı Pekin yönetiminin hegemonyacı saldırılarına karşı Vietnam, Kampuçya ve Laos halklarıyla dayanışma!

● Yaşasın Filistin ve tüm Arap halklarının emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı savaşı!

● Dünya devrim sürecinin temel güç kaynağı, dünya barışının ve sosyalizmin kalesi Sovyetler Birliği'ne, yüce Lenin'in partisi SBKP'ye selâm!

● Yaşasın dünya sosyalist sistemi! Yaşasın dünya komünist ve işçi hareketi! Yaşasın ulusal kurtuluş hareketleri!

● Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

1 Nisan 1980

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Basın açıklaması

TKP Merkez Komitesi Politik Bürosu, Fransız Komünist Partisi ve Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin 28 ve 29 Nisan günlerinde Paris'te, barış ve silâhsızlanma sorunlarını konuşmak üzere Avrupa komünist ve işçi partilerinin toplanması için yaptıkları çağrıya olumlu yanıt vermiştir. ABD emperyalizmi ve NATO egemen çevrelerinin silâhlanma yarışını tırmandırması, uluslararası durumu sertleştirmesi karşısında barışı güçlendirme, yumuşamayı koruma, silâhsızlanma yolunda somut adımlar atma, daha da güncel bir zorunluk oluyor. Avrupa komünist ve işçi partilerinin böyle bir toplantıyla barış savaşımında yeni bir girişimde bulunması, Avrupa'nın tüm barıştan yana güçlerine, tüm Avrupa halklarına bu yönde bir çağrı yapması, günümüzde büyük bir önem taşıyor. TKP, bu toplantının Avrupa'da olduğu gibi, Türkiye'deki barış hareketinin, barış ve silâhsızlanma için savaşında en geniş güçlerin eylem birliğinin güçlenmesi yolunda önemli bir etken olacağına inanıyor. Avrupa komünist ve işçi partilerinin bu toplantısı aynı zamanda tüm halkların bu en derimsel sorunu için 1976 Berlin konferansının onayladığı belge temelinde, kardeş partiler arasında işbirliğini daha da güçlendiren ileri bir adım olacaktır.

11 Nisan 1980

IV. FIDEF Kurultayına

Değerli arkadaşlar,

TKP Merkez Komitesi FIDEF'in IV. Kurultayını candan selâmlar.

Emperyalist güçler, bölgemizde ve dünyada saldırgan eylemleriyle uluslararası durumu sertleştiriyorlar. Emperyalist ülkeler, başta ABD ve FAC, bölgede ve Türkiye üstünde çok yönlü baskılarını arttırıyorlar. Yerli ve yabancı tekeller, başta MESS patronları işçi sınıfının, halkın yaşam koşullarına karşı yoğun bir saldırıya geçtiler. Demirel hükümeti ve militarist klik baskı ve terörü arttırıyor, demokratik özgürlükleri daha da boğmak istiyorlar. Komünistler işçi sınıfının, halkımızın barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi için, ekonomik ve sosyal haklar için savaşlarını örgütlüyor, bu savaşları sosyalizme açılan ileri demokratik devrim savaşıyla bağlamak için çalışıyorlar.

Federal Almanya'da yaşayan ve çalışan işçilerimiz Türkiye işçi sınıfının ayrılmaz bir parçası olarak bu savaşlardan kopuk değildirler. FIDEF Batı Avrupa'ya yerleştirilmek istenen ABD atom roketlerine karşı yapılan eylemlere aktif olarak katılıyor. Emperyalist güçlerin Türkiye'ye «yardım» adı altında, ülkemizin içinde bulunduğu bunalımlardan yararlanma ve hegemonyalarını arttırma çabalarını sergiliyor. MESS patronlarına karşı çetin bir grev savaşına giren Maden-İş'li sınıf kardeşleriyle maddi ve moral dayanışmayı yükseltiyor. Demokratik güçlerin, tutuklamalara, işkencelere, demokratik örgütlere ve basına konan yasaklara, tüm sıkıyönetim yasaklarına, her türlü anti-demokratik baskı ve uygulamaya karşı uluslararası dayanışma bayrağının yükselmesinde katkıda bulunuyor.

FIDEF, bunun yanı sıra Federal Almanya işçi sınıfının da bir parçası olarak oradaki sınıf savaşlarına aktif olarak katılıyor, Türkiyeli işçilere karşı güdülen ayrımcılık politikasına karşı çıkıyor. Kardeş Alman Komünist Partisi DKP, yerli yabancı tüm işçilerin sosyal ve demokratik hakları için ardıcıl olarak savaşıyor, Türkiyeli işçilere uğradıkları her haksızlık karşısında somut olarak arka çıkıyor. Proletarya enternasyonalizminin canlı örneklerini veriyor.

FIDEF'in önümüzdeki dönemde daha da gelişip güçleneceğine, Federal Almanya'daki işçilerimizin birlik örgütü olarak daha da yığınsallaşacağına inanıyoruz.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Kurultayınıza büyük başarılar diler.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

4 Nisan 1980

Danimarka Komünist Partisi'nin XXVI. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri adına Danimarka Komünist Partisi'nin XXVI. Kongresi'ne kardeş savaş selâmlarını yollar.

Danimarka Komünist Partisi barışın güçlendirilmesi, yumuşamanın sürdürülmesi ve silâhlanma yarışına son verilmesi için aktif çaba harcıyor. Danimarka emekçilerinin sosyal ve demokratik haklarını savunma savaşının en ön sıralarında yürüyor.

Partilerimiz, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlarla birbirine bağlıdır.

XXVI. Kongrenize ve bundan sonraki savaşlarınıza yeni yeni başarılar dileriz.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

3 Nisan 1980

İsveç Komünist İşçi Partisi'nin 26. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, kardeş İsveç Komünist İşçi Partisi'nin 26. Kongresi'ne devrimci savaş selâmlarını yollar.

İsveç Komünist İşçi Partisi emperyalizmin uluslararası durumu sertleştirme girişimlerine karşı bunalımdan çıkış yolu olarak demokratik bir seçenek için savaşıyor. Bu amaçla tüm ilerici güçlerin eylemlerini birleştirmek yolundan yürüyor. Tekellerin, bunalımın yükünü emekçilerin sırtına bindirme girişimlerine karşı, ücretlerin arttırılması, halkın yaşam koşullarının korunması ve iyileştirilmesi için çalışıyor.

İsveç Komünist İşçi Partisi İsveç'teki yabancı işçilere, bu arada Türkiyeli işçilere eşit haklar için, onların yerli işçilerle tekellerin sömürsüne karşı savaş birliği kurmaları için çalışıyor.

TKP, İsveç Komünist İşçi Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe ilişkilerini sürdürmek ve geliştirmekten yanadır. Partimiz emperyalizme, işbirlikçi tekелci burjuvaziye, gerici hükümetin, militarist kligin halk düşmanı politikasına karşı işçi sınıfının, tüm ulusal ve demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği için savaşıyor.

Değerli yoldaşlar,

İsveç Komünist İşçi Partisi'nin 26. Kongresi'ne, Partinizin barış, demokrasi ve sosyalizm savaşına büyük başarılar dileriz.

*Komünist selâmlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

4 Nisan 1980

Değerli Behice Boran, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına 70. doğum yıldönümünüzü en iyi dileklerimizle kutlarım.

Uzun yıllar boyunca, Türkiye işçi sınıfı hareketi sıralarında yer aldınız. Halkımızın barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm savaşına değerli katkılarda bulundunuz.

Emperyalizmin ülkemizi sürüklediği Kore savaşına karşı Türkiye barış hareketinin ön sıralarında direndiniz. Amerikancı Menderes rejimi ve 12 Mart askersel diktatörlük dönemlerinde, uzun yıllar hapis ve teröre göğüs gerdiniz. 1961–1971 yılları arasında, Türkiye İşçi Partisi'nin emperyalizme ve iç gericiliğe karşı savaşında önde gelen bir rol oynadınız. 1975'den bu yana Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı olarak bu savaşı sürdürdünüz, sürdürüyorsunuz. Günümüzün en yakıcı sorunu olan barış, yumuşama ve silâhsızlanma savaşına önemli bir katkıda bulunuyorsunuz.

Türkiye Komünist Partisi, partinize ve Size yönelen anti-demokratik baskı ve saldırılara karşı kardeşçe dayanışma içinde olduğunu bir kez daha duyurur.

Değerli Behice Boran,

70. doğum yıldönümünüzde Size sağlık ve uzun ömürler, emperyalizme ve iç gericiliğe karşı ortak savaşımızda başarılar dileriz.

*Komünist selâmlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

30 Nisan 1980

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçıılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhergraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56
Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56
Buchhandlung Walter Herbster
7800 Freiburg
An der Mehlwaage 2
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24
Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover
Hamburger Allee 37
Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5
Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falkstraße 16
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31
Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West
6500 Mainz
Bilhildisstraße 15
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6800 Mannheim
U 2, 3
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3550 Marburg
Am Grün 56
Buchhandlung Libresso
8000 München 40
Türkenstraße 66
Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4400 Münster
Steinfurter Straße 15
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8500 Nürnberg
Weinmarkt 12 a
Dein Buch Volksbuchhandlung
2900 Oldenburg
Am Damm 26
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8400 Regensburg
Glockengasse 7
Lenchen Demuth-Buchladen
6600 Saarbrücken
Nauwieser Straße 13
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5900 Siegen
Freudenberger Straße 18
Buchhandlung Hornung und Steinbach
7000 Stuttgart
Wilhelmsplatz 1
Buchhandlung W. A. Bastigkeit
5500 Trier
Lindenstraße 10
Friedrich-Engels-Buchhandlung
5600 Wuppertal-Elberfeld
Gathe 55–57

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozširovani tisku,

Praha 6, Thakurova 3

Czechoslovakia

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>Mihail Suslov</i>	
Lenin ve insanlığın ilerlemesi	329
<i>Harilaos Florakis</i>	
Çağımız ve Lenin'in yeni tip parti öğretisi	344
<i>Stoyan Mihaylov</i>	
Lenin ve reel sosyalizm	353
<i>Michael O'Riordan</i>	
Lenin'in evrenselliği	364
<i>Seydou Cissoko</i>	
Lenin, ulusal kurtuluş hareketinin teorisyeni	375
<i>William Kashtan</i>	
Lenin ve barış ve daha iyi bir gelecek savaşı	384
<i>Babrak Karmal</i>	
Afgan halkı devrimi sarsılmaz biçimde koruyacaktır	394
<i>Alvaro Delgado, Anatoli Şulgovski</i>	
Latin Amerika'da kapitalizmin tarihsel yazgısı	411
<i>Kemal Kervan</i>	
«Devrimcilik» maskesi altında serüvencilik	421

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı	425
xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	427
xx: TKP Merkez Komitesi'nin 1 Mayıs belgileri	429
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın basın açıklaması	432
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın	
4. FİDEF Kurultayına mesajı	433
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın DKP'nin	
26. Kongresine mesajı	434
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın İKİP'nin	
26. Kongresine mesajı	435
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın TİP Genel Başkanı	
Behice Boran'a mesajı	436